

ඡස්ස ලොකො සමුප්පන්තො

පුජ්‍යපාද මාන්කඩවල සුදස්සන ස්වාමීන්වහන්සේ

ජස්සු ලොකො සමුප්පන්තො

පුජ්‍යපාද මාන්කඩවල සුදස්සන ස්වාමීන්වහන්සේ විසින්

2017 ඔක්තෝම්බර් 06 දින බලංගොඩ දී සහ

2017 දෙසැම්බර් 16 දින රාජගිරිය ජයශේකරාරාමයේ දී
පවත්වන ලද ධර්ම දේශනා ඇසුරෙන් සිදු කල ධර්ම
සංග්‍රහයයි

පුජ්‍යපාද මාන්කඩවල සුදස්සන ස්වාමීන්වහන්සේ

පළමු මුද්‍රණය - 2018 පෙබරවාරි
(පිටපත් 6,000)

ධර්ම දනය පිණිසයි

මෙම කෘතිය ඵලිදකවීමට මුදලින් ආධාර කල හා නන් අයුරින්
උපකාර කළ පින්වතුන්ට මෙම ධර්ම දනමය කුසලයෙන්
චතුරාර්ය සත්‍යය ධර්මය අවබෝධ වීමට පාරමිතාවක්ම වේවා.

සෝදුපත් බැලීම

රාජකීය පණ්ඩිත, ශාස්ත්‍රපති පුජ්‍යපාද කොත්මලේ කුමාරකස්සප
ස්වාමීන්වහන්සේ

පිටපත් කිරීම

බංගලාදේශයේ බුද්ධචෝති හිමි
නිමන්ත නිරෝධ ලියනගම

පිටපත් ලබාගැනීමට

පිටකෝට්ටේ කුමාර් ප්‍රනාන්දු මහතා - 077 7802007
හෝමාගම - 011 2752352
මහනුවර - කේ දයානන්ද මහතා - 077 7665198
මාතලේ බෝගහකොටුව විහාරය - 071 4466838
මාතර කේ.ජී. මුනීදස මහතා - 071 4438747 - 077 3295174

ප්‍රකාශනය

කුමාර් ප්‍රනාන්දු මහතා , පිටකෝට්ටේ
(පිටපතක මුද්‍රිත වියදම රු 48/=)

මුද්‍රණය

කොලිට් ප්‍රින්ටර්ස්,
17/2 පැඟිරිවත්ත පාර, නුගේගොඩ
දු.ක: 011 4 870 333

2017.12-16 දින රාජගිරියේදී සිදුකල නතුම්භ සුත්‍රය ඇසුරෙන්
සිදු කල ධර්ම දේශනාව

නමො තස්ස භගවතො අරහතො සම්මා සම්බුද්ධස්ස..

අති ගෞරවනීය අපගේ විහාරාධිපති නායක මාහිමිපාණන් වහන්සේ වරක් ප්‍රමුඛ වැඩමවා වදලා වූ ඒ සියලුම මහා සංඝරත්නයෙන් අවසරයි. පිංවත් සිල් මැණිවරු වරක් ප්‍රමුඛ ශ්‍රද්ධා සම්පන්න කාරුණික පිංවතුනි. මේ පිංවත් සියලු දෙනාම දැන් මේ සුදුනම් වෙන්තේ සසර දුක්ගිනි නිවීම පිණිස ලොවුතුරා බුදුරජාණන් වහන්සේ අපි කෙරෙහි අනුකම්පාවෙන් දේශනා කළ ඒ සද්ධර්මයෙන් බිඳක් ශ්‍රවණය කරන්න. ඉතින් අද මේ දේශනාව, මේ විදිහට පවත්වන්නත් විශේෂ අරමුණක් තියෙනවා, හේතුවක් තියෙනවා. ඒ තමයි පිටකෝට්ටේ අපේ නිහාල් රණසිංහ මහත්මා සහ නීලමිණි රණසිංහ මැතිණිය දෙපලගේ ආරාධනාවෙන්. ඒ නිහාල් රණසිංහ මහත්මාගේ මැණියෝ මිය පරලොව ගිහිල්ලා මීට වසරකට කලින්.

ඉතින් ඒ මිය පරලොව ගිය මැණියන්ට පිං අනුමෝදන් කරන්න ඕනේ කියන කලණ සිතීන් ඒ අය සුදුනම් කළා ගෙදර ධර්ම දේශනාවක් ලැස්නි කරලා පිං අනුමෝදන් කරන්න. පස්සේ ඒ පිංවතුන් තීරණය කළා ‘අපි කීපදෙනෙක් නෙවෙයි, මේ සසර දුක්විදින, සසර දුකින් එතෙර වෙන්නට කැමති බොහෝ දෙනෙකුට ඉඩ අවස්ථාව හදලා දීමයි අපේ සන්පුරුෂකම විය යුත්තේ’ කියන එක කල්පනා කරලා, මේ වගේ පොදු ස්ථානයක් තෝරාගෙන ඕගොල්ලන්ට, මේ පිංවතුන්ට අද බණ පදයක් අස්සන්නට, අහන්නට කටයුතු සකස් කරලා දුන්නා. අපි බොහෝ දෙනෙක් බොහෝ වෙලාවට හිතන්නේ ‘අපේ මැණියෝ හිටපු තැන ගෙදරම බණ කියන්න ඕනේ. ඉඩ තිබුණත් නැතත් කමක් නෑ’ කියන තැනකින්.

නමුත් ස්තුතිවන්ත වෙන්නට ඕනේ ඒ දෙපලට, අර්ථය දිහා බලාගෙන කටයුතු කිරීම ගැන. බොහෝ දෙනෙකුට ආදර්ශයක් පිණිසයි මං මේ ටික මතක් කළේ. අපි යමක් කරන

කොට එයින් සිද්ධවෙන අර්ථය දිහායි බැලිය යුත්තේ. අපේ මැණියන්ට පිං අනුමෝදන් කරන්න නම් ඒක ගෙදරදී කළත්, පන්සලේදී කළත්, කොහෙදී කළත් ඒ අර්ථයයි සිද්ධ විය යුත්තේ. ඒක සිද්ධ කරන කොට අපිට, බොහෝ දෙනෙකුට බොහෝ යහපතක් වෙන ආකාරයට කරන්න පුළුවන් නම් ඒක ගොඩාක්ම වටිනවා. එබඳු වූ සත් අදහසක් මුල්කර ගෙනයි අද මේ දේශනාව පවත්වන්නේ. ඉතින් පිංවතුන්ට මුලින්ම එක කාරණාවක් මතක් කරනවා. මේ දේශනාවත් ස්වභාවයෙන්ම ටිකක් ගැඹුරැයි. සාමාන්‍යයෙන් එදිනෙදා කතාකරන, ගතවෙන අපේ ජීවිතයට අපහසුවකින් තොරව තේරෙනවා අඩුයි. ඒ නිසා මේ දේශනා කරන ධර්මය ඉතාම උචමනාවෙන්, සකසා හොඳට අහන්න කියන ධර්ම අවවාදය මුලින්ම මතක් කරනවා.

කුමක් නිසාද අපි ඒ තරම් උචමනාවකින් ඕනෑකමින් මේ ධර්මය ශ්‍රවණය කටයුත්තේ? පිංවතුනි, වෙන මොකුවත් හින්දා නෙවෙයි. මේ සසර දුක නිසා. මේ සසර දුකින් ගැලවෙන එකම උපාය, එකම ක්‍රමය බුදුරජාණන් වහන්සේ පෙන්නලා දීලා තියෙනවා. ඒ උපාය, ඒ ක්‍රමය ඉස්සෙල්ලාම අහලා දැනගන්නට ඕනේ. ප්‍රඥව ප්‍රධාන වශයෙන් එක පරියායකින්, ක්‍රමයකින් කොටස් තුනකට නම් කරනවා. ශ්‍රැතමය ප්‍රඥ, චිත්තාමය ප්‍රඥ, භාවනාමය ප්‍රඥ කියලා. ශ්‍රැතමය ප්‍රඥව කියලා කියන්නේ කල්‍යාණ මිත්‍ර ඇසුරෙන් සද්ධර්මය අසා දැනගන්නට ඕනේ. චිත්තාමය ප්‍රඥ කියලා කියන්නේ අහලා දැනගත්ත දේ නුවණින් තමතමන් විසින් මෙනෙහි කරන්නට ඕනේ. ඒ මෙනෙහි කරන කොට උපදින නුවණ. නැවත නැවත බණ අහමින්, නැවත නැවත ඒ ධර්මය නුවණින් හිතමින් කටයුතු කරන කොට, එකතුවෙන පිරෙන ප්‍රඥවට කියනවා භාවනාමය ප්‍රඥ කියලා.

ඉතින් 'සෝතාපත්ති අංග' කියන කොට සෝවාන් ඵලයට පැමිණෙන්න අංග හතරක් තියෙයි. එයින් කරුණු දෙකක් බාහිරෙන් ලැබෙන්නට ඕනේ. කල්‍යාණ මිත්‍ර ඇසුර, සද්ධර්ම ශ්‍රවණය. තමන් තුලින් ධර්මතා දෙකක් පිරෙන්නට ඕනේ. යෝනිසො මනසිකාරය, ධර්මානුධර්ම ප්‍රතිත්තිය. කල්‍යාණ මිත්‍ර ඇසුරෙන් අසා දැනගත්තා වූ ආකාරයට නුවණින් මෙනෙහි කරන එකටයි යෝනිසො මනසිකාරය කියලා කියන්නේ. ඒ මෙනෙහි

කරන ධර්මය තමන්ට පෙනීමට, දැකීමට උපකාර පිණිස, සීලයක පිහිටලා විත්ත භාවනාවක් කරන එකටයි ධර්මානුධර්ම ප්‍රතිපත්තිය කියලා කියන්නේ. එතකොට මෙන්න මේ උපාය හැර වෙන උපායක් නෑ මේ සසරෙන් මිඳෙන්නට; මේ සසර දුකින් එතෙර වෙන්නට. ඉතින් ශ්‍රැතමයෙන් නැත්තම් අසා දැනගත යුතු නුවණ අසාම දැනගත යුතුයි. මෙතැනදී කෙනෙකුගෙන් අහන්නෙ නැතුව මේ නුවණ පහළ කරගන්න පුළුවන්කම තියෙන්නේ සම්මා සම්බුදුරජාණන් වහන්සේ නමකටත්, පසේ බුදුරජාණන් වහන්සේ නමකටත් පමණම මයි. එයිට මෙහා සසරෙන් එතෙර වෙන උපාය අසා දැනගත යුතුමයි.

මේ ලෝකයේ අපි ඉපදුනා. අපි ජීවත් වෙනවා. අපි මැරෙනවා. කාගෙන්වත් ඇහුවේ නැත්තම් හීනෙකින්වත් දන්නවාද අපි මේක කැරකෙනවා කියලා? කැරකෙන ලෝකය තුළ ඉන්න අපි ඒකෙන් පිටත අත්දැකීමක් ඇති කෙනෙක් කිව්වොත් විනා එහෙම නැති නම්, කවදවත්ම මේ ලෝකය කැරෙකෙනවා කියලා අපි දන්නේ නෑ. අපිට තේරෙන්නේ නෑ ඒක. ඒ වගේ අවිද්‍යාව නමැති කෝෂය ඇතුළේම ඉපදිලා හැදිලා වැඩිලා ජීවත්වෙලා එකේ ඇතුළේම මියයන ලෝකයට, අපිට අපේ ජීවිතයේ අවිද්‍යාව කියලා ධර්මතාවයක් තියෙනවා. ඒක ඇතුළේ ඉන්නේ කියලා දන්නේ නෑ. කැරකෙන ලෝකයක් ඇතළේ අපි ඉන්නේ කියන එක අපි දන්නේ නෑ වගේ, අපි දන්නෑ අවිද්‍යාව ඇතුළේ ඉන්නේ කියලා. ඉතින් මේ කැරකෙන ලෝකයෙන් එහාට ගිහිල්ලා මේ ලෝකය කැරකෙනවා කියලා දැකපු කෙනෙක්ගේ පණිවිඩය අහගත්තොත් තමයි තමන්ටත් ඒ අත්දැකීම කවද හරි ලබාගන්න යනවා නම් යන්න පුළුවන්කම තියෙන්නේ.

ඒ වගේ මේ ලෝකයෙන් එළියට ගිය කෙනෙකුගෙන්ම මේ ලෝකයෙන් එපිට තියෙන ඇත්ත අසා දැනගන්නටම වෙනවා. ඒක ලෝකය ඇතුළේ ඉන්න කෙනෙකුට ගෝචර නෑ. ඉතින් ඒ නිසා මේ දේශනාවන් තුළින් පෙන්න්නේ, බුදුරජාණන් වහන්සේ මේ ලෝකයේ හැමදුම පැවතුනු, හැමදුම පවතින ඒත් ලෝකයාට නො පෙනෙන ලෝකේම ඇත්තක්. පිටත දෙයක් නෙවෙයි. ඉතින් ඒ ධර්මතා ටික අපිට තේරෙන්න

නම් අපි හොඳට සකසා අහන්නට ඕනේ. සසරෙදින් අපි කෙලෙස් ගෙවෙන, නීවරණයන්ට හිත නොවූ, ධර්මය අහලා හිත පුරුදු පුහුණු කරලා තියෙනවා අඩුයි. ඉතින් ඒ නිසා ඕනෑකමින් ඇහුවත් මතක තියෙන්නේ බොහෝම ටිකයි. එතකොට නුවමනාවෙන් ඇහුවොත් කොහොමවත් මතක රැඳෙන්නේ නැති වෙයි. නමුත් ආශ්‍රව වලට හිත, නීවරණ ධර්මයන්ට හිත වචනයක් ගත්තොත් නිකම් අහකින් යනකොට ඇහුනත් හොඳට මතක තියෙයි. ඒ නිසා හැමදෙනාම හොඳට අහන්න කියන එකත් මතක් කරනවා.

ඒ තරම් උවමනාවෙන් අහලා මේ ධර්මය අපි අවබෝධ කරගන්න ඕනේ වෙන කිසිම දෙයක් නිසා නෙවෙයි. අපේ ජීවිතවල පවතින දුක නිසා, දුක් සහගත බව නිසා, බුදුරජාණන් වහන්සේ පෙන්වා වදලා “මහණෙනි, සසර අති දීර්ඝයි. අති දීර්ඝ සංසාරයේ මුල් කෙලවරක් පෙනෙන්නේ නෑ, පනවන්න පුළුවන් කමකුත් නෑ. අවිද්‍යාවෙන් වැහිලා, තණ්හාවෙන් බැඳිලා බොහෝ කල් සසර ඇවිද්ද. ඒ සසරේ ඇවිදින ගමනෙදී, තමන්ගේ මව වෙනුවෙන් අඬපු කඳුළු සතර මහා සාගරය ජලයට වැඩියි. දුව පුතා සහෝදර සහෝදරිය කියලා මෙහෙම පෙන්නවා”. එව්වර සසර අපි දුක් විඳලා තියෙනවා, දුක් විඳපු අය. නමුත් හවයෙන් වැහිලා නිසා අපිට පෙනෙන්නේ නෑ. නොපෙනෙන නිසා ඒ අතීතයත් අතහරින්න. මේ සසර හිටියොත් අම්මා තාත්තා සහෝදරයා මළ දුකට අඬන්න වෙනකොට, අඬනකොට එකතුවෙන්න තියෙන කඳුළු සතර මහා සාගරයට වැඩියි. එබඳු වූ සසර ගතියත් ඔඩොක්කුවේ තියාගෙනයි අපි හැම කෙනෙක්ම ඉඳගෙන ඉන්නේ. නමුත් ඒකත් පෙනෙන්නේ නෑ. ඒ හින්දා ඒකත් අතහරින්න.

මේ ජීවිතයේම සිහි කරලා බලන්න - පුංචි කාලේ ඉඳන් මේ තැන දක්වා කායිකව, මානසිකව මොන තරම් දුක් දෙමිනස් අපිට විඳින්න වෙන්න ඇත්ද කියලා. නමුත් ගෙවිලා හින්දා ඒකත් පැත්තකින් තියන්නකෝ. හෙට දවසදී, අනාගතයේ නෙවෙයි මේ ජීවිතයේ හෙට දවසේ මොන මොන දේවල් අපේ ජීවිතයට වෙන්න තියෙයිද, මොන මොන විදිහේ අපිට දුක් උරුම වෙයිද දන්නේ නෑ. එබඳු තැනකයි අපි ඉන්නේ. නමුත් තවමත් ඒ දිනය

ඇවිල්ලා නැති නිසා ඒකත් පැත්තකින් තබන්නකෝ. අපි මේ ටික විතරක් බලමු: මං ළගට එක වෛද්‍ය ශිෂ්‍යයෙක් ඇවිල්ලා ඇහුවා - “ස්වාමීන් වහන්ස, ඉතින් අමුතුවෙන් දුක කියලා එකක් මට තේරෙන්නේ නෑ. දුකක් ඉතින් ජීවිතයට නැතේ” කියලා. ඉතින් මේ ටික මම මතක් කරන්නේ ඕගොල්ලන්ටත් සමහර විටෙක ලොකුවට ජීවිතයේ දුක දනෙන්නේ නැතුව ඇති.

බුදුරජාණන් වහන්සේ ජීවිතයක් දුකයි කියන්නේ වේදනා අර්ථයකින් නෙමෙයි. විදින බවකින් නෙමෙයි. හොඳට මතක තබාගන්න අනාථ අර්ථයකින්. බුන්ම ලෝකයේ බුන්මයාත් දුකෙන් මිදිලා නෑ කියලා පනවන්නේ විදින අර්ථයකින් නෙමෙයි. එයාත් අනාථ අර්ථයකින්. එතැන හිටියාට සසර පැවැත්මට උරුමක්කාරයෙක්වයි ඉන්නේ. ඉතින් මම ඒ වෛද්‍ය මහත්තයාගෙන් එක දෙයක් විතරයි ඇහුවේ. හොඳයි, දුක නැති නම් මම දන් ඔබතුමාට බැනගෙන බැනගෙන බැනගෙන ගියොත් ඔබතුමාගේ හිත රිදෙයිද නැද්ද? හිත රිදෙයි. හිතට දුක එයිද නැද්ද? දුක එනවා කිවුවා. ඒ කියන්නේ ඔබතුමාව දුක කරනවාද, දුකක් නොඑන විදිහට කතා කරනවාද කියලා අයිතිය තියෙන්නේ කා ගාවද? මං ගාව. තමන්ගේ ජීවිතයේ සැපට පත් කරන දේ හෝ දුකට පත් කරන දේ තියෙන්නේ අනුන් අතේ නම් තමන් අනුන්ට වහල්ද, නිවහල්ද? වහල්. වහල් බව දුකක්ද, සැපක්ද? දුකක් කිව්වා. එහෙනම් එහෙම දකින්න ජීවිතයේ දුකයි කියන්නේ මේ අර්ථයෙන්.

ඒ නිසා ඕගොල්ලන්ටත් මතක් කරන්නේ අර අතීත දුක, නොපැමිණි අනාගත දුක තියෙනවා නම් ඔක්කෝම පැත්තකින් තබන්න. දන් මේ මොහොතේ දේශනාව නතර කරලා මං ඕගොල්ලන්ට බැන්නොත් හිත රිදෙයිද, නැද්ද? හිත රිදෙයි. ඊගාවට මම නොබැන්නත්, ඕගොල්ලන්ගේ ගෙදර ඉන්න අය හරි, අසල්වැසියෝ හරි තවත් ඥාතී හිතෙහි කවුරුහරි ඕගොල්ලන්ට බැන්නොත් හිත රිදෙයිද නැද්ද? හිත රිදෙනවා. එතකොට එගොල්ලෝ ප්‍රිය වචන කතා කළොත්? හිත හොඳයි. එතකොට ඕගොල්ලන්ගේ හිත රිද්දලා, ඕගොල්ලන්ගේ හිතට දුකක් එන විදිහට කටයුතු කරනවාද, සැපක් එන විදිහට කටයුතු කරනවාද කියන එක තියෙන්නේ කා අතේද? ඕගොල්ලෝ

අතේද, අනුන් අතේද? අනුන් අතේ. ඔබේ ජීවිතයේ සැප දුක් දෙක තීරණය කරන්නේ අනුන් නම් ඔබ අනුන්ට වහල්ද නිවහල්ද? වහල්. වහල් බව දුකක්ද, සැපක්ද? දුකක්.

එහෙනම් අතීත අනාගත දුක් පැත්තකින් තබන්න. දැන් කෙනා කෙනා සිහිපත් කරගන්න. මගේ ජීවිතයේ සැප දුක් දෙක අනුන්ට භාරදීලා තියෙන මේ පැවැත්මටම නින්ද වේවා! මේ මානසික මට්ටමෙන් නැත්තම් මේ මගේ ජීවිතයේ සැප දුක් දෙක අනුන් තීරණය කරන මේ පැවැත්ම මයි දුක නේද කියලා දකින්න. මට ඕන වෙලාවක භය නැතුව මම සැපයෙන් ඉන්නවා කියලා කාටවත් ඉන්න බෑ. ඇයි ඒ? අනුන් අතේතේ තියෙන්නේ තමන්ගේ සැප දුක්. අනුන්ට ඕනේ වෙලාවක තමන්ව දුක් කරනවා නම් දුක් කරන්න පුළුවන්කම තියෙයි. සැපවත් කරන්න පුළුවන්කමත් තියෙයි. ඊට පස්සේ තමන් පරිහරණය කරන වාහනය හැප්පිලා කුඩු වුනොත්, ගෙවල් දෙරවල් නැති වුනොත්, රන් රිදී මුතු මැණික් බඩු ඕවා හොරු ගත්තොත් තමන්ට දුක එනවාද නැද්ද? දුක එනවා. ඒවා හොරු නොගෙන, ඒවා තව කවුරුහරි ගෙනත් දම්මොත් හිත සතුටු වෙනවාද නැද්ද? සතුටු වෙනවා.

තමන්ගේ ජීවිතයේ සැප සතුටු දෙක තීරණය වෙන්නේ, තීරණය කරන්නේ තව බඩු මුට්ටු නම් ඒ බඩු මුට්ටු ටිකට අනුන්ට ඕනේ දෙයක් කරන්න පුළුවන්. ඕනේ දෙයක් කරලා තමන්ට රිද්දන්න පුළුවන්. තමන්ගේ ජීවිතයේ සැප සතුට දෙක තව බඩුමුට්ටු වලට භාර දීලා නම් තියෙන්නේ, තමන්ගේ ජීවිතයේ සැප සතුටු දෙක අනුන්ට භාර දීලා අනාථ වුනා වගේම තමන්ගේ ජීවිතයේ සැප සතුට දෙක බඩු මුට්ටුවලට භාර දීලා, ඒවා කැඩෙනකොට දුක්වෙනවා. හොඳට තියෙන කොට සතුටුවෙනවා කියලා ඒ විදිහට පවතින බඩුමුට්ටු වලට වහල්වෙලා පවතින මේ ජීවිතයට නින්ද වේවා! කියන අදහසක් ඇතිකර ගන්න.

බුදුරජාණන් වහන්සේ අපිට පාර පෙන්නුවේ මේ ලෝකේ කිසි කෙනෙකුටවත්, කිසි දේකටවත් තමන්ව සැපවත් කරන්නවත්, දුක් කරන්නවත් බැරි, කිසි දේකට කිසි කෙනෙකුට වහල් නොවුනු, නිවහල් මනසක් හදගන්නේ කොහොමද කියන

එකයි. බලන්න ඔබේ ජීවිතයේ සැබැවින්ම කිසිම වෙලාවක ධර්මය වෙනුවෙන්වත් කෘතීම වෙන්න එපා. අනේ, අපි ඉපදෙනවා, ලෙඩවෙනවා කිය කියා හිතහිතා ඉන්න එපා. සැබැවටම අද ඕගොල්ලන්ගේ ජීවිතයේ සැප දුක් දෙක තියෙන්නේ තව බාහිර බඩුමුට්ටු ද්‍රව්‍ය කාරණා සහ පුද්ගලයෝ අතේද නැද්ද කියලා හොඳට බලන්න.

එහෙනම් ඒ බඩුමුට්ටු වලට, ඒ පුද්ගලයන්ට අපි බැඳිලා, අපි වහල්වෙලා නම් ඉන්නේ ඒ වහල් බවම දුකක් කියලා බුදුරජාණන් වහන්සේ දුක්බ සත්‍යය පෙන්වුවේ විඳින අර්ථයෙන් නෙමෙයි. අනාථ අර්ථයකින්. ඒක එහෙමද නැද්ද කියලා ඕගොල්ලොම බලන්න තීරණය කරලා. යම්කිසි කෙනෙකුට මේ බුදුරජාණන් වහන්සේ පෙන්වපු ධර්මය අවබෝධ කරගන්න පුළුවන් නම් ඒ අවබෝධය තුළින් එයා මිදෙන්නේ මෙන්න මේ වහල් බවින්. එයාව රිද්දවන්න, දුක් කරන්න, මේ ලෝකයේ කිසිදු දෙයක්, කිසිදු පුද්ගලයෙකුට පුළුවන් කමක් නෑ.

එයාව සැපවත් කරන්න, සතුටු කරන්න මේ ලෝකයේ කිසිම කෙනෙකුට, කිසිදු පුද්ගලයෙකුට පුළුවන්කමක් නෑ. එයාම දන්නවා මම සතුටු වෙනවා නම්, සතුටු වෙන්නේ කොහොමද, දුක්වෙන්නේ කොහොමද? කියලා තමන්ට සතුටු උපදවාගන්නත් පුළුවන්, ඕනේ නම් දුක උපදවාගන්නත් පුළුවන්. තමන් ගාවමයි තියෙන්නේ. ඉතින් දුක තමන්ට කැමති නැත්නම් දුක තමන්ට නුපුදවාගෙන ඉන්න පුළුවනි. සැප තමන්ට ඕනේ නම් හැම වෙලාවේ ම සැපවත්වම ඉන්න පුළුවනි. කුමක් නිසාද? අපි කාටවත් වහල් වෙලා නැති නිසා. ඉතින් මෙතැනදී යම්කිසි කෙනෙක් සියලු දුකින් මිදුණා කියලා කියන්නේ,

“ප්‍රචයස්ස ලෝක ධම්මෙහි - චිත්තං යස්ස න කම්පති

අසොකං චිරජං බෙමං - එතං මඛිගලමුත්තමං”

ලාභ, අලාභ, යස, අයස, නින්ද, ප්‍රශංසා, සැප, දුක් කියන ලෝකය අනුව පවතින ධර්මතා අටක් තියෙනවා. මේ ධර්මතා අට ලෝකය අනුව පවතියි. ලෝකය අනුව පවතින ධර්මතා අට අනුව පවතින මනසට කියනවා ලෝකය කියලා. ලෝකේ

පවතින ධර්මතා අටෙන් යුක්ත කෙනා ලෝකයා කියලා කියනවා. යම්කිසි කෙනෙකුට මේ ධර්මතා අටේ නොසැලී, කම්පා නොවී ඉන්න පුළුවන් නම්, ශෝක නැති තැනකට පත්කරගන්න පුළුවන් නම්, මෙන්න මේක උතුම් මංගල කාරණාවක් කියලා පෙන්නුවෙන් ඔන්න ඔය අර්ථයමයි. මේ ලෝකයේ කිසි ද්‍රව්‍යයකට, කිසි කෙනෙකුට දුකක් දෙන්නවත්, සැපක් උපද්දවන්නවත් පුළුවන්කමක් නෑ. එයා දන්නවා එයාගේ ජීවිතයේ සැපවත් කරගන්න හැටි. එතැනදී මේ නිවහල් මනසක් මේ ජීවිතයේම හදගන්න බුදුරජාණන් වහන්සේ මග කිව්වා මිසක මරණයෙන් පස්සේ ලැබෙන විමුක්තියක් පෙන්නවා නෙවෙයි.

මේ දේශනාවට වෙනම පොඩි කොටසක් එකතු කරන්නම් මේකට. ඕගොල්ලෝ හැම දෙනාගේම වැඩි අවබෝධය සඳහා. පිංවතුන් දන්නවාද පුද්ගලයෙක් සත්වයෙක් කෙනෙක් හැටියට ගත්තහම ලෝකයේ අපි අපේ ජීවිතයට දුක එන්නේ කොහොමද කියලා? අපේ ජීවිතයකට දුක එන්න ප්‍රධාන ක්‍රම දෙකක් තියෙනවා. හොඳට මතක තබාගන්න. කිසි කලෙක වෙනස් වෙන්නේ නැති න්‍යායක් තියෙනවා. කෙනෙකුගේ ජීවිතයට දුක එන්න ප්‍රධාන ක්‍රම දෙකක් තියෙනවා.

1. ප්‍රත්‍ය නැතිකම නිසාත් දුක එනවා.
2. කෙලෙස් නිසාත් දුක එනවා.

කියලා ක්‍රම දෙකක් තියෙනවා. ප්‍රත්‍යය කියලා කිව්වේ, ආහාරපාන, ගෙවල් දෙරවල්, ඇඳුම් පැළඳුම්, බෙහෙත් හේන් . හික්ෂුන් වහන්සේලාට නම් කියනවා ඕකට සිවුපසය කියලා. චීවර, පිණ්ඩපාන, සේනාසන, ගිලන්පස. ඕකම තමයි ගිහි අයටත් ගෙවල් දෙරවල්, ආහාර පාන, ඇඳුම් පැළඳුම්, බෙහෙත් හේන්, කියලා කිවුවහම ඔය ටික. තමන්ගේ දෙමව්පියෝ තමන්ට අසන්පුරුෂයිද? නෑ. සන්පුරුෂයි. ඕගොල්ලන්ගේ ඇස් දෙක පාදපු ගුරුවරු අසන්පුරුෂයිද? සන්පුරුෂයි. ඒගොල්ලෝ ඕගොල්ලන්ගේ ජීවිතයට අර්ථයක් කළේ නැද්ද? කරලා තියෙයි. මොකද්ද ඒ අර්ථය? දෙමව්පියන්ගෙන් ගුරුවරුන්ගෙන් තමන්ට ලැබෙන්නේ මොකද්ද? හොඳට බලාගන්න, දෙමව්පියෝ, ගුරුවරු අපිට කල්‍යාණ මිත්‍රයෝ වුනේ ප්‍රත්‍ය පහසුකම, නැතිකම

නිසා දුකක් එනවා නම් ඒ දුක ආවරණය කරලා දෙනවා දෙමව්පියොයි, ගුරුවරුයි. ඒ නිසා දුකේ එක පැතිකඩක් වහනවා අපේ ජීවිතයක, පුද්ගලයෙක්ගේ ජීවිතයක, මනුෂ්‍යයෙක්ගේ ජීවිතයක දුකේ එක පැතිකඩක් වහනවා දෙමව්පියොයි, ගුරුවරුයි එකතු වෙලා.

‘පුතේ, හොඳට ඉගෙන ගන්න ඕනේ. ඇස් දෙක පාදගනිං පුතේ. හොඳ රස්සාවක් කරන්න ඕනේ. හොඳට ජීවත් වෙයං මහත්තයෙක් වගේ’ කියලා උත්සාහවත් කරවලා අන්දලා පළන්දලා කවලා පොවලා ඉස්කෝලේට යවනවා. ගුරුවරුන් තමන් දන්නා දේ ලෝකේට සේවයක් කරන්න, තමන්ට සේවයක් කරගන්න කියලා හොඳ රස්සාවක් කරවන්න හොඳට උගන්වනවා. දෙමව්පියොයි, ගුරුවරුන්ගේ උපකාරය ලබලා ඕගොල්ලන්ට හොඳ ඉගෙනුමක් ලැබුනහම, හොඳ රස්සාවක් කළ හැකියි. රස්සාවක් කළහම හොඳට ගෙයක් දෙරක් හදගත හැකියි. යානවාහනයක් ගත හැකියි. ඇඳුම් පැළඳුම් බෙහෙත් හේත්, ඒ පැත්තෙන් එන දුක් ටික ආවරණය කරලා දුන්නා. ඒගොල්ලන්ට පුළුවන් ඔය ටික විතරයි. ප්‍රත්‍ය පහසුකම නැතිකම නිසා එන දුක ආවරණය කරලා දෙනවා කවුද? දෙමව්පියොයි, ගුරුවරුයි.

ඒ නිසා ඒගොල්ලොත් අපිට සත්පුරුෂයෝමයි, කල‍්‍යාණ මිත්‍රයෝමයි. හැබැයි එතැනත් තියෙනවා ධර්මතාවයක් හිතන්න. අම්මා, අප්පව්වි කිවුවා නම් - ‘මගේ පුතේ, පාන්දර නැගිටිලා පාඩම් කරන්න ඕනේ. කම්මැලි නැතුව පාඩම් කරන්න ඕනේ. හොඳට ඉගෙන ගන්න ඕනේ පුතේ. හොඳට ඉගෙන ගත්තහම උඹට මරණෙන් පස්සේ හොඳ රස්සාවක් ලැබෙයි’ කියලා කිවුවොත් ඕගොල්ලෝ උත්සාහවත් වෙනවාද? නෑ. ඇයි ඒ? පෙන්න නැති හින්ද උත්සාහයක යෙදෙන්නේ නෑ.

නමුත් සාන්දෘෂ්ටික විපාකයක් ඕගොල්ලන්ට ලැබෙනවා. මොකද්ද? ඇත්තටම හොඳට ඉගෙන ගෙන හොඳ රස්සාවල් කරන අය ඉන්නවා. හොඳට ඉගෙන ගත්තොත්, දුකක් නැතුව ඉන්න පුළුවන් කියලා ඕගොල්ලෝ මේ ප්‍රත්‍ය පහසුකම නිසා මේ ජීවිතයම සැපවත් කරන්න පුළුවන් කියලා දකිනවා නේ. ඒ හින්ද

අම්මලා තාත්තලා කිව්වාට තමන්ටත් ඒකේ වටිනාකම පෙනෙන මානේ තියෙන හින්දා තමන් උත්සාහවත් නොවී ඉන්නවාද?

උත්සාහවත් වෙනවා. බැරිවෙලා මරණයෙන් පස්සේ හොඳ රස්සාවක් ලැබෙයි කිව්වා නම් උත්සාහවත් වෙනවාද? වෙයි බොහෝම කලාතුරකින් කෙනෙක්. පෙනෙන්නේ නෑ නේ. නමුත් දිටියධම්මව, සන්දිට්ඨිකයි කියලා කියන්නේ ඒකයි. මේ ලොවම විපාකයක් දන්නවා. හොඳට ඉගෙන ගත්තොත්, හොඳ රස්සාවලේ කරන අය පෙනෙයි. ඉගෙන ගන්න බැරි අකුරක්වත් ඉගෙන ගත්තේ නැති අය කිසිම තැනක කිසිම ආයතනයක ප්‍රධාන නිල තලයක් දරමින් අධිපතිභාවයක් පවත්වන්නේ නෑ කියලා, තමන්ටම දිටියධම්මව පෙනෙයි.

දෙමව්පියෝ, ගුරුවරු උගන්වද්දී ඒකේ සාන්දෘෂ්ටික ඵලයකුත් දැකිද්දී එයා ඒකෙන් ප්‍රතිඵලයක් ගන්නවා. ඔන්න එක පැතිකඩක් වහලා දුන්නා. කවුද? දෙමව්පියෝ, ගුරුවරු. ඊට පස්සේ අපේ ජීවිතයට තව දුක එන තවත් පැතිකඩක් තියෙයි. ඒ තමයි කෙලෙස් නිසා දුක එනවා කියලා පැත්තක් තියෙනවා. අන්න ඒ ටික කෙලෙස් නිසා එන දුක ආවරණය කරලා දෙන්නයි ශ්‍රමණ, බ්‍රාහ්මණයෝ ලෝකයේ ඉන්නේ. ඒ නිසායි දෙමව්පියොයි, ගුරුවරුයි, ශ්‍රමණ බ්‍රාහ්මණයෝ කියන තුන්ගොල්ලෝ අපිට කල්‍යාණ මිත්‍රයෝ වෙන්නේ ඇයි? දෙපැත්තේම, මේ දෙගොල්ලොන්ගේම පිහිට පිළිසරණ නියම විදිහට ලබපු කෙනාගේ ජීවිතයේ දුක කියන එකේ දැමයක්වත් ඉතුරු වෙන්නේ නෑ. ශ්‍රමණ බ්‍රාහ්මණයෝ උගන්වනවා.

- කෙලෙස් කියන්නේ මොකදද? ඒක ඇති වුනේ කොහොමද? ඒක නැතිවෙන්නේ කොහොමද? කියලා කෙලෙස් නිසා එන දුක ටිකක් පෙන්නලා ඒ දුක හටගත්ත කෙලේසයත් පෙන්නලා ඒ කෙලේසය නැති වුනොත් මේ දුක නැතිවෙනවා කියලා පෙන්නලා, ඒ කෙලෙසය නැති කළොත් දුක නැතිකරන්න ප්‍රතිපදාවකුත් පනවනවා.

පනවලා ශ්‍රමණ බ්‍රාහ්මණයෝ හරි පැනෙවුවොත්, උඹට මරණයෙන් පස්සේ මේ කෙලෙස් නැතිවීමේ දුක නිවෙයි කියලා

කිවුවා නම් උත්සාහවත් වෙනවාද? නෑ. ඒ දෙමව්පියෝ පැනෙවුවා වගේම සාන්දෘෂ්ටික විපාකයක් මේ ජීවිතයේම අත්විඳින්න පුළුවන් කෙලෙස් නැතිකම නිසා, දුකෙන් මිදුනු මේ ජීවිතයේම දුකෙන් මිදිලා ඉන්න පුළුවන් ධර්මතාවයක් ශ්‍රමණ බ්‍රාහ්මණයෝ පෙන්නනවා. අන්න ඒ ටිකත් ඉගෙන ගත්තොත්, ඒ සාන්දෘෂ්ටික විපාකයක් පෙන්නුවොත්, මේ කෙලෙස් නිසා එන දුකෙන් මිදෙන්න පලයන් කියලා ඒ මාවතේ කියලා තල්ලු කරන්න ඕනේ නෑ, අදින්න ඕනේ නෑ. තමන්ටම පෙනෙනවා මේ පැත්තේ පැතිකඩ දුකේ ආවරණය වුනාට, දුක එන්න මේ පැත්තේ පැතිකඩ තියෙයි. කෙලෙස් නිසා එන දුක් ටික නැති වෙලා නෑ. ඒ නිසා ඒකට උත්සාහවත් වෙන්න ඕනේ කියලා උත්සාහය ඇතිවෙනවා.. බුදුරජාණන් වහන්සේලා ලොකයේ පහළ වෙන්නේ මේ කෙලෙස් නිසා ඇතිවෙන දුක් ටික නැති කරලා දෙන්න.

ආපහු ශ්‍රමණ බ්‍රාහ්මණයෝ අවශ්‍ය නෑ ඕගොල්ලන්ට ඉස්කෝලේ යන හැටි කියලා දෙන්න. ඕගොල්ලෝ කන්න ඕනේ, බොන්න ඕනේ, කමිසයේ බොත්තම දන්න ඕනේ, සපත්තුවේ ලේස් එක දන්න ඕනේ, ටයි ගැටය ගහන්නේ මෙහෙමයි කියලා උගන්වන්න ඕනේ නෑ. ඒකට ඉන්නවා දෙමව්පියෝ, ගුරුවරු.

බුදුරජාණන් වහන්සේ කරන්නේ මොකද්ද? කෙලෙස් ටික නිසා එන දුක ටික පෙන්නුවා — "ජාතිපි දුක්ඛා, ජරාපි දුක්ඛා, ව්‍යාධිපි දුක්ඛා, මරණමිපි දුක්ඛං, අප්පියෙහි සම්පයොගො දුක්ඛො, පියෙහි විප්පයොගො දුක්ඛො, යම්පිච්ඡං න ලහති තම්පි දුක්ඛං, සංඛිත්තෙන පඤ්චුපාදනක්ඛන්ධා දුක්ඛා". දුක පෙන්වලා ඒ දුකට හේතුව පෙන්නුවා - "යායං තණ්හා පොනොභවිකා නන්දිරාග සහගතා තනු තනුභිනන්දිනී සෙය්‍යථීදං කාම තණ්හා, භව තණ්හා, විභව තණ්හා" කියලා ඒ දුක් ටික ඇති කරන කෙලෙස් ටික පෙන්නුවා.

නිරෝධයත් පෙන්නුවා — "යො තස්සා යෙව තණ්හාය අසෙස විරාග නිරොධො වාගො පටිනිස්සග්ගො මුත්ති අනාලයො". ඒ තුන් ආකාර තණ්හාවගේම ඉතුරු නො කොට නැති කිරීමක් තියෙනවා නම් අත්හැරදැමීමක් තියෙනවා නම්,

නොගැනීමක් තියෙනවා නම්, ගෙවා දැමීමක් තියෙනවා නම් මේක නිරෝධයයි. "අයමෙව අරියො අවිධ්විගිකො මග්ගො දුක්ඛ නිරෝධගාමිණී පටිපද" — කියලා කෙලෙස් නිසා එන දුක්, ඒ දුක් හටගන්න කෙලේසයත්, ඒ කෙලේසය නැති වුනොත් දුක් නැතිවෙනවා කියන එකත් ඒකට යන ප්‍රතිපදාවත් පෙන්වලා දුන්නා. දැන් හොඳට බලන්න. කෙනෙක් ශ්‍රමණ බ්‍රාහ්මණයෝ කියලා දුන්නු ප්‍රතිපදාවේ ගිහිල්ලා, කෙලෙස් නැති කරන මාවතේ ගිහිල්ලා, කෙලෙස් නිසා එන දුක් ටික වාරණය කරගත්තොත් ඒ දෙමව්පියෝ ගුරුවරු කියලා දුන්නු උපාය එයාට නොතිබුණා නම් කොච්චර කෙලෙස් නැති වුනත්, කෙලෙස් නැති කරන ප්‍රතිපදාවක හැසිරුනත්, ගෙයක් දෙරක් නැති වුනොත්, ශීත ඌෂ්ණෙන් අවිචේන් වැස්සෙන් දුක්විඳින්න වෙනවාද නැද්ද? වෙනවා. කන්න බොන්න නැති වුනොත් බඩගින්නෙන් එන දුක් එනවාද නැද්ද? එනවා. අදින්න පළඳින්න නැති වුනොත් ශීතෙන් ඌෂ්ණෙන් එන දුක් එනවාද නැද්ද? එනවා. ලෙඩට බෙහෙත් හේත් නැති වුනොත් දුක් එනවාද නැද්ද? එනවා.

කොච්චර කෙලෙස් නැති කෙරුවත් දෙමව්පියෝ ගුරුවරුන් කියන කලාණ මිත්‍ර ඇසුර නොලැබුවොත් මේ දුක් ටික විඳින්න වෙයි. දෙමව්පියෝ, ගුරුවරු කියන කලාණ මිත්‍රයන්ගේ උපායේ පිහිටලා හොඳට ඉගෙන ගත්තා. හොඳ රස්සාවක් කරනවා. ගෙවල් දෙරවල් තියෙනවා. ඉඩකඩම්, යාන වාහන, ඇඳුම් පැළඳුම් තියෙයි. නමුත් ශ්‍රමණ බ්‍රාහ්මණයන්ගේ අවවාදය පිළිගත්තේ නැත්නම්, පිළිපැද්දේ නැත්නම්, කෙලෙස් ටික නිසා එන දුක් නැති නොකළොත්, ඒ කොච්චර වස්තු හිමිකාරයෙක්ව තිබුණත් සතර අපායේ ඉපදිලා විඳින්න තියෙන දුකෙන් මිදිලා නෑ. ඊගාවට ලෙඩ වෙලා, මහලු වෙලා, යාඵවෝ, මිත්‍රයෝ, සහෝදරයෝ මරණයට පත්වෙලා විඳින්න වෙන දුකෙන් මිදිලා නෑ. කවුරු හරි බැන්නොත් හිත රිද්දගන්නවා කියන එකෙන් මිදිලා නෑ. වහල්කමෙන් මිදිලා නෑ.

අර අපි ඉස්සර කතා කරපු ඔය දුක් ටික තියෙන්නේ වහල්ද නිවහල්ද කියලා. ඔය දුක් ටික තියෙන්නේ කෙලෙස් නිසා. මොන තරම් කෝටි ප්‍රකෝටි තියෙන ධනවතෙක් වුනත්

වහල්කමකයි ඉන්නේ. එයාගේ වුනත් හිත රිද්දුවන්න පුළුවන් අනික් කෙනෙකු බැනලා.

ඉතින් මං මතක් කලේ බුදුරජාණන් වහන්සේ ලෝකයේ පහළ වුනේ, ශ්‍රමණ බ්‍රාහ්මණයෝ ලෝකයේ පහළ වෙන්නේ ඕගොල්ලන්ගේ ජීවිතයේ කෙලෙස් නිසා ඇතිවෙන දුක තියෙනවා. අන්න ඒ ටික නැති කරලා දෙන්න. ඒකද මරණයෙන් පස්සේ නෙමෙයි. හොඳට ඉගෙන ගනිං පුනේ. මරණෙන් පස්සේ රස්සාවක් ලැබෙනවා නෙමෙයි. හොඳට ඉගෙනගෙන අවසන් වෙච්ච ගමන්ම සුදුසුයි හොඳ රස්සාවකට. ඒ වගේ මේ ධර්මය, මේ ප්‍රතිපදවේ හැසිරුනහම මරණයෙන් පස්සේ දුකෙන් මිදෙනවා නෙමෙයි. මේ ජීවිතයේදීම දුකින් මිදෙයි. ඒ නිසා කෙලෙස් නිසා අපේ දුක, ජීවිතයේ දුක එනවා නම්, ඒ දුක නැතිවෙන පැතිකඩ, දුක නැති කරන පැතිකඩයි මේ ධර්මයෙන් පෙන්නන්නේ කියන එක හොඳට මතක තබාගෙන අහන්න.

මම අද මාතෘකා වශයෙන් තැබුවේ බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කළ, ත්‍රිපිටක ධර්මයේ, සංයුක්ත නිකායේ, තුන්වැනි කාණ්ඩයේ තියෙනවා නතුම්භාකං කියලා සූත්‍රයක්. අන්න ඒ සූත්‍රය. බුදුරජාණන් වහන්සේ පෙන්නවනවා - (මේ වචනයක් වචනයක් ගානේ තමතමන් තමතමන්ට ආදේශ කරගන්න) **“නායං භික්ඛවෙ කායො තුම්භාකං”**, මහණෙනි මේ කය උඹලාගේ නෙමෙයි. තම තමන්, මේ මම මම, මගේ මගේ කියලා කයට නැඹුරු වෙලා කය ගැන හිත හිතා නේ ඉන්නේ. ඒ එහෙම හිත හිතා ඉන්න ඔගොල්ලන්ට බුදුරජාණන් වහන්සේ කියනවා ‘මහණෙනි ඔය කය ඔයාගේ නෙමෙයි. **“නායං භික්ඛවෙ කායො තුම්භාකං”**, ඔය කය ඔයාගේ නෙමෙයි; **“නාඪ අඤ්ඤෙසං”** තව කෙනෙකුගෙන් නෙමෙයි. ඔයාගේ නෙමෙයි නම් පිට කෙනෙක්ගේද? නෑ... පිට කෙනෙකුගෙන් නෙමෙයි.

“පුරාණමීදං භික්ඛවෙ කම්මං” මහණෙනි මේ පුරාණ කර්ම ප්‍රත්‍යයෙන් හටගත්තේ; **“අභිසඤ්චෙනයිතං”**, නිතරම චේතනාවෙන් පිළියෙල කරගන්නවා. ඉඳගන්නවා, හිටගන්නවා, නිදගන්නවා, ඇවිදිනවා කියලා මේ තමන්ගේ නොවෙන කය එක එක ඉරියව් වලට හදන්නේ මොකෙන්ද? සිතේ තියෙන

වේතනාවෙන්. නැගිටිමි, ඉඳගමි, යමි, කමි, බොමි කියන වේතනාවෙන් තමයි මේ කය පිළියෙල කරගන්නේ. “වෙදයිනං දට්ඨබ්බං” වේදනාවට වස්තුවක් කොට දකින්න කියලා පෙන්නුවා.

බුදුරජාණන් වහන්සේ පෙන්නුවා මේ කය මගේ නෙමෙයි. මේ කය තව කෙනෙකුගේ නෙමෙයි. පුරාණ කර්ම ප්‍රත්‍යයෙන් හටගත්ත, නිතරම වේතනාවෙන් පිළියෙල වෙන විපාකයට නැත්තම් විදීමට වස්තුවක් කොට දකින්න කියලා. මෙන්න මේ ටික නොදන්නාකම නිසා, මේ ටික නොදකිනකම නිසායි අද ඔබට කය මම වෙලා, කය මගේ වෙලා, කය මගේ ආත්මය වෙලා තියෙන්නේ. මේ කය මම වෙලා, මගේ වෙලා, මගේ ආත්මය වෙලා තියෙන තාක් ඔබ මේ කයට ආදරෙයි. මේ කයේ පැවැත්මට කැමතියි. ඒ කැමති රූපය දිරනකොට ජරාව නිසා ඔබට දුක එනවා. ඒ මගේ කියලා හිතාගෙන ඉන්න ඒ කය ලෙඩ වෙනකොට ඔබ රෝගී ස්වභාවයට පත්වෙන කෙනෙක්. ඔබ රෝගය නිසා දුක් වෙන්නේ. ඒ කය නැසෙන්න යනකොට, බිඳෙන්න යනකොට ඔබ මරණයට බයයි. මරණයට පත්වෙන්න හදන කෙනෙක් වෙනවා. කෙනෙක් කයේ නුගුණ කියනවා. ඒ කය ඔබේ නිසා ඔබට නුගුණ කිව්වා වෙලා තියෙන්නේ මේ. කෙනෙක් කයට ප්‍රශංසා කරනකොට කය ඔබේ නිසා ඔබට ප්‍රශංසා කෙරුවා වගේ වෙලා තියෙන්නේ..

ඉතින් යම්කිසි කෙනෙකුට පුළුවන් නම් මේ කය මම නෙමෙයි, මගේ නෙමෙයි, මගේ ආත්මය නෙමෙයි කියන එක දකින්න. "නෙනං මම. නෙසො හමස්මි. නමෙසො අන්තාති ඵචමෙනං යථාභුතං සම්මප්පඤ්ඤය දට්ඨබ්බං", මේ කය මම නෙමෙයි, මගේ නෙමෙයි, මගේ ආත්මය නෙමෙයි කියලා මෙසේ ඇත්ත ඇති හැටිය දැක්ක යුතුයි. අන්ත ඒ විදිහට ඇත්ත ඇති හැටිය දැක්කොත් මේ කයේ තමන්ව නොදකිනවා නම්, තමන්ට මෙබඳු වූ කයක් නැත්තම්, කයට අයිති තමනුත් නැත්තම් ඔබට දුක් විඳින්න තැනක් නෑ. හොඳට බලන්න ඉදිරිය, පිටිපස්ස, උඩ, යට, වම, දකුණ කියලා ඔබට දිශාවන් තියෙන්නේ කුමකට සාපේක්ෂවද කියලා. තමන්ගේ කයට සාපේක්ෂව

නෙමෙයිද කියලා බලන්න. යම්කිසි කෙනෙක් කයෙන් මිදුණොත් එයා දස දිශාවෙන්ම මිදුණු කෙනෙක්.

“විප්පමුත්තස්ස සබ්බධි” සියළු තැනින්ම මිදෙනවා. ඒ මිදීමට කරන්න තියෙන්නේ එක දෙයයි. මං ඉස්සෙල්ලා පෙන්වන්නම් අපි අනුවෙලා තියෙන හැටි, තැන.

මේ රූපේ බුදුරජාණන් වහන්සේ තමන්ගෙන් නෙමෙයි. අනුන්ගෙන් නෙමෙයි. පුරාණ කර්ම ප්‍රත්‍යයෙන් හටගත්ත, වේතනාවෙන් පිළියෙල වෙන, අනිත්‍ය වෙන වස්තුවක්. නමුත් ඒක පෙනෙන්නේ නෑ. අපි නිකමට ඇහූ කියන එක ගමු: මං මේ හරහා ලොකු ධර්මයක් කියලා දෙන්නම්, නමුත් පොඩි උපමාවකින් ඉස්සෙල්ලා. අවුරුදු පහ හයක නැත්තම් හත අටක ගැමි දරුවෙක්. ගමක ඉන්න දරුවෙක් ගත්තොත් ‘මගේ හදවත මේ, වකුගඩුව මේ, හදවතේ හැටි මෙහෙමයි, වකුගඩුවේ හැටි මෙහෙමයි’ කියලා හිතන්න හෝ කියන්න හෝ කරන්න හෝ දන්නවාද? වකුගඩුවක්, හදවතක් ගැන නිමිත්තක් හෝ තියෙනවාද? වකුගඩුව, හදවත ගැන කුසල හෝ අකුසල කියන ධර්මතා දෙකින් එකක්වත් එයාට උපදවාගන්න පුළුවන් ද? බෑ... නමුත් වකුගඩුවක් ගැන සංඥවක්වත් නැතුව, හදවත කියන එකක් ගැන සංඥවක්වත් නැතුව හිතීම, කීම, කිරීම කිසිවක් ඒ සම්බන්ධව කෙරෙන්නෙත් නැතුව, කරන්නෙත් නැතුව නමුත් ඒක ජීවිතය වෙලා ජීවත් වෙනවා කියන එකත් වෙනවා නේද. ජීවත් වෙන්න ජීවත් කරවන ධර්මතාවය ගැන තියෙන දැනුම අවශ්‍යද, නැද්ද? අවශ්‍ය නෑ...

දැන් ඒ දරුවාට ඒ දැනුම නෑ කියලා වකුගඩුව නැති වුණාද? ඒ දැනුම නෑ කියලා හදවතේ ක්‍රියාව නැති වුණාද? නෑ... විපාක වූ ඒ හදවත, වකුගඩුව වගේමයි. ඇහූ කන දිව නාසය ශරීරයත් එබඳුම මයි. කිසිම දවසක පෙනීම් කෘත්‍යය කරනවා නිමිති නැති තැනක. ඇසීම් කෘත්‍යය කරනවා කන නිමිති නැති තැනක. ගඳ සුවඳ දැනීම් කෘත්‍යය කරනවා නිමිති නැති තැනක නාසය තියාගෙන. හදවතේ ලේ අරගෙන, ලේ පොම්ප කරන ක්‍රියාව කරනවා නිමිති නැති තැනක ඉඳගෙන. වකුගඩුවේ තියෙන දියර වර්ග පෙරලා පිරිසිදු කරලා දෙනවා නිමිති නැති

තැනක ඉඳගෙන. පහුකාලේදී, ලොකු වුනහම වෛද්‍ය ශිෂ්‍යයෙක් හරි, විද්‍යා පීඨයකට ගිහිල්ලා හරි වකුගඩුව කියන නිමිත්ත ගන්නවා ඇහැට පෙනෙන බාහිර රූපායතනයකින්, පොතකින් හෝ මිනියක් කපන දිහා බලලා හෝ. මේ තමයි වකුගඩුව, මේ වකුගඩුවේ හරස්කඩ. මේ හදවත, මේ හදවතේ කපාට කියලා හොඳට ඉගෙන ගත්තහම දැන් හදවත ගැන, වකුගඩු ගැන දැනුමක් තියෙයි. එයා හිතාගෙන ඉන්නවා මං ගාව තියෙන හදවත, වකුගඩුවත් මේ වගේ කියලා දැන් හිතාගෙන ඉන්නවා. නමුත් මුලින් ඔය දැනුම නැති කාලෙදීත් හදවතයි, වකුගඩුව තිබුණා. ඒකේ පැවැත්මට ඔය දැනුම අවශ්‍ය නැ. නමුත් දැන් දැනුම ආවාට පස්සේ හිතන්නෙම මේ දන්න දේ මං ගාව තියෙන හදවත ගැනම මයි - මගේ හදවත මේ දන්න දේ මයි කියලා.

ඒ උපමාව ඒ වගේ ඕගොල්ලන්ට ඇහැ ගැනත් කවදවත් නිමිති නැති තැනකයි තිබුණේ, ඔය හදවත වකුගඩුව වගේ, මේ ඇහින්ම බලන බාහිර රූපායතනය හරහා. කණ්ණාඩියට ඉස්සරහට එන රූපයක් දිහා බලලා හෝ මේකට තමයි ඇහැ කියන්නේ. සුදු පාටයි, කළු පාට ඉංගිරියාවක් තියෙනවා. මෙන්න මේ ඇහැ මෙහෙමයි කියලා කණ්ණාඩියට වැටෙන ඡායාවෙන් හෝ ඇහැ ගැන නිමිත්තක් අරගෙන. ඉස්කෝලේ තියෙන පොතපතෙන් හෝ ඇහැ කියන්නේ මෙන්න මෙහෙමයි හැදිලා තියෙන්නේ. ඇහේ කහ ලපය කියන්නේ මෙන්න මේකයි. දෘෂ්ටි විතානය කියන්නේ මෙන්න මේකයි කියලා ඇහැ ගැනත් අපි ඉගෙන ගන්නවා. එහෙම නැත්නම් තව ඉදිරියෙන් පෙනෙන කෙනෙක් දිහා බලලා මේ තමයි අර කෙනාගේ ඇස් දෙක. මගේ ඇහැත් මේ වගේ කියලා දැන් තමන් හිතාගෙන ඉන්නවා නේද. දැන් හිතාගෙන ඉන්න ඇහැ කියලා යමක් තමන්ගේ දැනුමේ තියෙයි නම්, ඔය දැනුම නැති කාලෙදීත් ඇහැ ජීවිතය වෙලා පෙනීම් කාත්‍යය කළා. දැන් අපි හිතාගෙන ඉන්නේ පෙනුනු, පෙනෙන ඇහැ ගැනමයි මම දන්නේ, දන්න ඇහැමයි පෙනෙන්නේ කියලා. පෙනෙන ඇහැ ගැනමයි දන්නේ - දන්න ඇහැමයි පෙනෙන්නේ කියලා අපි හිතාගෙන ඉන්නේ.

දැන් අපිට ඔය විදිහට ඇහැ, කන, නාසය, දිව, ශරීරය, කියන ආයතන පහක්ම ඇති බවට අද ඔබට එකතු වෙලා

තියෙන්නේ කොහොමද කියල දන්නවාද? බාහිර රූපායතන
 හරහායි. බාහිර රූපායතනය පිරිසිදු දැක්කොත් ඔබ දන්නවාද
 තමන් කියලා පනවන්න පුළුවන් මේ ආයතන හයම නිරුද්ධ
 වෙනවා. අද ඔබට ඇහක් ගැන දැනුමක් තියෙයි නම් ඇහැ ගැන
 යම්තාක් විස්තරයක් කියන්න පුළුවන්කමක් තියෙයි නම් ඔය
 දැනුම අයිතියි කර්ම හවයට. පෙනීම් කෘත්‍යය කරන ඇහැ අයිතියි
 විපාක හවයට. පෙනීම් කෘත්‍යය කරන විපාකය අවසන් වෙච්ච
 දවසට මේ වගේම පෙනීම් කෘත්‍යය කරන ඇහැක් හදගන්න
 තියෙන හේතුවයි අද ඔබට ඇහැ කියලා තීරණය කරන්න
 පුළුවන්, හිතන්න පුළුවන් ඔය හිතේ තියෙන සුදු පාට, කළු
 ඉංගිරියාවක් තියෙන ඇහැ කියලා හිතන්න පුළුවන්කම
 තියෙන්නේ අන්න ඒ ටික. ඔන්න ඔය ඇහැ තියෙන තාක්
 පුද්ගලයා ඉන්නවා. පුද්ගලයා ඇති තාක් ඇහැ තියෙයි.

යම් වෙලාවක සලායතන නිරෝධයි කියලා කියන්නේ
 ඔන්න ඔය ඇහැ තියෙනවා කියන කර්ම නිමිත්ත අත හැරුණු
 දවසට අතීත ඇහැ නිරුද්ධ වෙලා අනාගත ඇහැ ඉපදිලා නෑ.
 වර්තමාන ඇහැ පෙනීම් කෘත්‍යය කරලා නැති වෙලාම යනවා
 කියන එක පෙනෙනවා ඔබට ඔබේ හිතේ ඇහැ කියලා තියෙන
 මිම්ම අත හැරුණොත් හිතේ ඇහැ කියන තැන ඇහැ නෙමෙයි.
 ඇහැ කියලා ඇහක් හදගන්න තියෙන කෙලේසය. හොඳට මතක
 තබා ගන්න. දැන් ඇස් දෙක වහගෙන මේ මගේ ඇහැ කියලා
 අපිට මේ ශරීරයේම යම් තැනකට අත තියලා මේ ඇහැ කියලා
 අද තමන් දන්න ඇහැ අල්ලන්න පුළුවන් නේද මෙහෙම කරලා
 හැමෝටම. හරි හොඳට බලන්න - අපි ඇහැ කියලා අල්ලන
 තැනට කෝටුවකින් ඇත්තොත් රිදෙයිද, නැද්ද? රිදෙයි...
 එතකොට උපදින විඤ්ඤුණය මොකද්ද? අපි ඇහැ කියලා
 අල්ලන්න පුළුවන් තැනට ඉදිකට්ටකින් හරි, කෝටුවකින් හරි
 ඇත්තොත් රිදෙයි. ඒ වේදනාව උපදින්නේ මොන සිත
 ඉපදිලාද? කාය විඤ්ඤුණය ඉපදිලා. ඉතින් ඇහැ නම් කාය
 විඤ්ඤුණය උපදින්නේ කොහොමද? අද ඔබ මනසේ තියෙන
 ගති ටික පුරාණ කර්මයෙන් හටගත්ත සතර මහා ධාතු කයකයි
 දකින්නේ. නමුත් පෙනීම් කෘත්‍යය කරන්නේ ප්‍රසාදයකින්. ඔබට
 ඒ ප්‍රසාදය අහුවෙන්නේ නෑ. දන්නේ නෑ.

ම. මේ ටික මතක් කළේ, අපි දන්නේ නෑ අපි මාරයාට අහුවෙලා තියෙන්නේ පුද්ගලිකව, වක්‍රාකාර සිද්ධාන්තයකින්. ඉතින් ඔය ටිකෙන් ගැලවෙන්න මෙන්න මෙහෙම තැනකින් අපි ගාව අද තියෙන ඇහැ කියලා. අද අපිට තියෙන දැනුම ඉඳගෙන හිටගෙන නිදගෙන ඇවිදින හතර ඉරියව්වේම ඇහැ තියෙයි. ඉපදුනු දවසේ ඉඳලා ජීවත්වෙනකං ම, මැරෙනකං ම ඇහැ තියෙනවා කියන මට්ටමකයි අපිට තියෙන්නේ. නමුත් පෙනීම් කෘත්‍යය කරන නිමිති නැති, සැබෑවටම පෙනීම කරන ඇහැ **“අනුන්වා සම්භූතං හුන්වා න භවිස්සති”** පෙර නොතිබීම හටගෙන ඉතුරු නැතුව නැතිවෙන තැනකයි ඒ ඇහැ තියෙන්නේ. අන්න ඒ ඇහේ ලක්ෂණයයි බුදුරජාණන් වහන්සේ අවබෝධ කරගෙන පැහැදිලි කරලා මේ අද අපි දන්නා වූ දක්නා වූ ඇහෙන් මිඳෙන්න මාවත පෙන්නුවේ. ඒක මම පෙන්න්නම්. අපි ගාව තියෙන ඇහැ අයිත් වෙලා, ඇහේ නියම ස්වභාවය කියන තැනට නුවණ අරගෙන ඇහේ නිරෝධය සාක්ෂාත් කරන හැටි. අපිට කරන්න පුළුවන්කම තියෙන්නේ මේ ස්ඵර්ශ ආයතන හය පිරිසිඳ දැකීමෙන්. ඒ කිව්වේ මහණෙනි, මේ කය නුඹලාගේ නෙමෙයි. තව කෙනෙකුගෙන් නෙමෙයි. පුරාණ කර්මයෙන් හටගත්තේ කියන තැනදී දේශනා කළා කෙටි කරලා කෙටි කරලා ගන්න.

- i. ඇහැත්, ඇහැට පෙනෙන රූපත්, ඒ දෙන්නා නිසා උපදින සිත වක්ඛු විඤ්ඤණයත්,
- ii. කනත්, ශබ්දයත්, ඒ දෙන්නා නිසා හටගන්න සෝත විඤ්ඤණයත්,
- iii. නාසයත්, ගන්ධයත්, ඒ දෙන්නා නිසා හටගන්න ඝාණ විඤ්ඤණ සිතත්,
- iv. දිවත්, රසත්, ඒ දෙන්නා නිසා හටගන්න ජීවිහා විඤ්ඤණ කියන සිතත්,
- v. කයත්, කයට ගැටෙන දේ නිසා උපදින කාය විඤ්ඤණයත්,
- vi. සිතත්, ධර්මාරම්මණත්, ඒ දෙන්නා නිසා උපදින මනෝ විඤ්ඤණයත්,

කියන මේ ස්ඵර්ශ ආයතන හයම තමන්ගේ නෙමෙයි කියන එක කිව්වා තථාගතයන් වහන්සේ. අනුන්ගෙන් නෙමෙයි කියලා කිව්වා. පුද්ගලයෙක්ගේ, කෙනෙක්ගේ නෙමෙයි කිව්වා. “පුරාණමිදං හික්ඛවෙ කම්මං” හේතු ප්‍රත්‍යයී කියලා කිව්වා. ධර්මතාවයක් තියෙන්නේ කිව්වා කියලා මතක් කළා තථාගතයන් වහන්සේ.

ඒ නිසා පිංවතුනි, හොඳට එක දෙයක් මතක තබාගන්න. අපේ ඇස් ඉදිරිපිටට කවදවත්ම ඇවිල්ලා නෑ, අපේ ඇස් ඉදිරිපිටට කිසිම දවසක එන්නේ නෑ පුද්ගලයෙක්ගේ රූප, සත්වයෙක්ගේ රූප, ද්‍රව්‍ය කාරණාවල රූප. මෙතැන මේ පෙනෙන දර්ශනය විශාල කැමරා කාචයකින් ගොටෝ එකකට අරගෙන දැන් මෙතැන බිත්තියක එල්ලුවොත් මේ පෙනෙන දර්ශනයම, බිත්තියේ තියෙන ඒ ගොටෝ එකයි මේ ගොටෝ එකෙයි කෝකද ඇත්ත? මෙතැන තියෙන එකම නේද දැන් මේ බිත්තියේ තියෙන්නේ. දැන් මේ බිත්තියේ තියෙන ගොටෝ එක බලලා මේ අහවල් කෙනා, මේ අහවල් කෙනා, මේ අහවල් කෙනා කියලා ඕගොල්ලන්ට කියන්න බැරි වෙයිද. ගොටෝ එකේ ඇතුළේ? පුළුවන්.

එහෙම කියද්දීත්, පුද්ගලයෝ ඉන්නවාද ඒක ඇතුළේ? නෑ... එහෙනම් දැනුත් මේ තියෙන්නේ මෙතැන තිබුණු ඒ චිත්‍රයම තමයි රූප ටිකට වැටිලා එන ආලෝක පරාවර්තනයට තමයි අර නෙගටිව් එක පිව්වෙන්නේ. මේ ඇස් ඉදිරිපිටට ආපු රූපය හැම වෙලාවෙන්ම සැබෑම ස්වභාවය තමයි වර්ණ සටහන් මාත්‍රයක්, චිත්‍ර මාත්‍රයක් තියෙන්නේ. සත්ව පුද්ගල ආත්ම භාවයෙන් ශුන්‍යයි මේ රූපය. රූපය ශුන්‍යයයි කියනකොට රූපය දකින ඇහැ කෙනෙක්ගේ නෙවෙයි කියන එක තියෙන්නේ ඉබේම. ඒ රූපය දකින සිත කෙනෙක්ගේ නෙවෙයි කියන එක, ඒක තුළත් තියෙන්නේ ශුන්‍යතාවයක් කියන එක තියෙන්නේ ඉබේම. රූපය ආත්ම වෙනකොට, ඇහැත් ආත්මයි, හිතත් ආත්මයි, ඒත් එක්ක උපදින ධර්මතාත් ආත්මයි. ඔබට පෙනෙන රූපයේ ඇත්ත දකින්න. එදට ඒ රූපය දකපු ඇහැ එබඳු වෙනවාමයි. මෙතැන්ට යන්න පාර මම වෙනමම කියන්නම්. මේ දර්ශනය ගැඹුරුයි. මේ

දර්ශනය හොඳට ඉගෙන ගන්න. මේ දර්ශනයට තමයි “ශුන්‍යත දර්ශනය” කියලා කියන්නේ.

මේ ශාසනයේ පනවන ශුන්‍යතාවය බොහෝ ගැඹුරුයි. කොච්චර ගැඹුරුද කියනවා නම් අනේපිඬු සිටුතුමා ජීවිතයේ අවසන් කාලේදී ජේතවනාරාමයට පණිවිඩයක් යවනවා, වැඩ කරන කෙනෙක් අතේ, සැරියුත් මහරහතන් වහන්සේට - “ස්වාමීන් වහන්ස, අනේපිඬු සිටු ගැහැවි බොහොම දැඩි ගිලන් ස්වභාවයට පත්වෙලා අමාරු ස්වභාවයෙන් ඉන්නේ. අනුකම්පාවෙන් පුළුවන් නම් වඩින්න” කියලා. සැරියුත් මහරහතන් වහන්සේ වැඩියහම සුවදුක් අහනකොට කියනවා බොහෝම අපහසුයි, අමාරුයි. දුක ගැන ලොකු විස්තරයක් කියනවා. මජ්ඣිම නිකායේ අනාථපිණ්ඩිකොවාද සූත්‍රය බලන්න. කෙටියෙන් මං ඒකෙන් කියන්නේ.

ඒ වෙලාවේදී සැරියුත් මහරහතන් වහන්සේ අවවාදයක් කරනවා - “ගෘහපතිය, ඔබගේ සිතට ඇහැ ඇසුරු වෙන්න දෙන්න එපා. රූපය ඇසුරු වෙන්න දෙන්න එපා. චක්ඛු විඤ්ඤණය ඇසුරු වෙන්න දෙන්න එපා. ඒවා උපාදනය වෙන්න දෙන්න එපා. කන, නාසය, දිව, ශරීරය, මනස කියලා මේ ස්පර්ශ ආයතන හයෙන් එකක්වත් අහු නො වෙන විදිහට හිත රැකගන්න. හිත තබාගන්න” කියලා දර්ශනයක් දේශනා කරනම අනේපිඬු සිටු තුමා අඬනවා.

ඇඬුවහම අහනවා ආනන්ද හාමුදුරුවෝ එතැන ඉඳලා - “ගැහැවිය ඔබට ඇයි මේවා දලා යන්න ලෝභයි වගේ හිතෙනවා ද, මේවා දලා යන්න දුකයි ද” කියලා? “නෑ ස්වාමීනි. මේ වගේ දේවල දලා යන්න බැරිකම හින්දා නෙමෙයි. මේ වගේ දහම් පරියායක් ඇසු විරූ කාලයක් මතක නෑ. ජීවත්වෙද්දී මේ වගේ දහමක් අහන්න බැරි වෙච්ච එක ගැනයි, අහපු නැති එක ගැනයි දුක” කීවා. සැරියුත් මහරහතන් වහන්සේ කියනවා - “ගැහැවිය, සුදුවත් අදින ගිහි වූ ඔබට මේ ශුන්‍යතාවය ගැඹුරුයි, තේරෙන්නේ නෑ. ඒ නිසායි මේ දේශනාව දේශනා නො කරන්නේ” කියලා. ඒ වෙලාවේදී අනේපිඬු සිටුතුමා ඉල්ලීමක්

කරනවා - “නෑ ස්වාමීනි. සුදුවත් අදින ගිහි අය අතරත් මේ ධර්මය තේරුම් කරගන්න පුළුවන් අය ඉන්නවා කියලා දකින්න. ලෝකයාට දේශනා කරන්න” කියනවා.

ඒ නිසා මේ ශුන්‍යතාවය ගැඹුරුයි. ඔය කියපු පණිවඩය තමයි මම අර කෙටියෙන් කියන්නේ ටීවී එකේ පෙනෙන රූපවලත් පුද්ගලයෝ සත්වයෝ පෙනෙනවා නේ ඕගොල්ලන්ට නේද. නමුත් හිත තබලා හොඳට බැලුවොත්, ඇස් ඉදිරිපිටට එන රූපේ සම්පූර්ණම ස්වභාවය සත්ව, පුද්ගල නො වන අනාත්මයි.

ඒ වගේ ඕගොල්ලන්ට මෙහෙම පුද්ගලයෝ, සත්වයෝ පෙනෙනවා කියලා මේ පෙනෙද්දීත්, ඇස් ඉදිරිපිටට ආපු මේ වර්ණ සටහන, මේ රූපය පවතින්නේ පට්ඨ, ආපෝ, තේජෝ, වායෝ කියන සතරමහාධාතු අවකාශ ධාතුවේ රාශිවෙච්ච එක එක හැඩ ටිකක සටහන් ටිකක් මේ තියෙන්නේ. සතරමහාධාතුව අවකාශ ධාතුව තුළ රාශිවෙච්ච එක එක හැඩ සටහන් ටිකක් තියෙන්නේ. ඇස් ඉදිරිපිටට එන්නේ හැමදම අනාත්ම වූ සත්ව පුද්ගල නොවන රූපයක්මයි. ආවේත් එබඳු රූපයක්මයි, එන්නේත් එබඳු රූපයමයි. අනාගතයටත් රූපායතනයේ ඇත්ත ඔහොමමයි. කන, නාසය, දිව, ශරීරය කියන මේ බාහිර ස්පර්ශ ආයතන හයේම ස්වභාවය සත්ව පුද්ගලයන්ගේ රූප, සත්ව පුද්ගලයන්ගේ ශබ්ද, සත්ව පුද්ගලයන්ගේ ගඳ, සත්ව පුද්ගලයන්ගේ රස, සත්ව පුද්ගලයන්ගේ ස්පර්ශ මේ එකකවත් තිබුණා නෙමෙයි, තියෙනවා නෙමෙයි, තියෙන්නේද නැහැ. මේ යතාර්ථය කියන්නේ, ධර්මතා ටිකක්.

ඒ වගේම වටිනා රන් රිදී මුතු මැණික් බලන්න පුළුවන්කම ඒවායේ හඬ ඒවායේ රස, ඒවායේ ගඳ, ඒවායේ ස්පර්ශය කවදවත් මේ ස්පර්ශ ආයතන හයේ තිබුණේ නැහැ. මේ ස්පර්ශ ආයතන හයේ හැමදම තිබුණේ සත්ව පුද්ගලභාවයෙන් තොර ශුන්‍යතභාවයක්. ස්පර්ශ ආයතන හය කියනකොට කෙටියෙන් ගන්න ඇහැට රූප පෙනෙන තැන එක ආයතනයක්, කනට ශබ්දය ඇහෙන තැන එක ස්පර්ශ ආයතනයක්, නාසයට ගන්ධය දූනෙන තැන, දිවට රස දූනෙන තැන, කයට ස්පර්ශයත් දූනෙන තැන සිතට ධම්මාරම්මනයන් හම්බුවෙන තැන මේ

ස්පර්ශ ආයතන හය කියල කිවුවේ ඔය ආයතන හයට. ඔය ස්පර්ශ ආයතන හයේ සැබෑම ස්වභාවය තමයි ශුන්‍යතයි - සත්ව පුද්ගල ආත්මභාවයෙන් ශුන්‍යයි. අනිමිත්තයි - මේ ස්පර්ශ ආයතන හයේ සැබෑම ස්වභාවය රාග වශයෙන් ඇලෙන්න ද්වේශ වශයෙන් ගැටෙන්න පුළුවන්, මෝහ වශයෙන් රැවටෙන්න පුළුවන් ධර්මතාවයක්, නිමිත්තක් ගන්න පුළුවන් තැනක්, දෙයක් තිබුනෙම නැහැ. මේ අභවල් කෙනා, අභවල් පුද්ගලයා, අභවල් දේ කියල නිමිති ගන්න පුළුවන්කමක් ඇත්තේම නැහැ මේ ස්පර්ශ ආයතන හයේ යථාර්ථය.

පුර්වතා කටයුතු කිසිවක් මේ ස්පර්ශ ආයතන හයේ නැති, පුර්වතා කරනවා තියා හීනෙකින්වත් යන්න සුදුසු නැති, ගිය කෙනාට ජරාමරණ, ශෝක, පරිදේව, දුක් දෙමිනස් පන්න පන්න පිටිපස්සෙන් ගෙනත් දෙන ධර්මයක් ස්පර්ශ ආයතන හයේ තියෙන්නේ. ස්පර්ශ ආයතන හය කියන්නේ ඇහැට පෙනෙන රූප පැත්ත කනට ඇහෙන ශබ්ද පැත්ත කියන්නේ සතුටුවෙලා වඩාගන්න තියෙන දේවල් පැත්තක් නෙමෙයි හැරිලාවත් බලන්න බැරි නොබැලිය යුතු ධර්මතාවයක් දුක. පෙනෙන රූපේ පැත්තට, ඇහෙන ශබ්දය පැත්තට කෙනෙක් ගියොත්, අල්ල ගත්තොත් ජරාමරණ සංඛ්‍යාත සසරම හිමිවෙලා උරුම වෙනවා විනා වෙන දෙයක් එයාට ලැබෙන්නේ නැහැ. ඒ නිසා පුර්වතා කටයුතු කිසිවක් මේ තුල නැති අප්පණ්හිත ස්වභාවය. ඔය නිවනේ ලක්ෂණ තුනක්.

ඔන්න ඔය ස්වභාවය හැමදම අපේ මනසේ වැහිලා. පෙර ජීවිතයක අපි හිටියා නම් මේ වගේම ආයතන හය හම්බවෙලා ආයතන හයේ සත්ව පුද්ගල ආත්මභාවයෙන් තොර ශුන්‍යත ස්වභාවය, රාග ද්වේශ මෝහ වශයෙන් ඇලෙන්න ගැටෙන්න බැරි අනිමිත්ත ස්වභාවය, පුර්වතා කටයුතු කිසිවක් නැති දුක්ම ඵලවන ධර්මතාවය කියල දෙන්න කවුරුවත් හිටියේ නැහැ.

එබඳු දර්ශනයක් පෙන්නුවේ නැහැ, පෙන්වන සත්පුරුෂ ඇසුරක්, සත්ධර්මයක් අපිට අහන්න හම්බවුනේ නැහැ. ඒ නිසා ඒ ජීවිතෙත් මේ වගේම ඇස් ඉදිරිපිටට රූප එනකොට එන රූපේ ඇත්ත නොදන්නා අවිද්‍යාව නිසා ඒ රූපය හිතට සිහි කරලා අරගෙන අම්මා, තාත්තා, අයියා, අක්කා, දුවා, පුතා, රන්

රිදී කියල දකපු දේට අපි හිතනවා. අපි හිතන්නේ. ඕනේ නම් අපි පොඩි පර්යේෂණයක් කරලා බලමු. දැන් මේ ඉදිරියෙන් තියෙන මේකට අපි කියනවා වතුර බෝතලය කියල. මගේ අතේ තියෙන බණ කියනකොට අල්ලගෙන ඉන්න එකට කියනවා වටාපත කියල. මේක සම්මතයක්නේ. ආණ්ඩුවෙන් නීතියක් දනවා මේකට වටපාත කිවුවොත්, මේකට වතුර බෝතලේ කිවුවොත් මරණීය දණ්ඩනය කෙලින්ම. දඬුවම වැඩි තරමට ශික්ෂණය වැඩි. දඬුවම ලිහිල් වෙන්න ලිහිල් වෙන්න ශික්ෂණය අඩුයි. අද ඉඳලා බෝතලේ කියපු එකට වටාපත කියන්න ඕනේ, වටපාත කිවුව එකට බෝතලේ කියන්න ඕනේ කියල නම් දෙක මාරු කලොත් දැන් ඕගොල්ලෝ වරදින්න දෙන්නේ නැහැ දඬුවම බලවත් නම් ශික්ෂණය බලවත්. ඕගොල්ලෝ අමතක කරන එක අමතක කරනවා. ඒ කිවුවේ අමතක වෙන්න දෙන්නේ නැහැ.

අමාරුවෙන් හරි මේක දිහා පැටලී පැටලී බලන්නේ වටාපත කියලමයි. මේ අල්ලගෙන ඉන්න එක දිහා බලනවා බෝතලේ කියල. පුංචි ළමයෙක් උපන්නහම මේ මොකක්ද පුතේ කියල ඇහුවහම කියනවා වටාපත, මේ මොකක්ද කියල ඇහුවහම බෝතලේ කියනවා. ළමයාට වෙනසක් ඇත්තෙම නැහැ. කාලයක් භාවිතා කරනකොට අපි හුරුවෙනවා මේ අතේ තියෙන එක දකිනකොට බෝතලේ කියන්නත් මේකට වටාපත කියන්නත්. හොඳට බලන්න මේ වස්තූන්ගේ භෞතික තත්වයේ කිසිදු වෙනසක් නොකොට හිතෙන් විතරක් ඒ දිහා බලන කෝණය වෙනස් කරලා අපිට මේ වස්තු දෙකේ නම් දෙක මාරු කරගන්න පුළුවන් වුනා නේද? පුළුවන් වුනා. ඒ වගේ ඕගොල්ලෝ දන්නවද පෙනෙන රූපය අරඹයා වටිනාකමක් ඇතිවෙන විදිහේ ප්‍රඥප්තියකුත් එක්ක නම් ඕගොල්ලෝ පෙනෙන දේට හිතන්නේ 'මේ අපේ බාප්පානේ, මේ අපේ අම්මානේ, මේ අපේ මල්ලිනේ' කියල ඇස් ඉදිරිපිටට එන්නේ අනාත්ම රූපයක් තමන් ඒ රූපය ඇස් ඉදිරිපිට තියාගෙන වටිනාකමෙන් යුක්තව සත්ව පුද්ගලභාවයකින් හිතුවහම ඒ දිහා බලන කෝණය විතරයි වෙනස් වෙන්නේ දැන් අපිට ඒ වස්තුව වෙනස් වෙලා වගෙයි පේන්නේ

ඕගොල්ලෝ හිතේ බලන මිම්ම බෝතලය, වටාපත කියල හිතේ තියෙන අදහස් දෙකයි මාරු කලේ. නමුත් ද්‍රව්‍යයයි ජේන්තේ ඕගොල්ලෝන්ට මාරුවෙලා නේද? ඒකෙන් මම මතක් කලේ පෙනෙන රූපායතනය අනාත්ම වුනාට ඕගොල්ලෝ මේ අනාත්මය දන්නේ නැහැ, අපි පෙර ජීවිතයේද එහෙම අනාත්මය කියල දන්න කෙනෙක් හිටියේ නැහැ, ඇස් ඉදිරිපිටට ආපු රූපේ දිහා සත්වයෙක් ඉන්නවා, පුද්ගලයෙක් ඉන්නවා, ආත්මීය දෙයක් තියෙනවා කියන හැඟීමෙන්මයි රූපේ එක්ක හිත හැසිරුවේ. පෙනෙන පැත්තේ රත්තරන් තියෙනවා, රිදී තියෙනවා මේවා මෙව්වර වටිනවා කියල වටිනාකමක්මයි රූපය ඇස් ඉදිරිපිට තියාගෙන හිත හැසිරුවේ. ඊට පස්සේ අපේ හිතේ තියෙන ගති ටික නිසා ඒ කෙලෙස් ගති ගැන අපි දන්නේ නැහැ අපිට පෙනෙන්නේ පෙනෙන පැත්තේ පුද්ගලයෝ ඉන්නවා, පෙනෙන පැත්තේ වටිනා වස්තු තියෙනවා වගෙයි පෙනුනේ.

"අයසාව මලං සමුට්ඨිතං. නදුට්ඨායෙ නමෙව බාදති. එවං අතිධොන වාරිණං. සකකම්මානි නයන්ති දුග්ගතිං". යකඩයෙන් නැගුනු මලය වෙත යකඩයක් කනවද? නැහැ, ඒ යකඩයම කාලා විනාශයට පත් කරනවා. ඒ වගේ නුවණ නැති කෙනා තමන් තුල උපදවන කෙලෙස් මලයට එයාම දුක් විඳිනවා. ඇස් ඉදිරිපිටට එන රූපය ගැන තියෙන අනවබෝධයෙන් ඒ පෙනෙන රූපය කෙනෙක් පුද්ගලයෙක් කියල රූපේ දිහා බලාගෙන හිත හැසිරුවේ අපිමයි. අපිම හදපු කෙලේසයට අපිම පැටලෙනවා. දැන් අපිටම පෙන්නේ රූපය කෙනෙක් වගේ. පෙනෙන අරමුණ පුර්වතා කටයුතු කිසිවක් නැති නොවටිනා, ගත්තොත්, උරුම වුනොත් උරුම වෙන්නෙම දුකක් කියන මට්ටමේ රූපයක් ඇහැක් තියෙන්නේ.

එබඳු තැනක මේවා රත්තරන් මෙව්වර මෙව්වර වටිනවා, මෙව්වර මෙව්වර දෙයක් කල හැකියි මේක තිබුනොත් කියල පෙනෙන වස්තුවට වටිනාකමක් ඇතිවෙන විදිහට අපි හිතන්නේ. ඊට පස්සේ අපි හිතපු එකට අපිම රැවටෙනවා වටිනා වස්තු බාහිරයේ තියෙනවා වගේ කියල. ඕගොල්ලෝ අහලා ඇති නේද පන්දුගේ කඩදසි කැල්ල ගැන මම කියනවා. ඇස් ඉදිරිපිටට

පිදුරු කෙමිකල් වලින් හඳුනා දියසායම් ටිකකින් ඇඳුණු විකු කොළයක් ඇස් ඉදිරිපිටට එන්නේ. දකින කොටම අපේ හිතෙයි පන්දහක් මෙව්වර වටිනවා කිවුවහම, ඊට පස්සේ අපේ හිතේ තියෙන ගතියට අපිම යටවෙනවා කඩදසිය පන්දහක් වටිනවා, පන්දහක් වටිනා කඩදසියක් වගේ අපිට තේරෙන්නේ. ඔන්න ඔය විදිහට පෙර ජීවිතයේ ආයතන හයේ අනාත්ම ස්වභාවය තේරුම් ගන්න බැරුව රාග ද්වේශ මෝහ ඇතිවෙන විදිහට ලෝභය ඇතිවෙන විදිහට, පුද්ගලභාවයෙන් තරහව ඇතිවෙන විදිහට, මෝහය ඇතිවෙන විදිහට සිතීම කීම කිරීම අපි කළා.

ඒ ස්පර්ශ ආයතන හය නිරුද්ධ වෙනකොට, ඒ ස්පර්ශ ආයතන හයේ පුද්ගලයෝ හිටියා, සත්වයෝ හිටියා කියන නිමිති ටික විතරක් මනසේ ඉතුරු වුනා. ඒ නිමිත්ත හේතු වුනා දැන් මේ වගේ විඤ්ඤාණය රූපයකට බැසගෙන කය සවිඤ්ඤාණක කරලා ආයත් ආයතන ටිකක් හැදුවා, දැන් ආයේ ශුන්‍යතාවයක්. සත්වයෙක්ගේ පුද්ගලයෙක්ගේ ඉපදීම නෙමෙයි, පෙර අවිද්‍යා සංඛාරය නිසා පෙර ස්පර්ශ ආයතන හයේ ශුන්‍යතාවය තේරුම් ගන්න බැරුව ස්පර්ශ ආයතන හයට තමන්ගේ මනසින් වටිනාකමක් දීලා මනසින් පුද්ගලයෝ ඉන්නවා කියල ස්පර්ශ ආයතන හය තුල හදගත්ත කෙලේසය, මනස තුල පුද්ගලයෙක් ඉන්නවා නෙමෙයි, පුද්ගලභාවය තියෙන්නේ මනස තුල කෙලෙස් ටිකකින්. ස්කන්ධ ටිකේ ඇත්ත නොදන්නාකම නිසයි මේ කෙලෙස් ටික පවතින්නේ.

ඒ කෙලේසය, ඒ අවිද්‍යා සංඛාරය හේතුවුනා දැන් විඤ්ඤාණය ප්‍රතිසන්ධි වශයෙන් බැසගෙන මේ වගේ කයක් සවිඤ්ඤාණක කරලා ආයතන ටිකක් හැදිලා රූප ගැටිලා ස්පර්ශ වෙලා වේදනාව ඇතිවෙනවා. ඒ කියන්නේ ආපනු රූප පෙනෙනවා, ශබ්ද ඇහෙනවා කියන තැනක් හම්බවෙලා තියෙයි. ඔන්න දැන් ආයතන ටික ආයෙත් අනාත්මයි.

අද මේ අනාත්ම ස්වභාවය අහගන්න කෙනෙක් නැතිවුනොත්, කියල දෙන්න කෙනෙක් නැතිවුනොත් හිතෙකින්වත් මේ ලෝකයා දන්නේ නැහැ ස්පර්ශ ආයතන හය අනාත්මයි ඒ අරඹයා අපි හිතෙන් ආත්ම වශයෙන් හිතාගන්නේ. මේ හිතාගන්න එක ස්පර්ශ ආයතන හයට අයිති නැහැ. නැවත

මේ වගේ ආයතන හයක් මතුවට හදගන්න තියෙන කෙලේසය, වර්තමාන කර්ම කියල කියනවා. පෙර ආයතන ටික පිරිසිදු නොදූන හදගන්න අවිද්‍යා කර්මයට විපාකයක් තමයි අද මේ විඤ්ඤුණ, නාමරූප, සලායතන, එස්ස, වේදනා ටික. ඒ ටිකට තමයි පෙන්නුවේ "නායං, භික්ඛවෙ, කායො තුමිභාකං" කියල පෙන්නුවේ, පටිච්ච සමුප්පාදයේ විඤ්ඤුණ, නාමරූප, සලායතන, එස්ස, වේදනා කියන ටික. "නච් අඤ්ඤාසං" කියල පෙන්නුවේ විඤ්ඤුණ, නාමරූප, සලායතන, එස්ස, වේදනා කියන ටික. ස්පර්ශ ආයතන හය කියල කියන්නෙන් එතනට. "පුරාණමිදං, භික්ඛවෙ, කම්මං" කියල කිවුවේ පෙර අවිද්‍යා සංඛාරයෙන් අතීත හේතු. වර්තමාන විපාක ටික පිරිසිදු දකින්න අද බැරි වුනොත් විපාක ස්පර්ශ ආයතන හයේ තියෙන ශුන්‍යතාවය, අනාත්ම ස්වභාවය තේරුනේ නැත්නම්, තේරුම් ගත්තේ නැත්නම් අදත් ඇස් ඉදිරිපිටට එන රූපේ ඇස් ඉදිරිපිට තියාගෙන හිත හසුරුවනවා පුද්ගලයෙක් ඉන්නවා සත්වයෙක් ඉන්නවා කෙනෙක් ඉන්නවා කියල.

මේ සංඛාරය අර්ථ දක්වන්නේ ධර්මයේ පටපනුවා වගේ කියල. පටපනුවාට මැරෙන්න වෙන්නේ ඒ පටපනුවා බදින කෝෂය නිසා. මල්බේරි ගස්වල කොළ කාලා පට පුනුවෝ හැදෙනවා, පටපනුවා කෝෂයක් බැඳගන්නවා. අනේ අපිට නූල් දෙන්න නෙමෙයි ඌට සමනලයෙක් වෙන්න. පටපනුවෝ කෝෂය බැන්දට පස්සේ මනුස්සයෝ පනුවෝ පිටින්ම කඩාගෙන ගිහින් උතුරන වතුර හට්ටියකට දලා තම්බනවා. තම්බන්නේ මොකද ඒ නූල් කැඩෙන්නේ නැහැ එතකොට. තැම්බුවේ නැත්නම් කැඩෙනවා. ඊට පස්සේ ඒ නූලේ එක කෙන්දක් ගත්තහම යාර ගානක් දිග පට නූල්. අන්තිමට පට පනුවාට මැරෙන්න වුනේ ඌම බැඳපු කෝෂය නිසානේ. පටපනුවා කෝෂයක් නොබැන්ද, නම් මිනිස්සු පටපනුවාව විතරක් තම්බනවද? නැහැ. නූල් ඕනේ නිසයි තැම්බුවේ. නමුත් පටපනුවාටද තැම්බෙන්න වුනා.

සංඛාරයට අර්ථ දක්වන්නේ ඒ වගේ ධර්මයේ. අපි ඇති කරගන්න සංඛාරයට දුක් විදින්න වෙලා තියෙන්නේ කාටද? අපිටමයි. පටපනුවාගේ කෝෂයෙන් ඌටම මැරෙන්න වුනා වගේ

පෙනෙන රූපය ශුන්‍යතයි, අනාත්මයි. පෙනෙන රූපය ඇස් ඉදිරිපිට තියාගෙන ඔබ උපාදන වශයෙන් හිත හැසිරෙනවා. "රූපං අන්ත නො සමනුපස්සති" මේ සත්වයෙක් ඉන්නවා පුද්ගලයෙක් ඉන්නවා කියන තැනකින් ඔබ පෙනෙන රූපයට හිතුවහම ඔබයි රූපේ ගැන හිතන්නේ, ඔබම රැඳෙනවා දැන් රූපේ කෙනෙක්ගේ කියල.

රූපය විත්‍රයක්. විත්‍රය කෙනෙක් කියල හිතන්නේ කවුද? තමන්. ඊට පස්සේ ඔගොල්ලොම රැඳෙනවා ඔගොල්ලොම හිතපු එකට රූපය කෙනෙක් කියල. දැන් අත්ඵවාද උපාදනය පෙනෙන රූපය අනාත්මයි, නමුත් උපාදන වශයෙන් අරගෙන තමන්ම ඊට පස්සේ ඒ රූපය තාත්තා හැටියට, මල්ලි හැටියට, අයියා හැටියට හිතුවා. තමන්ම හිතපු දේ රූපේ ගැන, නමුත් දැන් තමන්ටම පෙනේ රූපේ මල්ලි හැටියට, තාත්තා හැටියට, අයියා හැටියට. කාම උපාදනය කියන්නේ වටිනාකමක් දූනෙන විදිහට හිතනවා. පෙනෙන රූපේ කිසිම වටිනාකමක් නැහැ. වටිනාකමක් දූනෙන විදිහට මෙව්වර වටිනවා කියල තමනුයි හිතන්නේ. ඊට පස්සේ පෙනෙන රූපෙයි තමන්ගේ හිතේ වටිනාකමට හිතපු එකයි දෙකම එකතු කරලා විඤ්ඤුණයෙන් දූනගන්නවා රූපය මෙව්වර වටිනවා කියල. විඤ්ඤුණය ආරම්භණයේ පිහිටනවා. ඉදිරියෙන් තියෙන්නේ රූපාරම්භණය වටිනවා කියල හිතන පැත්ත තණ්හාව කර්ම නිමිත්ත.

මේ කර්ම නිමිත්ත, තණ්හාව රූපාරම්භණයේ පිහිටියාම කර්ම විඤ්ඤුණය කියන්නේ රූපය වටිනවා කියල දූනගන්නවා. කෙලෙස් තව හොඳ දක්ෂ වැඩක් කරනවා. ඊට පස්සේ ඔතන තියෙනවා ග්‍රන්ථ කියල කෙලේසයක්, ගොතනවා. උපාදන දෙක තුනක් එකට අල්ලලා මහනවා. පන්ගස් දෙක තුනක් පාට වර්ග කිහිපයකින් එකට තියලා ගොතලා පැදුරු වියන්න පුළුවන්තේ.

ඒ වගේ මේ කනබොන ආහාරයෙන් හැදුන ඇස් ඉදිරිපිටට ආපු අනාත්ම රූපයට තමන්ගේ සිතේ අත්ඵවාද උපාදනයත්, කාම උපාදනයත් යෙදුනොත් තාත්තා, තාත්තාට කැමති - කැමැත්ත කාම උපාදනය කෙනෙක් කියල ජේන එක අත්ඵවාද උපාදනය. තව කර්මානුරූපිව උපන්න කර්ම

රැස්කරගෙන යන සත්වයෙක් තාත්තා කියන්නේ කියල දිවයි උපාදනයක් තියෙනවා. ඔකට කියනවා "උපාදනවයො උපාදන සම්පයුන්නා ධම්මා" උපාදනයක්ද වෙන උපාදනය හා යෙදුනුද ධර්මයෝ මොනවද කියල අහනකොට අභිධර්මයේදී තථාගතයන් වහන්සේ හොඳට පෙන්වනවා මේක. ඔබට රත්තරන් විතරක් පෙනුනොත් ඒක කෙනෙක් කියල පෙනෙන්නේ නැහැ, පුද්ගලයෙක් කියල පෙනෙන්නේ නැහැ, වටිනවා කියල පෙනෙනවා.

එතන යෙදිලා තියෙන්නේ කාම උපාදනය විතරයි. අම්මාට ආදරෙයි, තාත්තාට ආදරෙයි, දුවට ආදරෙයි, පුතාට ආදරෙයි කියන තැන දිවයි උපාදනයක් තියෙයි, අත්ථවාද උපාදනයක් තියෙයි, කාම උපාදනයක් තියෙයි, උපාදන තුනක් එක අරමුණේ යෙදුනහම පුද්ගලයෙක්, පුද්ගලයාට කැමති වෙලා මේ තියෙන්නේ. තමන්ගේ හිතේ තියෙන මේ ගතිය බාහිර රූපේ පැත්තට බැසගත්තම, දැන් අපිම රැවටෙනවා බාහිර සත්වයෝ පුද්ගලයෝ ඉන්නවා කියල. අනේ මේ බාහිර ආයතන ටික නැතිවෙලා යනවා. නමුත් එහේ හිටියා ඉන්නවා කියපු නිමිත්ත නැති වෙන්නේ නැහැ.

ඒකයි අම්මා ඉන්නවා ඉන්නවා කියල බැලුවා. ඒ ආහාරයෙන් හැඳුනු රූපය නැති වුනාට ඒ අම්මා කියන නිමිත්ත නැතිවෙනවද අපේ මනසේ? නැහැ. ඒ වගේ මේ ස්පර්ශ ආයතන හයේ පුද්ගලයෝ සත්වයෝ ඉන්නවා ඉන්නවා කියල ඇසුරු කලහම ස්පර්ශ ආයතන හය යම් දවසක නැතිවෙයි නමුත් ඒ අරඹයා හදපු නිමිත්ත නැතිවෙන්නේ නැහැ. ඒ නිමිත්ත හේතු වෙනවා ආයෙත් ප්‍රතිසන්ධි වශයෙන් පැමිණිලා මේ වගේ කයක් හදන්න. ආයෙත් මේ වගේ ස්පර්ශ ආයතන හයක් හැදෙනවා. එදටත් මේ ස්පර්ශ ආයතන හයේ ශුන්‍යතාවය ඒ අරඹයා තමන්ගේ මනසෙන් රාග ද්වේශ මෝහ හදගෙන ස්පර්ශ ආයතන හයේ වටිනාකමක්, පුද්ගලයෝ ඇති කරගත්තේ, ලෝකය හදගත්තේ, දුක හදගත්තේ කියල පෙන්වන්න කෙනෙක් හිටියේ නැත්නම් එදටත් ඔය වරද කරනවා. එතන ස්පර්ශ ආයතන හය නැති වෙනකොට ඒ කර්ම නිමිත්තෙන් ආයෙත්

ප්‍රතිසන්ධි වශයෙන් යනවා. මේ පටිච්ච සමුප්පාද පැවැත්මේ කෙළවරක් නැහැ. අනවරාග්‍රයි.

සත්වයාගේ මුල් කෙළවරක් නැහැ කියන වචනේ නෙමෙයි කියන්න සුදුසු අවිද්‍යාවේ මුල් කෙළවරක් නැහැ. මේ ස්පර්ශ ආයතන හයේ ඇත්ත නොදැකීමේ කෙළවරක් නැහැ. පෙර ජීවිතයේදී ස්පර්ශ ආයතන හයේ ඇත්ත නොදන්නාකම නිසා පුද්ගලයෝ සත්වයෝ ඉන්නවා කියල රැවටුණා. ඒකට විපාක හැටියට සත්ව පුද්ගල නොවූ ශුන්‍යත දැන් මේ ස්පර්ශ ආයතන හයක් හම්බවුණා. අද මේ ආයතන ටිකේ ඇත්ත නොදක්කොත් සත්වයෝ, පුද්ගලයෝ ආත්ම හැටියට හිතනවා. තමන්ම හිතුවහම තමන්ගේ කර්මයට තමන්ටම විපාක විඳින්න වෙනවා. තමන්ටම පෙනෙනවා ස්පර්ශ ආයතන හය පැත්තේ සත්වයෝ ඉන්නවා පුද්ගලයෝ ඉන්නවා කියල. ඒ ඉන්න සත්වයෝ එක්ක රණ්ඩු වෙනවා, ගහගන්නවා, බැනගන්නවා, තමන්ගේම කර්මයට විපාකයක්.

පටපනුවාට කෝෂය නිසාම මැරෙන්න වුණා වගේ තමන්ගේ කෙලේසය නිසාම දුක් විඳින්න වෙලා. දැන් ඉතින් ඉන්න අය එක්ක ගහගන්නවා, බැනගන්නවා, රණ්ඩු වෙනවා. අනික් තැනත් මේ වගේම අවිද්‍යාව නිසා එතනත් තමන්ගේ පැත්තට රැවටෙනවා. තමන් ගාව අවිද්‍යාව නිසා එහා පැත්තට රැවටෙනවා. අවිද්‍යාව අතර ගනුදෙනුවක් මේ තියෙන්නේ. ඔහොම රණ්ඩු වෙලා, ගහ බැනගෙන ඔය විඳිනට ඉඳලා ආයෙත් ස්පර්ශ ආයතන හය අතහැරෙනවා. අර නිමිති ටික ඉතුරු වෙනවා. ආයෙත් ප්‍රතිසන්ධියට යනවා. මේ අවිද්‍යාවේ මුල් කෙළවරක් නැහැ. යම් දවසක මේ ස්පර්ශ ආයතන හයේ ශුන්‍යතාවය තේරුම් ගත්තොත් කල්‍යාණ මිත්‍ර ඇසුරෙන්, සද්ධර්ම ශ්‍රවනයෙන් අනුමානෙන් අනගන්නවා යම් දවසක ඔබ සතුවුවන, ඔබ ජීවත්වන ලෝකය නිර්මාණය වෙලා තියෙන්නේ කෙලෙස් ටිකකින්.

මේ ස්කන්ධ ටිකේ ඇත්ත ඇති හැටිය නොදකිනකම නිසා. ඔබේ ලෝකය අද පවතින්නේ ස්කන්ධ හා කෙලෙස් කියන මේ ධර්මතා දෙකකින්. ලෝකය කියන එක හිත පැත්තට විතරක් ගන්න එහා වැරදි. ස්කන්ධ පැත්තට විතරක් තියන්න

එපා, ආයතන පැත්තට විතරක් තියන්න එපා ලෝකේ කියන එක වැරදි. ලෝකය කියන එක නිර්මාණය වෙලා තියෙන්නේ ස්කන්ධ හා කෙලෙස් කියන දෙකම එකතුවෙලා. කනබොන ආහාරයෙන් හම්බවුනේ රූපය. ඒ රූපේ පැත්තේ ඇත්ත නොදන්නාකම නිසා අවිද්‍යාවෙන් තණ්හාව ඇතිවෙන තාක් අම්මා කියල හිතුවා.

අවිද්‍යා, කර්ම, තණ්හා කියන කෙලෙස් ටිකයි කනබොන ආහාරයෙන් හැදුන රූපයි කියන දෙකම එකතුවෙලා පංච උපාදනස්කන්ධයක් හදලා අම්මාව හදලා දුක ගෙනත් දෙන්න. තමන්ව හදලා, නංගි, මල්ලි, රන්, රිදී, මුතු, මැණික් කියල මේ ලෝකය හදලා තියෙන්නේ ස්කන්ධ හා කෙලෙස් කියල දෙකකින්. ඒ නිසා හිතම ලෝකේ පැත්තට ගන්නත් එපා. ලෝකය කියන්නේ බාහිරයි කියන එක ගන්නත් එපා. ලෝකයම බාහිර නම් හිතලා දුක් වෙන්න බැහැනේ. ලෝකයම හිතේ නම් බාහිරය කැඩෙන බිඳෙන දවසට දුක එන්න බැහැනේ. දූන් ඕගොල්ලොන්ට හිතෙනුත් දුක් විඳින්න පුළුවන්. බාහිරය කැඩිලා බිඳිලාත් දුක් විඳින්න පුළුවන් නේද. ඒ මොකද?

තමන්ගේ ලෝකය කියන එක දෙපැත්තම ඇසුරු කරමින් පවතිනවා. හිත පැත්තේ පවතින නිමිති ටික පවතින්න අනාත්ම වූ ස්කන්ධ ටික උපකාරයි. අනාත්ම වූ ස්කන්ධ ටික පවතින්න හිතේ තියෙන කෙලෙස් ටික උපකාරයි. ඔවුනොවුනට උපකාරිව පවත්වනවා දුක. යම් වෙලාවක මේ ස්පර්ශ ආයතන හයේ ඇත්ත ටික ටික දැක්කොත් නැතිවෙනවා ඕගොල්ලොන්ට අවිද්‍යා කර්ම තණ්හා කියන කර්ම හවය එහෙම නැතිනම් කෙලෙස් ටික නැතිවෙනවා. මේ රූපේ පැත්තේ ඇත්ත දකින්න දකින්න පුද්ගලයෝ ඉන්නවා සත්වයෝ ඉන්නවා වටිනා දේවල් තියෙනවා කියන හිතනකම ටික ටික අඩුවෙනවා.

එහෙම ගෙවෙන්න ගෙවෙන්න ස්පර්ශ ආයතන හයේ සත්ව පුද්ගල නොවන ශුන්‍යත ස්වභාවය මතුවෙනවා. වටිනවා නෙමෙයි දුක ගෙනත් දෙන ධර්මයක් කියල දුක්බ ස්වභාවය මතුවෙනවා. තියෙනවා නෙමෙයි හටගෙන නැතිවෙනවා කියල අනිත්‍ය ස්වභාවය මතුවෙනවා. ස්පර්ශ ආයතන හයේ ත්‍රිලක්ෂණය මතුවෙන්න මතුවෙන්න සත්වයෝ පුද්ගලයෝ

ආත්මීය දේවල්, නිත්‍යයයි, සැපයි, ආත්මයි කියල හිතේ තියෙන ගතිය ගෙවෙනවා. එදාට කෙලෙස් ටික ගෙවුනහම කෙලෙස් ටික ස්කන්ධ ටික බලාගෙන පවතින්නේ නැහැ, ස්කන්ධ නිසා කෙලෙස් උපදින්නේ නැත්නම් මේ ලෝකය කියන එක පවතින්නේ නැහැ. අද දුක් විඳින්න තියෙන නැදැයෝ, ගෙවල් දෙරවල්, රන්, රිදී, මුතු මැණික් වස්තු නැහැ. තමන් කියල දුක් විඳින්න ඇහැ, කන, දිව, නාසය ශරීරය නැහැ. මේ ලෝකේ දුක් විඳින්න දුක ගෙනත් දෙන්න මනුස්සයෙකුට තියා, දෙවියෙකුටත් ඔබව දුක් කරන්න බැහැ. බ්‍රහ්මයකුටත් ඔබව දුක් කරන්න බැහැ. දුක් කරන්න ඔබ එළියේ ඉන්නේ නැහැ. කැට කුරුල්ලා තමන්ට නුසුදුසු තැන හිටපු හින්දනේ උකුස්සා ගහගෙන ගියේ. ඔබ අනුන්ට ගහන්න පුළුවන් තැනක හිත තියාගෙන ඉන්න තාක් දුක් විඳින්න පුළුවන්. ඇහැ මම කියල මගේ කියල ඉන්න තාක් අනික් අයට රිද්දන්න පුළුවන්. අනික් කෙනාට පුළුවන් ඇහැට ගහන්න. ඇහැ මම වුනහම දුක එනවා.

ඉතින් මෙන්න මේ කෙලෙස් ටිකයි ස්කන්ධ ටික දෙකට එකට වෙලයි ලෝකය ඉපදිලා තියෙන්නේ, පුද්ගලයා ඉපදිලා තියෙන්නේ, සත්වයා ඉපදිලා තියෙන්නේ. මේ සත්වයා කොහෙවත් ඉඳන් ආපු කෙනෙක් නෙමෙයි. කොහාටවත් යන කෙනෙකුත් නෙමෙයි. ආයෙත් මේ සත්ව පුද්ගලභාවයෙන් දුක් විඳිලා මේ ආයතන ටික නිරුද්ධ වෙනවා ඒ කෙලෙස් ටික නිසාම ආපහු ස්පර්ශ ආයතන හයක් හදගන්නවා. ආයෙත් දැන් පුද්ගලයෙක් උපදිනවා නෙමෙයි. අනාත්ම වූ ස්පර්ශ ආයතන හයක් හදගන්නවා. ආයෙත් එදාට ඒ ස්පර්ශ ආයතන හයේ ඇත්ත නොදන්නාකම නිසා කෙලේසයකට ආයෙත් පුද්ගලභාවය උපදවා ගන්නවා. පුද්ගලභාවය එතැන එතැන උපදවාගෙන දුක් විඳිනවා මිසක පුද්ගලභාවය යන්නේ නැහැ, පුද්ගලභාවය එතැන එතැන හදගෙන දුක් විඳිනවා.

පටිච්ච සමුප්පාද ධර්මතාවයක් වෙනවා අවිද්‍යාව නිසා සංඛාරය, සංඛාරය නිසා විඤ්ඤාණය, විඤ්ඤාණය නිසා නාමරූප වෙනවා කියල ධර්මතාවයක් වෙනවා. නමුත් අපිට බැලූ බැල්මට පෙනෙන්නේ පුද්ගලයෙක් අවා වගේ, පුද්ගලයෙක් යනවා වගේ, ස්පර්ශ ආයතන හය ශුන්‍යයයි, අනාත්මයි. ඒ ටිකට

සත්වයා පුද්ගලයා කියන හැඟීම අනවබෝධය අවිද්‍යාව නිසා සිත පැත්තේ ඇතිකරගන්න හැඟීමක්. මේ හැඟීම ස්කන්ධ ටිකට තබලා අද පුද්ගලභාවය උපදවා ගත්ත එකක්

අද ඔබට මගේ වූ රූපෙන් දුක් වින්ද හැකි. මේ රූපය කනබොන ආහාරයෙන් හැදුන අනාත්ම රූපයක්. ඔය රූපේ ඇත්ත නොදන්නා අවිද්‍යාව නිසා මේ රූපේ මම කියන හැඟීමක් හිතේ තියෙනවා. හිතේ තියෙන මම කියන මාන අනුසයත් කනබොන ආහාරයෙන් හැදෙන රූපයත් දෙක එකට වෙලා අද ඔබ තමන්ව උපදවාගෙන ඉන්නවා. පෙර ජීවිතයේ ඉදන් මේ මම ආවේ නැහැ. පෙර වැරද්දට හැදුනේ විඤ්ඤණ, නාමරූප, සලායතන, එස්ස, වේදනා කියන ස්කන්ධ ටික විතරයි. අද ස්කන්ධ ටිකේ අවිද්‍යාවටයි මම කියන හැඟීම ඇතිකරගත්තේ ඒ හැඟීම මේ කය අල්ලාගෙන කය දූන් මම වගේ වෙලා. දූන් ඔන්න මම උපද්දවාගෙන මම ඉපදිලා දුක් විදිනවා. මේ කය එහෙමම නැතිවෙනවා.

අර හිතේ තියෙන මම කියන කෙලේසයට, කෙලෙස් ටිකට මේ වගේම විඤ්ඤණය රූපයකට බැසගෙන ආයේ මම ඉපදෙනවා නෙමෙයි, මම කියන ටික කෙලෙස් නැත්නම් කර්ම නිමිත්ත. ඒ සංඛාරය නිසා, ඒ කර්මය නිසා ආයෙන් විඤ්ඤණ, නාමරූප, සලායතන එස්ස වේදනා කියල ආයෙන් ධර්මතා ටිකක් හැදෙනවා. සංඛාරය විඤ්ඤණය උපද්දවලා නතර වෙනවා මිසක මේ මම කියන හැඟීම ප්‍රතිසන්ධිය පිණිස සිතක් උපදවලා නතර වෙනවා මිසක මේ හැඟීම යන්නේ නැහැ ඒ සිතත් එක්ක, මාව යන්නේ නැහැ ආයේ කොහොටවත්. මේ හිතෙයි ඒ මම කියන ගතිය තියෙන්නේ.

ඒ හිතෙන් ප්‍රතිසන්ධි සිත උපද්දවලා නතර වෙනවා. විඤ්ඤණය ප්‍රතිසන්ධි වශයෙන් පැමිණෙනවා. විඤ්ඤණය නිසා නාමරූප වෙලා ආයතන හැදුනා කියල මේ වගේ ස්පර්ශ ආයතන හයක් අද වගේ හැදෙයි, ඒ ස්කන්ධ ටික අනාත්මයි, කෙනෙක්ගේ නෙමෙයි. අද මේ ටික තේරුම් ගන්න බැරුව මේ කයට අදත් හිතනවා මම කියල. දූන් ඔන්න මම කියන හිතේ කෙලේසය මාන අනුසය, අස්මිමානය ඒක මේ රූපයට තැබුවහම, රූපය කෙලේසයට හිතෙහි වුනහම, කෙලේසය

රූපයට හිතෙහි වුනහම දෙන්නා එකතුවෙලා හදනවා ලෝකය, මාව, තමන් ඉපදිලා.

මේ මම මරණෙන් පස්සේ යන්නේ නැහැ. මේ 'මම' උපදවාගෙන හොඳට දුක් විදිනවා දැන්. මට ගැහුවා, මට බැන්නා, මට නින්ද කළා, මට හින්ටි එකක් ගැහුවා, මම දිහා ඔරවලා බැලුවා, මට අසාධාරණයක් කෙරුවා, මට අවුඩක් කෙරුවා කියල දුන් මම හින්ද හොඳට රස විඳ විඳ කැව හැකි. උක් ගහක් අපි හොඳට හපන්නේ, හපලා හපලා අර උරන්න පුළුවන් පැණි ටික උරන්නේ. ඒ වගේ මම ඉන්නකන් හොඳට දුක් වින්ද හැකි ආයතන හයෙන්. මේ ස්කන්ධ ටිකයි කෙලෙස් ටිකයි හැදුවේම තමන්ට සැපවත් වෙන්න තමන්ට දුක් විදින්න පුළුවන් වෙන්නයි. දුන් කෙනාව හදගන්නා. හදගන්න කෙනාට දුක් විදින්න වෙනවා ජාති දුක, ජරා දුක, මරණ දුක, ශෝක පරිදේව දුක් දෝමනස් ඔක්කොම විදින්න වෙනවා.

මේ ස්කන්ධ ටික ආයෙත් මෙතන නිරුද්ධ වෙනවා. ආයෙත් මම කියන කෙලේසය මුල්වෙලා මේ වගේම ආයතන ටිකක් හදනවා විඤ්ඤුණ, නාමරූප, සලායතන, එස්ස, වේදනා. ඔන්න එදට ඒ ස්කන්ධ ටිකේ, ආයතන ටිකේ ඇත්ත නොදන්නකම නිසා ආයෙත් මම කියන හැඟීම හදගන්නවා. එදට ඒ කය 'මම' වගේ. ඒකයි එදට මගේ කය මේ හැඩේ නෙමෙයි., මේ වර්ණය නෙමෙයි වෙන්න පුළුවන්. එදට එතනත් ප්‍රත්‍යයෙන් හැදුනු ආයතන ටික මම කරගන්න නිසා එදට මම වෙනස් වෙන්න පුළුවන්. නමුත් මම ම නම් යන්නේ ඊගාවට ඉපදෙනකොටත් මේ වගේම වෙන්න වෙනවා. තේරෙනවද මම මේ කියන එක. මේක ගැඹුරුයි.

නමුත් ඕගොල්ලොන්ට මම බොහොම මෙන් සිතින් මතක් කරන දෙයක් තියෙනවා. මේ අවුරුදු පනහ හැට ගැන විතරක් බලන්න එපා. කොහොම හරි ජීවත්වෙන්න කටයුතු කරන්න එපා. මේ ධර්මතාවය තේරුම් ගන්න බැරුව සසර ආපු ගමන, මග කෙළවරක් නැහැ අතිදීර්ඝයි. එව්වර දීර්ඝ සංසාරක කිසි කෙනෙකුගේ පිහිටක් පිළිසරණක් නැතුව විටක සුගතියට, විටක දුගතියට කියන සුගති දුගති කියන දෙකට වැටි වැටි ඒ මේ අතට පෙරලි පෙරලි දීර්ඝ සංසාර ගමනක් ආපු හා යන අපි

පෙර පිනකට මනුස්ස ජීවිතයක්, බුද්ධෝත්පාද කාලයක් ලැබුනේ. මේ ස්පර්ශ ආයතන හයේ සැබෑ ස්වභාවය ඔබ අවබෝධ කර නොගන්නා තාක් මේ සසර ගමන කෙලවර වෙන්නේ නැහැ. ඒ හින්දා මේ කථා කරන දේ මෙතැනින් අවසන් කරන්න එපා. නොතේරුණත් අපිට නොදන්නා නොතේරෙන මොකක්දෝ ධර්මතාවයක් තියෙනවා නේද කියන තැනකින්වත් හිත තබාගෙන මේක ඔස්සේම හිත මෙහෙයවන්න උත්සාහවත් වෙන්න.

මේ ධර්මය තේරුම් ගන්න මුළු ජීවිතයම කැප කරලා මරණාසන්න මොහොතේ හෝ මේ දර්ශනය දැක්කත් ඒත් ප්‍රමාද නැහැ. සසර ගමනට සාපේක්ෂව ඒත් වහා නිවන් දැක්කා, ඉක්මනට නිවන් දැක්කා වගෙයි. ඒ නිසා මේ මොහොතේදී, අද අදම තාම නෑතේ තාම නෑතේ කියන තැනකින්වත්, මේ දැන් ඕනේ කියන තැනකින්වත් බලාපොරොත්තු වෙන්න එපා. නමුත් මේ අවබෝධය සාක්ෂාත් වෙනකන් අතහරින්න එපා.

මේ ස්පර්ශ ආයතන හයේ ශුන්‍යතාවය පෙන්නලා ඔය ඇත්ත නොදන්නාකම නිසා හිතේ තියෙන කෙලෙස් ටිකකටයි ස්පර්ශ ආයතන හය පැත්ත ඇත්ත කරලා තියෙන්නේ කියල බුදුරජාණන් වහන්සේ පෙන්නලා, ස්පර්ශ ආයතන හය ඇත්ත වෙච්ච මානසික මට්ටමටයි ලෝකේ කියල කිවුවේ. ස්පර්ශ ආයතන හය ඇත්ත කලේ කෙලේසයකින්. ස්පර්ශ ආයතන හය ඇත්ත කරන කෙලේසය ඇතිවුනේ මොකේද?

ස්පර්ශ ආයතන හයේ ඇත්ත ඇති හැටිය බලන්න බුදුරජාණන් වහන්සේ පෙන්නපු අවවාදයේ නොහික්මුණුකම නිසා, අවිද්‍යාව නිසා. ස්පර්ශ ආයතන හයේ පවතින ඇත්ත පෙන්නලා ඒ ඇත්ත දැක්කොත් මේ කෙලෙස් ටික නැතිවෙනවා, කෙලෙස් නැතිවුනොත් මේ කෙලෙස් ටික මේ ආයතන ටිකට පතිතවෙලා ලෝකය උපදිනවා කියන තැනින් ඔබ මීදෙනවා කියන දර්ශනය බුදුරජාණන් වහන්සේ පෙන්නලා ඒකට යන ගමන් මඟ හැටියට පෙන්නුවේ සම්මා දිට්ඨි. ඒ හින්දා මේ ස්පර්ශ ආයතන හයේ තියෙන ඇත්ත ඇති හැටිය ටික ටික පෙන්නන්න. ඔබ දැන් සතිපට්ඨානය වඩන්න සුදුසුයි මේ දර්ශනය අහගත්ත නිසා. මේ ස්කන්ධ ටිකේ ඇත්ත නොපෙන්නුවොත් ස්පර්ශ

ආයතන හය අරඹයා තමන්ගේ මනස තුළ රාග, ද්වේශ, මෝහ කියන කෙලෙස් හැදිලා ඒ කෙලෙස් ටිකම ස්පර්ශ ආයතන හයම බදාගන්නවා. තමන්ගේ මනසේ තියෙන කෙලෙස් ටික ස්පර්ශ ආයතන හය මත පතිත වෙච්ච ගමන් ලෝකේ උපන්නා, දුක උපන්නා. දුකට හේතුව මේ කෙලෙස් ටික, කෙලෙස් ටික නැතිවුනොත් මේ ලෝකය, මේ දුක නැහැ. මේ කෙලෙස් ටික නැතිවෙන්න මොකක්ද කරන්න ඕනේ? ස්පර්ශ ආයතන හයේ ඇත්ත දකින්න කියන එක.

මේ සම්මා දිට්ඨිය ස්පර්ශ ආයතන හයේ ඇත්ත දකින එක විනා වෙන දුකෙන් මිදෙන්න ක්‍රමයක් ඇත්තෙම නැතිබව හොඳට මතක තබාගන්න. ගොඩාක් දෙනෙක් අද හිතනවා ඕවා එකක්වත් ඕනේ නැහැ තණ්හාව නැති කළා නම් දුක නැති කර හැකි කියල. නමුත් මම ඕගොල්ලොන්ට හැමදම මතක් කරන එක දෙයක් තියෙනවා. බුදුරජාණන් වහන්සේ මේ දුක, මේ දුක ඇතිවෙන්නේ තණ්හාව නිසයි, තණ්හාව නැතිවුනොත් දුක නැතිවෙනවා කියල දුකත්, දුක ඇතිවීමත්, දුක නැතිවීමත් කියන ධර්මතාවය පෙන්නුවා. නමුත් මාර්ගයක් පැනව්වේ නැහැ එහෙනම් තණ්හාව නැති කරන්න කියල. ඔහෙන් තණ්හාව නැති කරන්න බැහැ. දරුවා හැටියට දකිනකන් තණ්හාව නැතිකල හැකිද? අම්මා හැටියට දකිනකන් තණ්හාව නැතිකල හැකිද? රත්තරන්, රිදී, මුතු, මැණික් විදිහට දකිනකන් තණ්හාව නැතිකල හැකිද කියන්න. බැහැ.

යම් වෙලාවක ඕගොල්ලෝ තණ්හාව නැති කරන්න වෙහෙසන්න ඕනේ නැහැ. ඇත්ත දුකපු දවසට වටිනාකම ගෙවෙන්නේ ඉබේමයි වෙහෙසක් නැතුව. ඕකට ඕනේ නම් ඕගොල්ලෝ බලන්න බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කල ත්‍රිපිටක ධර්මයේ පටිසම්භිදමග්ගේ දෙවෙනි කොටසේ අභිසමය කථා කියල කොටසක් තියෙනවා. ඒකෙ හොඳ උත්තරයක් දෙනවා ඔය කෙලෙස් නැති කරනවා කියන එකට, ඒක වැරදි කියන එකට. ඒ කියන්නේ තණ්හාව නැති කරනවා කියන එකට හොඳ උත්තරයක් තියෙනවා.

ලෝකෝත්තර මාර්ගයකින් අතීත කෙලෙස් හිඳින්නේත් නැහැ., අනාගත කෙලෙස් හිඳින්නේත් නැහැ, වර්තමාන

කෙලෙස් හිඳින්නේත් නැහැ කියනවා. නමුත් යමෙක් කිවුවොත් අතීත කෙලෙස් හිඳිනවා කියලා අතීතය කියන්නේ නිරුද්ධ වෙච්ච එකක්, නැතිවෙච්ච එකක්, අස්තභවයට ගිය එකක්, හටගෙන පහවෙච්ච එකක්, නැති දේක කෙලෙස් හිඳිනවා කියන මෝඩ දර්ශනයක් කියලා නින්දා කටයුතුයි කියනවා. ඉතින් අනාගත ධර්මයක් අරඹයා කෙලෙස් නැති කරනවා නම් අනාගතය කියන්නේ නූපන්න එකක්, නොහටගත්ත එකක්, පහල නොවුන එකක්, හටගත්තේ නැති එකක්. නූපන්න දේක කෙලෙස් නැති කරන්න හදනවා කියන මෝඩ දර්ශනයක් කියනවා.

ඉතින් වර්තමානයක කෙලෙස් හිඳිනවා කියලා කියනවා නම් මාර්ගය කියන්නේ කුසල්, කෙලෙස් කියන්නේ අකුසල්. කුසල් අකුසල් දෙක එකට තියෙනවද කියලා අහනවා. එතකොට එහෙනම් වෙනවා රාගයෙන් රත්වෙලා ඉඳගෙන රාගය නැතිකරන්න වෙනවා. ද්වේශයෙන් දෘඩවෙලා ඉඳගෙන ද්වේශය නැති කරන්න වෙනවා. මෝහයෙන් මෝඩවෙලා ඉඳගෙන මෝහය නැතිකරන්න වෙනවා. වර්තමානයක කුසල, අකුසල එකට යෙදෙනවාද? මාර්ගය කුසල්, කෙලේසය අකුසල්. මාර්ගයෙන් කෙලෙස් නැති කරනවා නම් කුසල් අකුසල් දෙක එකට වෙනවද? එහෙම වෙන්නේ නැහැ. වර්තමානය කෙලෙස් නැති කරනවා කියලා කියනවා නම් එහෙනම් කියන්න වෙනවා රාගයෙන් යුක්ත කෙනා රාගය නැතිකරනවා, ද්වේශයෙන් යුක්ත කෙනා ද්වේශය නැති කරනවා, මෝඩකමින් යුක්තව ඉඳගෙන මෝඩකම නැතිකරනවා කියන මෝඩ දර්ශනයකුයි මේක කියලා නින්දා කටයුතුයි කියනවා.

උපමාවකුත් කියනවා, ගෙඩි හටගත්ත, දැන් ගෙඩි නැති අඹ ගහක් කපනවා අපි. අඹ ගහේ ගිය අවුරුද්දේ අඹ ගෙඩි හැඳිලා. දැන් මෙයා අතීත ගෙඩි අයිත් කරනවද? නැහැ. දැන් වර්තමානයේ ගෙඩි, අනාගතේ ලබන අවුරුද්දේ ගෙඩි හැඳෙනවා නම් ඒ ගෙඩි හැඳිලද ගහේ? නැහැ. මේ අවුරුද්දේ ගෙඩි හටගෙන නැහැ. දැන් ගහ කපනවා තුන් කාලයෙන් එක කාලයකවත් තියෙන අඹ නැතිවෙන විදිහට නමුත් අඹ නැති කරලා අඹ තියෙන ගහක් කැපුවද? නමුත් තුන්කාලේම තියෙන

අඹ වලට ඉඩ ඉතුරු කරලා නැහැ නේද. අතීත අඹ වලට තිබුන පැවැත්මක් තිබුනා නම් ඒකත් නසලා, අනාගතයට අඹ එන්න තියෙනවා නම් ඒකත් නසලා වර්තමානයක අඹ නැති. අඹ නැති කරනවා කියන එක තුන් කාලයෙන්ම කරලා තියෙනවා අඹ කියන එකට ඉඩ නැහැ ගහ කපපු එකෙන්.

ඒ වගේ අතීත කෙලෙසුත් හිඳිනවා, නුපන්න ධර්මයන් කෙරෙහි කෙලෙසුත් හිඳිනවා, වර්තමාන කෙලෙසුත් හිඳිනවා මාර්ගයෙන්, සම්මා දිට්ඨියෙන්. ඇත්ත දකින එකයි සම්මා දිට්ඨියෙන් කරන්නේ. සම්මා දිට්ඨිය කියන්නේ කුසල්. කුසල් සිතකින් කරන්න පුළුවන් ඇත්ත දකිනවා කියන එක. වර්තමානය ඇත්ත දකිනකොට අතීත කෙලෙසුත් හිඳෙනවා, අනාගත නුපන්න ධර්මයන් අරඹයා කෙලෙසුත් හිඳෙනවා, වර්තමානයක කෙලේසයක් ඉතුරු වෙයි නම් තියේ නම්, වර්තමානය කියන කෙලේසයත් හම්බවෙන්නේ නැහැ. මාර්ගයෙන් කරන්නේ ඇත්ත දකින එක. ඇත්ත දකිනකොට තුන් කාලය අනුව ගිය කෙලෙස් නැතිවෙනවා. සම්මා දිට්ඨියට මෝඩකම නැතිවෙනවා මිසක මෝඩකම නැති කරන්න ක්‍රමයක් නැහැ.

කළුවර වෙලාවට කළුවර නැතිකරන්න අපිට මොකද කරන්න වෙන්නේ, අඳුර ගෝනි වලට කුඩ වලට පුරවලා අඳුර අයිත් කරන්න පුළුවන්ද? බැහැ. අපිට අඳුර අයිත් කරන්නත් ආලෝකය ඇති කරන්නත් කරන්න තියෙන්නේ එකයි. එකක් කරනකොට දෙකක් වෙනවා. පහනක් පත්තු කලහැකියි. පහන පත්තු කලහම මොකද වෙන්නේ? ඕගොල්ලෝ තෙල් දලා, තිරය දලා, ගින්දර දලා ඕගොල්ලෝ වෙහෙසෙන්නේ, මහන්සි වෙන්නේ ක්‍රම හදන්නේ අඳුර අයිත් කරන්නද ආලෝකයක් ඇති කරන්නද? ආලෝකය ඇති කලහම ආලෝකයේ කෘත්‍ය නෙමෙයිද අඳුර දුරුවෙන එක. ඒ වගේ තෙල් දලා තිරය දලා ගිනිකුරක් ගහලා ආලෝකයක් ඇතිකරන්නයි ඕගොල්ලෝ වෙහෙසිය යුත්තේ. ආලෝකයට අයිති වැඩක් තියෙනවා අඳුර දුරුකරනවා කියල.

ඒ වගේ සීලයක පිහිටලා සමාධි වඩමින් නුවණින් බලමින් සම්මා දිට්ඨිය ඇති කරගන්නයි ඕගොල්ලෝ වෙහෙසිය

යුත්තේ. ඇත්ත දකිනකොට ඒකේ කෘත්‍යයක් තියෙයි. මෝඩකම දුරුවෙයි, අවිද්‍යාව දුරුවෙයි. "සම්මාදිට්ඨි සා විජ්ජා විජ්ජා උප්පාදෙ අවිජ්ජා නිරොධා, අවිජ්ජා නිරොධො සඛ්ඛාර නිරොධො, සඛ්ඛාර නිරොධො විඤ්ඤාණ නිරොධා, විඤ්ඤාණ නිරොධො නාමරූප නිරොධා, සලායතන, එස්ස, වේදනා, තණ්හා, උපාදන, භව, ජාති, ජරාමරණ, සොක, පරිදෙව, දුක්ඛ, දෝමනස්ස, උපායාස නිරුජ්ජන්ති": වර්තමාන මේ ස්පර්ශ ආයතන හයේ ඇත්ත පෙන්වන එක විතරක් කරන්න මහත්සිවෙලා. මේ ස්පර්ශ ආයතන හයේ ඇත්ත මම පෙන්නුවා අනිමිත්ත, ශුන්‍යත, අප්පණ්හිතයි. අනිත්‍ය, දුක්ඛ, අනාත්ම ස්වභාවයක් බව පෙන්නුවා. ඒක නොදන්නාකම නිසා අපේ හිතෙයි මේ ස්පර්ශ ආයතන හය පැත්තේ පුද්ගලයෝ ඉන්නවා, මනුස්සයෝ ඉන්නවා, සත්වයෝ ඉන්නවා කියන ගති ටිකක් අපේ හිතේ තියෙනවා, ස්පර්ශ ආයතන හයම හිතේ නෙමෙයි.

ස්පර්ශ ආයතන හය පිරිසිඳු නොදන්නාකම නිසා පෙනෙන රූපේ පැත්තේ වටිනා දේවල තියෙනවා, මනුස්සයෝ ඉන්නවා කියන හැඟීමක් අපේ මනසේ තියෙයි. හැබැයි ඒ හැඟීමද නිකන් තියෙන්නේ නැහැ, පෙනෙන පැත්තේ ඉන්නවා කියලයි හැඟීම තියෙන්නේ. ඒ හැඟීම පෙනෙන පැත්තේ තියෙන ඇත්ත පෙන්වන තාක් දුරුවෙන්නේ නැහැ. පෙනෙන පැත්තේ වටිනා දේවල් තියෙනවා නෙමෙයි, පුද්ගලයෝ ඉන්නවා නෙමෙයි කියල ඔප්පු කරලා පෙන්නුවොත් මොකද වෙන්නේ? ඒ පැත්තේ පුද්ගලයෝ ඉන්නවා, වටිනා දේවල් තියෙනවා කියන මේ ගතිය ගෙවෙනවා හිතේ. ඒ ගෙවීමට තමයි ආසුචයන්ගෙන් මනස මිදුනා, කෙලෙසුන්ගෙන් මනස මිදුනා කියල කියන්නේ. පෙනෙන පැත්තේ පුද්ගලයෝ ඉන්නවා, වටිනා දේවල් තියෙනවා නෙමෙයි කියන එක ඔප්පු කරලා පෙන්ව ගන්න යන ගමනට තමයි ආර්ය අෂ්ටාංගික මාර්ගය කියල කියන්නේ.

තව පැත්තකින් සතර සතිපට්ඨානය කියන්නේ. පෙනෙන රූපේ සත්වයෝ පුද්ගලයෝ ඉන්නවා කියන හැඟීමක් අපිට තියේ නම්, ඒ අපිට රූපේ ගැන මෙහෙම හැඟීමක් තිබුනට රූපේ තුල තියෙන්නේ මෙහෙම අත්තක් කියන එක පෙන්වන්නයි කායගතාසතිය තියෙන්නේ. සතිපට්ඨානයේ

කායගතාසනිය වඩන්න වඩන්න රූපයේ ඇත්ත අවබෝධ වෙනවා. ඇත්ත අවබෝධ වෙන්න අවබෝධ වෙන්න ඕගොල්ලොන්ට තේරෙයි ඇත්තටම රූපය අනාත්මයි, අනාත්ම රූපය නිසා, රූපයේ ඇත්ත නොදකින නිසා අවිද්‍යාවෙන් මේ රූපය ආත්මයි කියන කෙලේසයක් හටගෙන තියෙයි කියල දන්නවා. රූපයේ ඇත්ත නොදන්නාකම නිසා සත්වයෝ පුද්ගලයෝ ඉන්නවා කියන කෙලේසයක් හටගෙන තියෙන්නේ කියන එක නොදන්නා කොට හිතෙන්නේ මොකක්ද? පටපනුවා ඌගේ කෝෂය නිසාම මැරෙන්න වුනා වගේ අපේ සංඛාරයට අපිම අනුවෙනවා. අපිට තේරෙන්නේ පෙනෙන පැත්තේ කෙනෙක් ඉන්නවා වගේ. මේ අපේ වැරද්දටම අනුවෙලා අපිම වස්තුවෙලා දුකින් නොමිදුන මේ සසර දීර්ඝයි පින්වතුනි. ඒකයි මේකට කිසි කෙනෙකුට දෝෂයක් කියන්න බැහැ.

ඉතින් බැනගන්නවා නම් කැටකුරුල්ලා ඌටම බැනගන්නා වගේ තමන්ටම බැනගන්න තමයි වෙන්නේ. යම්කිසි කෙනෙක් ස්පර්ශ ආයතන හයේ සැබෑම ඇත්ත දෑකලා මේ ස්පර්ශ ආයතන හය පැත්තේ සත්වයෝ ඉන්නවා කියලා, පුද්ගලයෝ ඉන්නවා කියලා වටිනා දේවල් තියෙනවා කියලා මනසේ උපදින ගතියේ මුදවා ගත්තොත්, නැති වුනොත්, ගෙවුනොත් ඒකට කියනවා ආශ්‍රවක්ෂයයි කියලා. ස්පර්ශ ආයතන හයේ තියෙන ඇත්ත දෑකලා, මේ ස්පර්ශ ආයතන හය පැත්ත බොහෝම වටිනා දේවල් තියෙනවා කියලා තණ්හාව හිතන ගතියක් තියෙනවා නම් ස්පර්ශ ආයතන හයේ ඇත්ත දකිනකොට ඒ ගතියෙන් මිදුනහම කාමාශ්‍රවයෙන් හිත මිදුණා කියනවා. මේ ස්පර්ශ ආයතන හය පැත්තේ පෙනෙන රූප ටිකේ ඇත්ත දෑකලා සත්වයෝ පුද්ගලයෝ ආත්මීය දේවල් තියෙනවා කියලා හිතාගෙන ඉන්නවා නම් අපි ස්පර්ශ ආයතන හය පැත්තේ තියෙන රූපයේ ඇත්ත බලනකොට ඒ හිතේ තියෙන සත්ව පුද්ගල හැඟීම මිදුණහම දිට්ඨාශ්‍රවයෙන් මිදුණා කියනවා.

අම්මා, තාත්තා, දුවා, පුතා, රන්, රිදි, මුතු, මැණික්, ගෙවල්, දෙරවල් නැත්තම් කාර්, වාහන, ලොරි, ගොඩනැගිලි බාහිර තියෙන්නේ කියලා අපිට හිතෙන ගතියක් තියෙයි නම් ස්පර්ශ ආයතන හය පිරිසිදු දෑකලා බාහිර එහෙම දේවල් ඇති

බවට පෙන්නනකම මනසේ තියෙන්නේ කියලා පෙන්නන ගතිය මනසින් මිදුණොත් බාහිර ගොඩනැගිලි ගෙවල් දෙරවල් තියෙන්නේ කියලා පෙන්නනකම මනසෙන් ගෙවුණොත් හවාගුවය හිඳුනා කියනවා. හවාගුවයෙන් මිදුණ දවසට ඕගොල්ලන්ට ලෝකය හම්බෙන්නේ නෑ ස්පර්ශ ආයතන හයෙන්. ඒ කියන්නේ, එතකොට ලෝකය හම්බෙන්නේ කොහෙන්ද? බාහිරෙන් හම්බෙන්නේ නෑ. ස්පර්ශ ආයතන හයෙන් ලෝකය හම්බවෙන්නේ නෑ. ඒ කියන්නේ ඒවා හම්බෙන්නේ මනාසතන පැත්තෙන් කියලද කියන්නේ? නෑ. එදට සිත පැත්තෙන්වත්, කය පැත්තෙන්වත් එක පැත්තකින්වත් ලෝකය හම්බෙන්නේ නෑ. ලෝක නිරෝධයම දකිනවා. ලෝක නිරෝධය සාක්ෂාත් වෙනවා. ලෝකයෙන් එතෙර වෙලා. මේ ස්පර්ශ ආයතන හයේ නෑ එයාගේ නැතිවෙන්න දෙවල්.

අද ඔහොම ඕගොල්ලෝ මෙතැන ඉඳගෙන හිටියත්, මහමුහුද ගොඩ ගලාගෙන ඇවිල්ලා මෙතැන ඕගොල්ලෝ ඉන්න මේ පරිසරය හැරෙන්න මුළු ඔක්කෝම යටවෙලා කියලා කිව්වොත්, ඇහුණොත්, ආරංචි වුනොත් ඔහොම හිටියාට ඕගොල්ලන්ට පිවිවෙන්න, දූවෙන්න දුක එන්න පුළුවන් දේවල් වස්තු කොච්චර තියලා ඇවිල්ලාද ඕගොල්ලෝ ඔතන ඉඳගෙන ඉන්නේ? ඒ දුක් ටික එන්නේ කර්මභවය නිසා, කෙලෙස් ටික නිසා. එහෙම දේවල් තියෙනවා ඉන්නවා කියල තියෙන ගතියට කියනවා කර්ම භවය කියලා, කෙලෙස් ටික. විපාකයත් කර්මයටම සැසදෙනවා. තියෙනවා කියල බලන්න ගියහම ඒ විදිහටම ධාතුචේ ආයතන ටික හැදිලා පෙනෙන අවස්ථාව විතරයි විපාක. ආයෙත් පෙනෙන දේ ඇති බවට පෙන්වන මට්ටම කර්ම. ආසුවයන්ගෙන් මනස මිදුනා, කෙලෙසුන්ගෙන් මනස මිදුනා කියනකොට ඔහොම ඉඳගෙන හිටියත් තමන්ගේ නැතිවෙන්න, විනාශ වෙන්න බාහිර කිසිදු වස්තුවක් තියලා ඇවිල්ලා නෙමෙයි ඉඳගෙන ඉන්නේ. පරිහරණය කරපු ඇහැ, රූප, වක්ඛු විඤ්ඤාණය නිරුද්ධමමයි. හම්බ වුනෙන් ශුන්‍යත දේවල්මයි, අනාත්ම දේවල්මයි.

බලන්න කියල ගියත් ඇස් ඉදිරිපිටට එන්නේ ස්කන්ධ මාත්‍රයක්ම මිසක එයට වටිනා දේවල් නැහැ. මෙහෙම ඉඳගෙන ඉන්නෙම නිවනේ පණිවිඩය ඔබොක්කුවේ තියාගෙන.

එයාට ඕනේ නම් පුළුවන් මේ ජීවිතය ආයු සංස්කාරය හිඳෙන තාක්ම නැගිටින්නේම නැතුවම ඒ ඉරියව්වේම ඉන්න පුළුවන් ඕනේ නම්. සිහි කරලා සිහි ඇතුළු නුවණ ඇතුළු නිමිත්තකට නැගිට්ටොත් විනා ඉබේ ඇති දේකට නැගිට්ටො යන්නේ නැහැ. ගියාට පස්සේ හැඳෙනවා කියන නුවණයි මිසක, අර මම කියන්නේ කණ්ණාඩිය ගාවට ගියහම මුණ බලන්න පුළුවන් කියන තැනක යනවා මිසක තියෙන ඡායාව බලන්න, කන්නාඩියේ ඇතුළේ තියෙන මුණ පොඩ්ඩක් බලලා එන්න යනවද අපි? නැහැ. මුණ අරගෙන යන්නේ ගියහම බලාගන්න පුළුවන් විදිහට අපි. ඒ වගේ තමන් දන්නවා ගියහම ඇස් ඉදිරිපිටට ධාතුව තුල රූප සංඥාවක්ම ඇවිල්ලා පෙනෙයි කියන තැනකින්, රූපයක් හැඳෙයි කියන තැනකින් දන්නවා මිසක යන්න ඉස්සෙල්ලා ඒ රූපේ තියෙනවත් නෙමෙයි, ඒ රූපේ දකින ඇහැ තාම ඉපදිලත් නැහැ.

දැන් තියෙන්නේ මෙතන තියෙන රූපේ දකින ඇහැ විතරයි ඉපදිලා. එකම ඇහැක් තියෙනවත් නෙමෙයි. ඉතින් මේ වගේ ගැඹුරු දර්ශනයක් තියෙනවා. කොහොම හරි ජීවිතය උත්සාහවත් කරවන්න මේ දුක් භූමියෙන්, දුක් සසරෙන් එතෙර වෙන්න. අද සමහරවිට ඔබට තියෙන වැඩ කටයුතු, රාජකාරී නිසා බණ දහම් අහන්නත් වෙලාවක් නැතිවෙයි. හැබැයි මතක තබාගන්න. ඒ වැඩ කටයුතු රාජකාරී නිසා ධර්මය අහන්න වෙලාවක් නැතිකමෙන් ඒවට යෙදුණා කියලා ඔබ සසරට වැටුන දවසට, ඔබ අද රාජකාරී වැඩ කරපු කෙනා හෝ අය හෝ තැන හෝ එන්නේ නැහැ ඒ අපා දුකෙන් ඔබව ගලවා ගන්න.

ඒ කිසිම කෙනෙක් හෝ දෙයක් අද ඔබට තමන්ගේ ජීවිතයේ සැප දුක් අනුන්ගේ අතට පාවලා දීලා තියෙන මානසික මට්ටමෙන් මුදවන්න එන්නේ නැහැ මරණෙන් පස්සේ එක පැත්තකින් තබන්න. යම් ධර්මයක් හොයන්න මගේ මනස කොහොමද අද මේ ජීවිතයේ නිවහල් තැනක තියාගන්නේ කියල. ඔන්න ඔය ස්පර්ශ ආයතන හයේ ශුන්‍යතාවය තේරුම්

අරගෙන මේ කෙලෙස් ටික ගෙවාගත්ත කෙනා මේ ලෝකේ කිසි කෙනෙකුට සැප දුක් භාරදීලා නැහැ. කිසිම දෙයකින් එයාව සැපවත් කරන්නවත් දුක් කරන්නවත් බැහැ. එයා දන්නවා ස්පර්ශ ආයතන හයට බැඳුනොත් ලැබෙන්නේ දුකමයි කියල දන්නවා. ස්පර්ශ ආයතන හයෙන් මිදුනොත් ලැබෙන්නේ සැපමයි කියල දන්නවා. ජීවිතයේ සැපවත් වෙන හැටි දුක්වෙන හැටි එයා දන්නා නිසා එයා භාරදීලා නැහැ ලෝකෙට කවදවත්ම සැප දුක් දෙක. එබදු කෙනයි අටලෝ දහමෙන් කම්පා නොවෙන්නේ. එයාටයි බුදුරජාණන් වහන්සේ බ්‍රහ්මණ කියල කියන්නේ. 'බාහිත පාපී' පව් බහා තැබූ නිසා බ්‍රහ්මණ කියල කියනවා. මේ දේශනාව ගැඹුර වෙන්න පුළුවන් නමුත් දිගටම අහන්න කියන එක මතක් කරනවා.

ඉදිරියේදී ඕගොල්ලොන්ට වටිනා දහම් කරුණු ටිකක් හම්බවෙයි මම පහුගිය කාලේ අළුත පැවිදි වෙච්ච තිස් ගානක් විතර තරුණ අය ඉන්නවා ගොඩක්. මට සතුටුයි ඒ අයට හොඳ නුවණයි තරුණ හින්ද. ඒ අයට උගන්නපු දේශනා තියෙනවා විසිපහක් විතර මම හිතන්නේ. ඒක ළග දී වෙබසයිටි එකට දයි. ඒ ටිකත් අරගෙන ටිකෙන් ටික ටිකෙන් ටික අහන්න. සමහරවිට ඔබට භාවනාවක් කරන්න වෙලාවක් නැතිවෙන්න පුළුවන්. භාවනාව කියන්නේ අද අපි හිතාගෙන ඉන්නේ ඇස් දෙක වහගෙන එක තැන ඉන්න එකනේ. එහෙම ඉන්න ඕනේ විත්ත භාවනාවක් කරන්න බොහෝ සෙයින්. නමුත් යෝනිසෝ මනසිකාරයට ඉරියව්වක් නැහැ.

ඇත්තටම සතිපට්ඨානයට "ගනෙ ධීනෙ නිසින්නෙ සුත්තෙ ජාගරිතෙ භාසිතෙ තුණ්හිභාවෙ සම්පජානකාරී භෝති". ඉඳගෙන, හිටගෙන, නිදගෙන, ඇවිදිමින්, කථා කරමින්, කථා නොකරමින් මේ හැම වෙලාවේම සිහි නුවණින් කටයුතු කරන්න කියන එකක් කියන්නේ මේ. නුවණින් හිතමින් වැඩ කටයුතු කරන්න. ගෙවල් දෙරවල් අතුගාන්න, වලං පිගන් ටික හෝදන්න. ඔය කටයුතු ටික කරන්න. එහෙම නුවණින් හිතන්නත් බැරි නම් ඔය දේශනා ටික එක මාස හයක්, අවුරුද්දක් අඛණ්ඩව පුළුවන් නම් ඉඩ ලැබෙන හැම හැම වෙලාවකම මේ දේශනා ටික අහන්න.

අහනකොට අහන්න පුළුවන් පැය කාලක් නම් පැය කාල හොඳට අහන්න. විසිරිවිච මනසකින් අර වැඩෙත් කර කර මේ වැඩෙත් කර කර වටපිටත් බල බලා, ළමයා දිහා බල බල බණ ටික පැයක් අහනවට වඩා ඒ කිසිම දෙයක් නොකොට විනාඩි දහයක් අහන්න හොඳ උවමනාවෙන්. ඊට පස්සේ ඒක නතර කරලා තියන්න එතැනින්. ඊටපස්සේ ආපහු එහෙ මෙහ එබෙන්න කරන්න නැති විනාඩි දහයක් සෘජුවම අහන්න පුළුවන් වෙලාවක් බලලා ආයෙත් දලා ආයෙත් විනාඩි දහයක් අහන්න. ඉතා පිරිසිදුව අහන විනාඩි දහය වටි බණ අහනවා කියල පෙන්නලා එක එක දේවල් කරමින් පැයක් දෙකක් ගත කරන කාලෙට වඩා. ඒ නිසා බණ අහනකොට හොඳ උවමනාවකින් ඒ ටික අහන්න කියන එකත් මතක් කරනවා. ඒ එක්කම මේ ධර්මය ගැඹුරු වුනාට මේක අවබෝධ කරගෙන කොහොම හරි තමන්ගේ ජීවිතයට පිහිටක් පිළිසරණක් කරගන්න කියන එකත් මතක් කරනවා.

ඉතින් බුදුරජාණන් වහන්සේ නතුම්භාකං කියන සුත්‍රය, ඒකෙ සිංහල තේරුම නුඹලාගේ නෙමෙයි කියන සුත්‍රයේ නම. 'තුම්භාකං' කියන්නේ නුඹලාගේ කියන එක, “නතුම්භාකං” නුඹලාගේ නෙමෙයි. සංයුක්ත නිකායේ උඹලාගේ නොවන සුත්‍රය බලන්නකෝ. ඒ සුත්‍රයේ තියෙන්නේ මේ කය නුඹලාගේ නෙමෙයි කියල ඒක බලලා මෙන්න මේ වගේ අර්ථයක් තියෙනවා මේ ජීවිතයේදීම කොහොම හරි සසර දුක් ගෙවා ගන්නවා කියල උත්සාහවත් වෙන්න. මේ ඔස්සේ ආවොත් ඕගොල්ලොන්ට ඒක බැරි වෙන්නේ නැහැ. මොකද මමත් අවංකවම නිවන් දකින්න උත්සාහවත්වන ගමන් ඒ යන ගමන් මාර්ගයේ පණිවුඩය මේ ඕගොල්ලොන්ට කියන්නේ. මේක කරන්න බැරි දෙයක් නෙමෙයි පුළුවන් දෙයක් හැබැයි උත්සාහය තියෙන්න ඕනේ. ඉතින් තමන්ගේ මේ ජරාමරණ සංඛ්‍යාත ජීවිතය මරණෙන් පස්සේ නෙමෙයි මැරෙන්න මරණයක් ඉතුරු නොකරන්න අජරාමර බව පිණිසම මේ දේශනාව හේතු උපනිශ්‍රය ම වේවා.

මහාසලායතනික සූත්‍රය - 2017.10.06 බලංගොඩ කඨින දේශනාව

නමො තස්ස භගවතො අරහතො සම්මා සම්බුද්ධස්ස

“වක්ඛුං, හික්ඛවෙ, අජානං අපස්සං යථාභුතං, රූපෙ අජානං අපස්සං යථාභුතං, වක්ඛුවිඤ්ඤාණං අජානං අපස්සං යථාභුතං, වක්ඛුසම්ඵස්සං අජානං අපස්සං යථාභුතං, යමිදං වක්ඛුසම්ඵස්සපච්චයා උප්පජ්ජති වෙදයිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තමපි අජානං අපස්සං යථාභුතං, වක්ඛුස්මිං සාරජ්ජති, රූපෙසු සාරජ්ජති, වක්ඛුවිඤ්ඤාණෙ සාරජ්ජති, වක්ඛුසම්ඵස්සෙ සාරජ්ජති, යමිදං වක්ඛුසම්ඵස්සපච්චයා උප්පජ්ජති වෙදයිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තස්මිමපි සාරජ්ජති”

(මජ්ඣිම නිකාය - උපරි පන්නාසකය - මහාසලායතනික සූත්‍රය)

සද්‍ය පුප්‍රනීය වන්දනීය, අති ගෞරවණීය මහා සංඝරත්නයෙන් අවසරයි. ශ්‍රද්ධා සම්පන්න කාරුණික පින්වතුනි, මේ පින්වත් සියළු දෙනාම දැන් මේ සුදුනම් වෙන්නේ ඉතාමත් වටිනා කුසල ධර්මයක් සිද්ධ කරගන්නට. ඒ තමයි හෙට දවසේ ඒ මේ මුල්ගම ධම්මහදය සේනාසනයේ කඨින මහා පුනෝරත්සවය. ඒ පුනෝරත්සවය නිමිති කරගෙන පවත්වන ධර්ම දේශනාව. ඉතින් මේ පින්වත් සියළු දෙනාගේ මෙලොව ජීවිතය පුරාවට හිත හිතා සන්තෝස වෙන්න පුළුවන් මෙලොව ජීවිත වලට ආශීර්වාදයක් වෙන සංසාරික වශයෙන් බොහෝ කාලයක් හිත සැප හිත රැකවරණය පිණිස පවතින වටිනා කුසල ධර්ම රාශියක් සිද්ධ කරගන්නයි මේ පින්වත් සියළු දෙනාම සහභාගී වුනේ.

එහි පලවෙනි අදියර විදිහට දැන් මේ සුදුනම් වෙන්නේ ලොවුතුරා බුදුරජාණන් වහන්සේ අප කෙරෙහි අනුකම්පාවෙන් දේශනා කල සද්ධර්මයෙන් බිඳක් ශ්‍රවනය කරන්නට. ඒ නිසා පින්වතුන්ට මුලින්ම මතක් කරනවා එකම එක කාරණාවක්. ඒ

තමයි පින්වතුන් මේ අවස්ථාවට සම්බන්ධ වුනේ ගෙවල් දෙරවල් කටයුතු කාරණා කරන්න කිසිවක් නැතුව පාළුවේ තනිකමේ ඉන්න බැරිකම හින්දා නෙමෙයි. ඒ හැම දෙයක්ම පැත්තකින් තබලා මෙතනට ආවේ අනේ මේ දුක් සහගත සසරෙන් එතෙර වෙන සද්ධර්මය ටිකක් අහන්න තියෙනවා නම් ඒ ධර්මය අවබෝධ කරගන්න තියෙනවා නම්, අවබෝධ කරගෙන සසරෙන් එතෙර වෙන්න තියෙනවා නම් කොච්චර හොඳද කියන සිත් ඇතුවයි.

ඉතින් ඒ තමන් ආපු කාරණාව සඵල කරගන්න පුළුවන් වෙන්නේ, සාර්ථක කරගන්න පුළුවන් වෙන්නේ ඉතාමත් උවමනාවෙන්, ඉතාමත් ඕනෑකමින් මේ දේශනාව ශ්‍රවණය කලොත්. ස්වභාවයෙන්ම බුද්ධ දේශනාව ගැඹුරුයි ගැඹුරු ස්වභාවයෙන් යුක්තයි. ඒ වගේම මම අද දවසේදී පෙන්වන්න හදන මේ දහම් කරුණු ටිකක් ගැඹුරුයි. ඉතින් හොඳ උවමනාවකින්, හොඳ අවදී බවකින් හිතත්, කනත් දෙකම එක් තැන් කරගෙන, හිතත් කනත් දෙකම මේ ඔස්සේ යොමු කරමින් හිටියොත් මේ ධර්මය තේරුම් ගන්න එක අපහසු නැහැ.

පින්වතනි මනුස්සයෙක් වෙලා බුද්ධෝත්පාද කාලෙක සද්ධර්මය අහන්න ලැබෙන පිරිසෙන් ධර්මය අවබෝධ නොවෙන්නේ සියයකට අනුවකටත් වඩා වැඩි පිරිසකට හේතු සම්පත් නැති හින්දා නෙමෙයි. සකසා ධර්මය නොඅසනකම නිසයි. මොන තරම් වටිනා, මොන තරම් ගැඹුරු කාරණා කිවුවත්, දේශනා කළත්, පැනෙව්වත් හොඳට තීව්‍ර මනසකින් ඒක ශ්‍රවණය නොකොළොත් ඒක තේරෙන්නේ නැහැ. මේ බණ වචන ඇහෙනකොට තමන් හිතේ හිතේ එක එක දේවල් හිතනවා නම්, හිතේ හිතේ කතා කර කර ඉන්නවා නම්, බණ වචන හෝ අල්ලාගෙන හිතේ හිතේ තර්ක විතර්ක කරමින් ඉන්නවා නම් මතු මතුවේ ඇහෙන වචන වල අර්ථය තමන්ට වැටහෙන්නේ නැතිවෙයි.

ඒ නිසා නැවත නැවතත් මම මේ තරම් මතක් කරන්නේ මනාකොට කන් යොමාගෙන ධර්ම ශ්‍රවණය කිරීම ඉතාම වටිනවා කියන කාරණාව පෙන්වන්නයි. එබඳු කෙනෙකුට දේශනාවත් සුදේශිත නම් අහන කෙනා බොහොම සකසා

උවමනාවෙන් ධර්මය අහනවා නම් එබඳු පිරිසෙන් මේ දෙපැත්තෙන්ම මනා කොට පවතින පැවැත්ම තුළ ධර්මය අවබෝධ නොවී තියෙන්නේ නැහැ. ධර්මය නොවැටහී තියෙන්නේ නැහැ. ඒ නිසා ඔබට සසර එපා නම්, සසර සැබවින්ම දුකයි නම්, ඇත්තටම ඔබට අවශ්‍ය සසර දුකෙන් එතෙර වීම පමණක්ම නම් ඔබ ප්‍රථමයෙන්ම කටයුතුයි ඉතාමත් උවමනාවෙන් මේ කරන දේශනාව ශ්‍රවණය කිරීම.

මුලදී ඇති කරගන්න උද්යෝගිමත්කම මැද හරියේදී ටිකෙන් ටික ලිහිල් කරන්න එපා. ආරම්භයේදී වගේම ඒ අවදී බව ඒ උවමනාවත් බව නැවත නැවතත් හිතට ආරෝපණය කරගනිමින් දේශනාව අවසාන වෙනතෙක් හොඳට ශ්‍රවණය කරන්න කියන එක මතක් කරනවා.

පින්වතුනි, මේ වගේ ධර්මය අපිට අහන්න නොලැබුන නිසා, මේ ධර්මය අවබෝධ නොවීම නිසා, අවබෝධ කරගන්න නොහැකිවීම නිසා අපි හැම කෙනෙක්ම අති දීර්ඝ සංසාරයක කෙලවරක් නැතුව ගමනක යෙදීලා ඉන්නවා සැප සතුට දෙක හොයමින්. සැප සතුට දෙක පුර්වතා කරමින් සැප සතුට දෙක ළඟා කරගන්න කියන අදහසින් පැමිණි මේ ගමනේ සැප සතුට දෙක හොයමින්ම ඉපදෙනවා. ඉපදීලා සැප සතුට දෙක හොයමින්ම ජීවත්වෙනවා. ඒ ජීවිතය අවසන් කරන්නෙන් සැප සතුට දෙක ලබාගැනීමේ අපේක්ෂාවෙන්මයි. තව පැත්තකින් කිවුවොත්, දුක් දෙමිනස් අයිත් කරගැනීමේ අවශ්‍යතාවයෙන්මයි. නමුත් අවාසනාවන්ත කාරණාව - මේ තරම් මුළු සංසාරේ පුරාවට ජීවිතේට සැනසිල්ලක් හොයපු අපිට, ජීවිතේට රැකවරණයක් හොයපු අපිට අපි හොයපු සැනසිල්ල, අපි හොයපු රැකවරණය ලබාදෙන්න පුළුවන් වටපිටාවක් හදල දෙන්න පුළුවන් කෙනෙක් අපිට හම්බවුනේ නැහැ.

හම්බ නොවුන බවට තියෙන සාක්ෂියක් තමයි අපේ මේ ජීවිතය. ලොවුතුරා බුදුරජාණන් වහන්සේලා ඕනෑ තරම් පහළ වුනා, සසර දුක් ගිනි නිවෙන සැප සතුට ජීවිතයට ළඟා කරගන්න මාවන ඒ අමා මැණියන් වහන්සේලා ඒකාන්තයෙන්ම පෙන්නනවා. නමුත් ඒ එකදු ශාසනයක්වත් අපි ආදරෙන් ඇසුරු කළේ නැහැ. අපි හිතුවක්කාරකමට අපි සැප සතුට මෙන්න

මේකයි කියල හිතාගෙන ඉන්න දේ කරන්න ගිහිල්ලා දුක් දෙමිනස් අයිත් කරන්න අපේ හිතු මනාපෙට කටයුතු කරන්න ගිහිල්ලා ඒකේ ප්‍රතිඵලය හැටියට දුක අයිත් කරගන්න බැරුව සැප ලගා කරගන්න බැරුව තාමත් සැප හොයමින් දුක අයිත් කරගන්න වෙහෙසෙමින් ජීවත් වෙන්නෝ වෙලා.

පින්වතුනි, මතක් කරනවා ඔබට සසර දුක් විඳින සැප සතුව හොයන දුක් දෙමිනස් ජීවිතයෙන් අයිත් කරගන්න වෙර විරිය දරන ඔබත් මාත් වෙනුවෙන්මයි ලොවුතුරා බුදුරජාණන් වහන්සේ ලෝකේ පහල වුනේ. සාර අසංඛ්‍ය කල්ප ලක්ෂයක් පෙරැම් පිරැවා සැප සතුව ජීවිතයකට ලගා කරගන්න නිවැරදි මාවත හොයාගන්න. දුක ජීවිතයෙන් අයිත් කරගන්න නිවැරදි ක්‍රමය හොයාගන්න. එතකොට හිතන්න ඒක මොන තරම් ලෙහෙසි පහසු නොවුන කාරණාවක් ද කියන එක. ඒ තරම් කාලයක් පෙරැම් පුරලා සම්මා සම්බුද්ධත්වයට පත්වෙලා මේ ලෝකෙට දේශනා කලේ ඔබත් මාත් බලාපොරොත්තු වෙන ඒ අර්ථ දෙක සිද්ධ කරලා දීම සඳහාමයි. ඒ කුමක්ද?

දුක අයිත් කරලා සැප ජීවිතයට ලගා කරගන්නේ කොහොමද කියන කාරණාව පැහැදිලි කරන්නයි. ඉතින් ඒ නිසා හැමදෙනාටම මතක් කරනවා ඉපදෙමින් මැරෙමින්, මැරෙමින් ඉපදෙමින් යන මේ සංසාරේ බොහෝ දෙනෙක් මෙතෙරම ඉපදිලා මෙතෙරම මැරෙන අය. ජීවිතයට අර්ථයක් හොයන්න බොහෝ දෙනෙක් උත්සාහවත් වෙන්නේ නැහැ.

ජීවිතය ජීවත් කරගන්න මොනවා හරි දෙයක් කරමින් කටයුතු කරන ලෝකයක් තුල අරමුණක් නැතුව අහසේ පාවෙලා යන වළාවක් වගේ නිෂ්ඨාවක් නැතුව ජීවත්වෙන ජීවිතවල එබඳු වූ වටපිටාවෙන් මිදිලා ජීවිතයට සැබෑවටම අර්ථයක් කරගන්න මම කටයුතු කලයුතුයි කියල නුවණ ඇතිකරගෙන හැමදෙනාම මේ ධර්මය අවබෝධ කරගන්න උත්සාහවත් වෙන්න කියල මතක් කරනවා. ඒ සඳහා ජීවිත අවබෝධයක් ලබාගන්න පුළුවන්, ලබාදෙන්න පුළුවන් ඉතාමත් වටිනා සුත්‍ර පාඨයක් තමයි මම මාතෘකා වශයෙන් තැබුවේ. මේ දේශනාව ඉතාමත් හොඳින් ශ්‍රවණය කලොත් සැබවින්ම ඔබ වාසනාවන්ත වෙයි අපේ

ජීවිතයේ දුක ඇතිවෙලා තියෙන්නේ මෙන්න මෙහෙම නේද කියන කාරණාව තේරුම් ගන්න.

ඒ දුක නැතිවෙන්නේ මෙන්න මේ විදිහට නේද කියන කාරණාව තේරුම් ගන්න, ඒ දුක නැති කරගන්න කරන්න තියෙන්නේ මෙන්න මේ කාරණාව නේද කියල මෙන්න මේ ටික ඔබට තේරුම් කරගන්න පුළුවන් වෙව්. පින්වතුනි, ඒ අවබෝධය ලබාගන්න පුළුවන් අර්ථයක් ගැබ්වෙලා තියෙන සුත්‍රයක් තමයි බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කල ත්‍රිපිටක ධර්මයේ මජ්ඣිම නිකායේ උපරි පන්තාසකයේ නැත්නම් තුන්වෙනි කාණ්ඩයේ මහාසලායතනික සුත්‍රය. මේ සුත්‍රයම මම මීට අවුරුදු කිහිපයකට කලින් දේශනා කරලා තියෙනවා.

නමුත් වර්තමානය තුල මේ දේශනාව වඩාත් සුදේශිතව අර්ථාන්විතව ලෝකෙට පෙන්වන්න පුළුවන් කියල මට හිතන නිසා මේ සුත්‍රය මම මාතෘකා වශයෙන් තැබුවේ. පින්වතුනි, භාග්‍යවත් බුදුරජාණන් වහන්සේ සැවත් නුවර ජේතවනාරාමයේ වැඩ ඉන්න කාලේ එක්තරා දවසක් හික්ෂුන් වහන්සේලාට ආමන්ත්‍රණය කරලා මෙන්න මෙහෙම දේශනා කරනවා. **“මහාසලායතනිකං වො, හික්ඛවෙ, ධම්මං දෙසෙස්සාමී. නං සුණාථ, සාධුකං මනසී කරොථ; භාසිස්සාමීති.”** මහණෙනි, මහාසලායතනික ධර්මය මම නුඹලාට දේශනා කරනවා ඒක මනාකොට අහන්න.

ඔන්න හොඳ අර්ථ දෙකක් තියෙනවා. ‘නං සුණාථ’- ඒක අහන්න, ‘සාධුකං මනසී කරොථ’ - අහගත්ත දේ හොඳින් නැවත නැවත සිහිපත් කරන්න. ‘භාසිස්සාමීති’ මම දේශනා කරන්නම් කියල කිවුවා. ඒ ස්වාමීන් වහන්සේලා එහෙමයි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කියල පිළිතුරු දුන්නහම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දේශනා කරනවා **“වක්ඛං, හික්ඛවෙ, අජානං අපස්සං යථාභුතං”** මහණෙනි මේ ලෝකයාට ඇහූ කියන ධර්මතාවයේ යථාභුත ස්වභාවය දන්නේ දකින්නේ නැත්නම්, අපි ඇහූ ඇහූ කියල කිවුවට ඇහූ කියල කියන තැන පවතින ධර්මතාවය නොදන්නවා නම් නොදකිනවා නම් ඇස් ඉදිරිපිටට පහළවෙන රූපයන්ගේ සැබෑ ස්වභාවය, ඇත්ත ඇති හැටිය නොදන්නවා

නම් නොදකිනවා නම් ඒ රූප දකින හිත ගැන නොදන්නවා නම් නොදකිනවා නම් ඒ වක්ඛු සම්ඵස්සය, ඇස් ස්පර්ශය ගැන නොදන්නවා නම් නොදකිනවා නම් ඒ ස්පර්ශය නිසා යම් සැපක් හෝ දුකක් හෝ උපේක්ෂා ස්වභාවයේ විඳීමක් විඳිනවා නම් ඒ වේදනාවේ ඇත්ත ඇති හැටිය නොදන්නාකම නොදකිනකම නිසා මේ ලෝකයා,

"වක්ඛුස්මිං සාරජ්ජනි, රූපෙසු සාරජ්ජනි වක්ඛුවිඤ්ඤාණෙ සාරජ්ජනි, වක්ඛුසම්ඵස්සෙ සාරජ්ජනි, යම්දං වක්ඛුසම්ඵස්සපච්චයා උප්පජ්ජනි වෙදයිනං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා නස්මිම්පි සාරජ්ජනි.", මේ ඇහේ සතුටු වෙනවා, රූපයේ සතුටු වෙනවා, වක්ඛු විඤ්ඤාණෙ සතුටු වෙනවා, වක්ඛු සම්ඵස්සයේ සතුටු වෙනවා, වක්ඛු සම්ඵස්සයෙන් උපන්න සැප වේවා, දුක් වේවා, නොදුක්නොසුව ඒ කියන්නේ උපේක්ෂා සහගත වේදනාවක් හෝ වේවා එහි ඇලෙනවා.

"නස්ස සාරත්තස්ස සංයුත්තස්ස සම්මුල්භස්ස අස්සාදනුපස්සිනො විහරතො" එයා ඇහේ, රූපේ, වක්ඛු විඤ්ඤාණෙ, වක්ඛු සම්ඵස්සයෙන් උපන්න වේදනාවේ ඇත්ත ඇති හැටිය නොදන්න නිසා ඇහේ, රූපේ, වක්ඛු විඤ්ඤාණෙ, වක්ඛු සම්ඵස්සයේ, වක්ඛු සම්ඵස්සයෙන් උපන්න වේදනාවේ රස විඳගැනීම් අනුව බලනවා, ඇලිලා වාසය කරනවා. ඇලිලා එහි බැඳිලා එහි සිහිමුලා වෙලා පෙනෙන දේ ගැන ආශ්වාදය අනුව දකිමින් වාසය කරනවා.

ඔය පින්වතුන් කෙටි කරලා මෙහෙම ගන්න. ඇහැ, රූප, වක්ඛු විඤ්ඤාණ, වක්ඛු සම්ඵස්සය, වක්ඛු සම්ඵස්සයෙන් උපන්න සුව හෝ දුක් හෝ නොදුක්නොසුව වේදනා කියන ටික කැටිවෙලා කැටිවෙලා තියෙනවා ඔබ රූපයක් දූකලා සැපක් විඳිනවා නම් හෝ දුකක් විඳිනවා නම් හෝ මධ්‍යස්ත වේදනාවක් විඳිනවා නම් ඔබ ඇහෙන්නේ කුමන විඳිහක කුමන තැනක දී හෝ ඇහෙන්නේ රූපයක් දකිනකොට ඒ රූපේ ඇත්ත ඇති හැටිය නොදන්නවා නොදකිනවා කියලා කියන්නේ ඔබ එකල්හි ඇහේ ඇත්ත ඇති හැටිය දන්නෙත් නැහැ දකින්නෙත් නැහැ, ඒ හිතේ

ඇත්ත ඇති හැටිය දන්නේ නැහැ දකින්නේ නැහැ. ඒ ස්පර්ශයේ ඇත්ත ඇති හැටිය දන්නේ නැහැ දකින්නේ නැහැ, ඒ වේදනාවේ ඇත්ත හැටිය දන්නේ නැහැ දකින්නේ නැහැ. ඒ පරියාය කෙටියෙන් එහෙම දැනගන්න. ඇහැට පෙනෙන යම් අරමුණක ඇත්ත ඇති හැටිය නොදන්නා නොදකිනකම නිසා පෙනෙන අරමුණේ ඔබ සතුටු වෙනවා, ඇලෙනවා. ඇලීලා පෙනෙන රූපේ බැඳීලා සිහිමුලාව අස්වාදය අනුව දකිමින් වාසය කරමින් ඉන්නවා.

තියෙන ආදීනවය කුමක්ද? **"ආයතීං පඤ්ච්චාදනක්ඛන්ධා උපවයං ගච්ඡන්ති"**. මෙහෙම වාසය කරන කෙනාට නැවත පංච උපාදනස්කන්ධය උපවයට යනවා, රැස්වෙනවා. **"තණ්හා වස්ස පොනොබ්භවකා නන්දිරාගසහගතා තනුනනුභිනන්දීනී, සා වස්ස පච්චිඛන්ති"**. යම් මේ තණ්හාවක් තියෙනවා නම් ඒ ඒ තැන සතුටින් ඇලෙන පුනර්භවය පිණිස පවතින ඒ තණ්හාව ඔහුට වැඩෙනවා. හොඳට බලන්න කරුණු දෙකක් තියෙනවා මෙතන. ඇහැට පෙනෙන දේ ඇත්ත නොදකිමින් එහි ඇලීලා බැඳීලා සිහිමුලාවෙලා ආශ්වාදයෙන් යුක්තව වාසය කලොත් කරුණු දෙකක් හම්බවෙනවා, පංච උපාදනස්කන්ධය උපවයට යනවා, පුනර්භවය පිණිස තියෙන තණ්හාව වැඩෙනවා. මේවායේ අර්ථ මම එකින් එක එකින් එක පහදලා දෙනවා ඕගොල්ලොන්ගේ ජීවිතයට තේරෙන මට්ටමට. එතකන් මේ පෙළ දහම හොඳට අහන්න.

ඒ විතරක් නෙමෙයි එයාට **"තස්ස කායිකාපි සන්තාපා පච්චිඛන්ති"** කයේ තැවීම ඇතිවෙනවා, **"චෙනසිකාපි සන්තාපා පච්චිඛන්ති"** සිතේ තැවීම ඇතිවෙනවා. **"කායිකාපි පරිලාහා පච්චිඛන්ති, චෙනසිකාපි පරිලාහා පච්චිඛන්ති"** කයේ සහ සිතේ වෙහෙස හා දූවිල්ල ඇතිවෙනවා. **"කායිකදුක්ඛමිපි චෙනොදුක්ඛමිපි පටිසංචෙදෙති"** එයා දිටුදූමියේ, මෙලොවම කායික හා මානසික දුකෙන් යුක්ත කෙනෙක් වෙනවා කියල පෙන්වනවා. හිතෙන දුක් විඳින කයෙන් දුක් විඳින කෙනෙක් නිර්මාණය වෙලා තියෙන හැටි දුක කියන එක නිර්මාණය වෙච්ච

හැටි බුදුරජාණන් වහන්සේ මේ සුත්‍රයෙන් මනාකොට පැහැදිලි කරනවා.

ඒ විදිහටම "සොනං, හික්ඛවෙ, අජානං අපස්සං යථාභුතං" කනත්, ශබ්දයත්, සෝත විඤ්ඤාණයත්, සෝත සම්ඵස්සයත්, සෝත සම්ඵස්සයෙන් උපදින සැප හෝ දුක් හෝ නොදුක්නොසුව වේදනාවක් තියෙනවා නම් ඒ වේදනාව ගැන ඇත්ත ඇති හැටිය නොදන්නකොට නොදකිනකොට ඒ කනේ, ශබ්දයේ, සෝත විඤ්ඤාණයේ ඇලෙනවා, බැඳෙනවා, සිහිමුලාව වාසය කරනවා. ඇලිලා බැඳිලා සිහිමුලාවෙලා ආශ්වාදය අනුව බලමින් වාසය කරනවා.

එහෙම වාසය කලහම වෙන දෝෂය තමයි "ආයතීං පඤ්චුපාදනක්ඛන්ධා උපවයං ගච්ඡන්ති". පංච උපාදනස්කන්ධය නැවත රැස්වෙනවා. "තණ්හා වස්ස පොනොබ්භවිකා නන්දිරාගසහගතා නනුනත්‍රාහිනන්දීනී, සා වස්ස පචඛිඪනී". යම් වේ පුනර්භවය පිණිස පවතින ඒ ඒ තැන්වල සතුටින් ඇලෙන යම් මේ තණ්හාවක් තියේ නම් ඒ තණ්හාව වැඩෙනවා. ඇහෙන දේ අනුව ඇලිලා, බැඳිලා, සිහිමුලා වෙලා වාසය කලොත් සිද්ධවෙන දෝෂ දෙකක් තමයි පංච උපාදනස්කන්ධය උපවයං/ රැස්වීමට යනවා, තණ්හාව වැඩෙනවා. ඒ විතරක් නෙමෙයි සිතේ කයේ දූවීම, තැවීම, ඇතිවෙනවා. දිට්‍රදුම්යේම, මෙලොවදීම කායික දුකෙන් හා මානසික දුකෙන් යුක්ත වෙනවා.

මෙන්ම මේ පරියායම දකින්න නාසය, දිව, කය, මනස එහෙම නැතිනම් අනෙක් ස්පර්ශ ආයතන හතරටත්. ඇස, කන, නාසය, දිව, කය, මනස කියන ආයතන හයෙන්ම යම් අරමුණක් හම්බවෙනකොට එහි ඇත්ත ඇති හැටිය නොදන්නකොට, නොදකිනකොට එහි අපි ඇලෙනවා, බැඳෙනවා, සිහිමුලාව වාසය කරනවා, ආශ්වාදය අනුව දකිමින් වාසය කරනවා. ඇලිලා, බැඳිලා, සිහිමුලාවෙලා ආශ්වාදය අනුව දකිමින් වාසය

කරනවා. එහෙම වාසය කරමින් හිටපු එකේ ප්‍රතිඵලය තමයි පංච උපාදනස්කන්ධය රැස්වෙලා තණ්හාවත් වැඩෙනවා. ඒ වගේම හිතෙන්ද පෙළෙන, කයෙන්ද පෙළෙන, හිතෙන්ද කයෙන්ද දූවෙන, හිතෙන්ද කයෙන්ද දුක් විඳින්නෙක් වෙලා.

යම්කිසි වෙලාවකදී යම්කිසි කෙනෙක් **"වක්ඛුඤ්ච ඛො, හික්ඛවෙ, ජානං පස්සං යථාභුතං, රූපෙ ජානං පස්සං යථාභුතං, වක්ඛුවිඤ්ඤාණං ජානං පස්සං යථාභුතං, වක්ඛුසම්ඵස්සං ජානං පස්සං යථාභුතං, යමිදං වක්ඛුසම්ඵස්සපච්චයා උප්පජ්ජති වෙදයිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තමිපි ජානං පස්සං යථාභුතං"**

ඇහේ ඇත්ත ඇති හැටිය දන්නවා නම් දකිනවා නම් රූපයේ, වක්ඛු විඤ්ඤාණයේ, වක්ඛු සම්ඵස්සයේ, වක්ඛු සම්ඵස්සයෙන් උපන්න සුව හෝ දුක් හෝ නොදුක්නොසුව වේදනාවක් තියේ නම් ඒ වේදනාවේ ඇත්ත ඇති හැටිය දන්නවා නම් දකිනවා නම්, කෙටියෙන් ගත්තොත් ඇහැට පෙනෙන රූපේ ඇත්ත ඇති හැටිය දන්නවා නම් දකිනවා නම් ඒ වෙලාවේදී ඔබ ඇහෙන්න ඇත්ත ඇති හැටිය දන්නවා, දකිනවා. ඒ රූප පෙනෙන හිතෙත් ඇත්ත ඇති හැටිය දන්නවා, දකිනවා. වක්ඛු සම්ඵස්සයේත් ඇත්ත ඇති හැටිය දන්නවා දකිනවා, එයින් උපන්න වේදනාවේ ඇත්ත ඇති හැටිය දන්නවා දකිනවා යන ගණයට යනවා. ඒ වගේමයි අනික් ආයතන ටිකටත්.

පෙනෙන අරමුණේ ඇත්ත ඇති හැටිය දන්නකොට, දකිනකොට **"වක්ඛුස්මිං න සාරජ්ජති, රූපෙසු න සාරජ්ජති, වක්ඛුවිඤ්ඤාණෙ න සාරජ්ජති, වක්ඛුසම්ඵස්සෙ න සාරජ්ජති, යමිදං වක්ඛුසම්ඵස්සපච්චයා උප්පජ්ජති වෙදයිතං සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා තස්මිපි න සාරජ්ජති"**. එයා ඇහේ, රූපේ, වක්ඛු විඤ්ඤාණයේ, වක්ඛු සම්ඵස්සයේ, එයින් උපන්න වේදනාවේ ඇලෙන්නේ නැහැ, බැඳෙන්නේ නැහැ, සිහිමුලා වෙන්නේ නැහැ, ආදීනව අනුව බලනවා. ඇහැට පෙනෙන රූපේ ඇලෙන්නේ නැතුව, බැඳෙන්නේ නැතුව සිහිමුලා වෙන්නේ නැතුව ආදීනව අනුව බැලුවොත් **"ආයතිං පඤ්චුපාදනක්ඛන්ධා අපචයං ගච්ජන්ති"** නැවත පංච

උපාදනස්කන්ධය රැස්වීමට යන්නේ නැහැ, අස්වෙනවා, පංච උපාදන්ස්කන්ධය නැතිවෙලා යනවා.

"තණ්හා වස්ස පොනොබ්භවිකා නන්දිරාගසහගතා නත්තනාහිනන්දිනී, සා වස්ස පභීයනී". යම් මේ තණ්හාවක් තියෙනවා නම් පුනර්භවය පිණිස පවතින ඒ ඒ තැන ඇලෙන, ඒ ඒ තැන සතුටුවෙන ඒ තණ්හාව ප්‍රභාණය වෙනවා.

ඒ වගේම **"කායිකාපි සන්තාපා පභීයන්ති, වෙනසිකාපි සන්තාපා පභීයන්ති, කායිකාපි පරිළාභා පභීයන්ති , වෙනසිකාපි පරිළාභා පභීයන්ති"** හිතේ කයේ දැවීමක් තැවීමක් තියේ නම් ඒක දුරුවෙලා යනවා. හිතෙන්ද, කයෙන්ද සැප විදින්නෙක් වෙනවා. **"කායසුඛම්පි වෙනොසුඛම්පි පටිසංවෙදෙති"**, සුව සොම්නස් විදින්නෙක් වෙනවා. මම කෙටියෙන් මේ සුත්‍රයේ අර්ථය ටිකෙන් ටික ඉස්සෙල්ලා පෙන්වන්නම්. බණ අහනවා කියල මේ දැන් කරන්නේ මොකක්ද කියල දන්නවද, ඕගොල්ලෝ මෙතැනට ආවේ බණ අහන්න මොකක් හින්දද? සසර දුකයි, ජීවිතය දුකයි, සසර දුකෙන් එතෙර වෙන්න තියෙනවා නම් හොඳයි කියලා දුකෙන් එතෙරවීම නේද බලාපොරොත්තුව. එහෙනම් මේ දේශනාවෙන් ලැබිලා තියෙන්න ඕනේ මොනවා හරි ප්‍රලාපයක් නෙමෙයි ඕගොල්ලෝ හොයාගෙන ආපු දේ. මේ අපේ ජීවිතය දුක් සහගත නම් අද ඒ දුක් සහගත ජීවිතය ඇතිවුනේ කොහොමද කියන එක මේ අපේ ජීවිතය දුක් සහගත වෙච්ච උත්තරේ ඕගොල්ලොන්ට හම්බවෙන්න ඕනේ.

අපේ මේ ජීවිතයේ දුක් සහගත බව නැතිවෙන්නේ මෙන්න මේ විදිහටයි කියන උත්තරේ ඕගොල්ලොන්ට හම්බවෙන්න ඕනේ. ඒක හොයාගෙන නේ ආවේ. ඒකට වෙන මොනවා හරි කියල හරියන්නේ නැහැ. ඒ දුක් සහගත ජීවිතය අයින් කරගන්න තියෙන්නේ මෙන්න මේ ප්‍රතිපදාවෙනුයි කියන මෙන්න මේ උත්තරේ ලැබෙන්න ඕනේ. ඒ නිසා මේ පෙන්වන පදයක් පදයක් ගානේ තමන්ගේ ජීවිතයට ආදේශ කරලා බලන්න ඕනේ. ඔන්න දැන් ඕගොල්ලෝ ගැනයි මේ කියන්නේ. පින්වතුන්ගේ ඇස් ඉදිරිපිටට රූපයක් හම්බවෙනකොට, ඇහැට රූපයක් ඕගොල්ලොන්ට පෙනෙන අවස්ථාවයි පෙන්වන්නේ

තථාගතයන් වහන්සේ. ඇහැට රූපයක් පෙනෙනකොට පින්වතුන්, ඒ ඇහැ ගැන දන්නෙක් නැහැ, ඇහැට පෙනෙන රූපේ ගැන කිසිදු අවබෝධයක් නැහැ, ඒ රූප පෙනෙන හිත ගැන කිසිදු අවබෝධයක් නැහැ. එක්කු වස්තු සම්ප්‍රේෂණය ගැන අවබෝධයක් නැහැ, ඒ නිසා ඇතිවෙන වේදනාව ගැන කිසිදු අවබෝධයක් තිබුනේ නැහැ.

ඒ හින්දා පෙනෙන අරමුණේ පෙනෙන රූපේ පැත්තට නැඹුරුවෙලා ඇලෙන්න පුළුවන් සිතෙන් හෝ වචනයෙන් හෝ ක්‍රියාවෙන්. ඕගොල්ලෝ පෙනෙන දේට හිතනවා නම් කියනවා නම් කරනවා නම් ඕගොල්ලෝ හිතෙන් හෝ වචනයෙන් හෝ කයෙන් හෝ පෙනෙන දේට නැඹුරුවෙලා නැද්ද? නැඹුරුවෙලා. ඔන්න ඕගොල්ලෝ සාරජීජයි, සතුටු වෙනවා, ඒකේ ඇලෙනවා. ඇළුනහම ඒ පෙනෙන රූපේ බැඳෙනවා. අපි කිවුවොත් මේ ඉන්න කට්ටියට හෙට උදේ කයින්. හෙට උදේ මහණ වෙමු කිවුවොත්, මහණ වෙන්න පුළුවන්ද ? බැහැ. ඇයි බැරි? ඇහෙන්න දැකපු රූප තියෙනවා ඕගොල්ලොන්ට දලා යන්න බැරි, එහෙම රූප තියෙනවද, නැද්ද? තියෙනවා. එහෙනම් බැඳිලා නැද්ද? දරුවෝ ඉන්නවා, අම්මලා, තාත්තලා ඉන්නවා, මේ වගේ එක්කෝ ගෙවල් දෙරවල් වල කවුරුවත් නැහැ කියල හෝ මොන විදිහකට හෝ බැඳිලා තියෙන රූප නැද්ද? තියෙනවා. ඔන්න ඇස් ඉදිරිපිටට රූප ආවහම ඒකේ ඇත්ත ඇති හැටිය නොදකිනකොට ඒකේ ඇලිලා, ඒකේ බැඳිලා, ඒකේ රැවටිලා, ඒ පෙනෙන රූපවල රසවිඳ ගැනීම අනුව බලනවා ඕගොල්ලෝ.

ඔය ටික ඉබේමයි වෙන්නේ. ඔන්න ඔය ටික කලහම තියෙන දෝෂය මොකක්ද කියල දන්නවද? ඔබ අහකට යනකොට ඇස් ඉදිරිපිටට ආපු රූපේ ඉතුරු නැතුවම නිරුද්ධ වෙනවා, ඒ රූපේ දැකපු ඇහැ ඉතුරු නැතුවම නිරුද්ධ වෙනවා, ඒ දැකපු හිත ඉතුරු නැතුවම නිරුද්ධ වෙනවා. නමුත් ඔබට ඒ බව පෙනේ නැහැ, ඒ දැකපු දේ ඒ විදිහටම ඇති බවට මනසේ රැඳෙනවා. ඒකටයි කිවුවේ **"ආයතීං පඤ්චුපාදනක්ඛන්ධා උපචයං ගච්ඡන්ති"**. නැවත පංච උපාදනස්කන්ධය උපචයට යනවා කියල කිවුවේ. ඔක අපි පටිච්ච සමුප්පාද සිද්ධියට තිබ්බොත්, පටිච්ච සමුප්පාද ධර්මයට අපි ඕක ගලපලා

බැලුවොත් ඔබේ ඇස් ඉදිරිපිටට රූපයක් ඇවිල්ලා රූපයක් පෙනෙනවා කියන තැන විඤ්ඤුණ, නාමරූප, සලායතන, එස්ස, වේදනා කියන ස්කන්ධ ටික දකින්න. ඔබ ඒ පෙනෙන රූපේ ඇත්ත ඇති හැටිය නොදන්නාකම නිසා එහි ඇලිලා, බැඳිලා, සිහිමුලාවෙලා, ආශ්වාදය අනුව දකිමින් වාසය කරනවා කියන එක දකින්න වේදනා පච්චයා තණ්හා, තණ්හා පච්චයා උපාදනං කියන මෙන්න මේ කෙලෙස් ගති ටික.

එහෙම ඉන්නකොට "ආයතීං පඤ්චුපාදනක්ඛන්ධා උපවයං ගච්ඡන්ති". නැවත පංච උපාදනස්කන්ධය උපවයට යනවා කියන තැන දකින්න හවය හැටියට. හවය කියල කියන්නේ ඇහැට පෙනෙන රූපේ ඇත්ත නොදන ඒකේ ඇලිලා, බැඳිලා, සිහිමුලා වෙලා ආශ්වාදය අනුව වාසය කලොත් තියෙන දෝෂය තමයි ඔබට ඇහැ නැතිවෙන්නේ නැහැ, රූපේ නැතිවෙන්නේ නැහැ, වක්ඛු විඤ්ඤුණය නැතිවෙන්නේ නැහැ. ස්කන්ධයෝ හටගෙන නිරුද්ධ වුනත් ඒවා ඇති බවට මනස තුල එළඹ සිටිනවා. ඔක තමයි හවය කියල කිවුවේ. කාම හවය කියල කියන්නේ ඕකට, කාම ලෝකේ කියල කිවුවේ ඔන්න ඕකට. හවය කියන එකට උපමාවක් කිවුවොත් මී වදයක් වටකරගෙන, මී වදය වුට්ටක්වත් පෙන්වේ නැතිවෙන්න මී මැස්සෝ සම්පූර්ණයෙන්ම වහගෙන ඉන්නවා වගේ තමන් පුංචි කාලේ ඉඳලා දෑකපු, අහපු යම්තාක් අරමුණු තියේ නම් රූපාරම්මන, සද්දරම්මන, ගන්ධාරම්මන, රසාරම්මන, පොච්ඨබ්බාරම්මන, ධම්මාරම්මන කියන මේ ආරම්මන කියන ඒ ස්කන්ධයෝ හටගෙන නිරුද්ධ වෙනවා,

නමුත් ඔබට ඒවා නිරුද්ධ වෙන්නේ නැහැ. මී මැස්සෝ හරියට වදය වහගත්තා වගේ ඒවා ඔක්කොම ඇති බවට පොදිය පිටින් මේවා ඔක්කොම ඉන්නවා තියෙනවා කියල මනසේ ඇති බවට හම්බෙන කමට තමයි හවය කියල කිවුවේ. පංච උපාදනස්කන්ධය උපවයට යනවා කියල කිවුවේ. මෙතැන ඉඳලා ඕගොල්ලොන්ට පුළුවන් නේද, ගෙවල් දෙරවල්, ඉඩකඩම්, නගර, මිනිස්සු, යානවාහන, ගොඩනැගිලි, මිනිස්සු සිහි කරන්න පුළුවන්ද, බැරිද? පුළුවන්. ඔය සිහි කරන්නේ ඔබට ඇස් ඉදිරිපිටට රූප හම්බවෙනකොට ඒ රූපයන්ගේ ඇත්ත

නොදන්නාකම නිසා එහි ඇලිලා, බැඳිලා, සිහිමුලාවෙලා ආශ්වාදය අනුව දකිමින් වාසය කල එකේ ප්‍රතිඵලයක් හැටියට ඒ හැම දෙයක්ම ඇති බවට තමන්ගේ මනස තුල රැස්වෙලා තියෙන පංච උපාදනස්කන්ධ ලෝකයයි ඔබ ඔය සිහි කලේ. ඔබට පුළුවන් නේද මිය පරලොව ගිය අය සිහි කරන්න? පුළුවන්. සිහිකරලා අඬන්න, වැළපෙන්න පුළුවන්ද, බැරිද? පුළුවන්.

ඔබට එහෙම සිහි කරන්න, සිහි කරලා දුක් වෙන්න පුළුවන් නිමිත්ත ඇතිවුනේ ඇස් ඉදිරිපිටට රූපයක් ආවහම ඒ රූපේ ඇත්ත ඇති හැටිය නොදන්න, නොදකිනකම නිසා ඒ රූපේ ඇලිලා, බැඳිලා, සිහිමුලාවෙලා ඒ රූපේ ආශ්වාදය අනුව දකිමින් වාසය කරපු එකේ ප්‍රතිඵලයක් තමයි ඔය නිමිත්ත තමන්ගේ මනසේ පිහිටපු එක. ඒ නිමිත්ත ඇති කරන්න හේතු වෙච්ච රූපේ නිරුද්ධත් වෙලා. නමුත් ඒ ඇති කරගත්ත නිමිත්ත, පංච උපාදනස්කන්ධය උපවයට ගිහිල්ලා, රැස්වෙලා. ඒ විදිහමයි දකින්න හැම අරමුණක්ම. සැබවින්ම ගත්තම ඔබට අද යම් අරමුණක් සිහි කරන්න පුළුවන් නම් මෙතැන ඉඳලා ඒ සිහිකිරීම කරන්න පුළුවන්කම ඇති කරපු ඒ ඇහැ නිරුද්ධ වෙලා බොහෝ කල්, රූපය නිරුද්ධ වෙලා ගොඩක් කල්, චක්ඛු විඤ්ඤාණය නිරුද්ධ වෙලා බොහෝ කල්. නමුත් ඒ ධර්මයෝ හම්බ වෙද්දී ඒවා අරඹයා ඇලිලා, බැඳිලා, සිහිමුලාව ආශ්වාදය අනුව වාසය කල එකේ වැරද්දේ ප්‍රතිඵලයයි අද ඔබට හැම දෙයක්ම තියෙනවා, හැම කෙනෙක්ම ඉන්නවා කියල මනසේ ඇති බවට හම්බවෙන වටපිටාව, මෙන්න මේක තමයි හවය කියල බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කලේ.

ඇත්ත ඇති හැටිය නොදකින ඇහැ, රූප, චක්ඛු විඤ්ඤාණය කියපු තැන දකින්න පටිච්ච සමුප්පාදයේ විඤ්ඤාණ, නාමරූප, සලායතන, එස්ස, චේදනා කියන ටික. ඒ ස්කන්ධ ටිකේ ඇත්ත ඇති හැටිය නොදන්නාකම නිසා පෙනෙන අරමුණේ ඇලිලා, බැඳිලා, සිහිමුලාවෙලා ආශ්වාදය අනුව බලමින් වාසය කරනවා කියලා වෙච්ච වැරද්ද දකින්න පටිච්ච සමුප්පාදයේ “චේදනා පච්චයා නණ්හා, නණ්හා පච්චයා උපාදනං” කියන මෙන්න මේ කෙලෙස් ගති ටික. ඒකේ

ප්‍රතිඵලය තමයි 'උපාදන පව්වයා භව'. කාම භවය කියල කියන්නේ කෙනා කෙනා හදගත්ත මානසික මට්ටමක්, ඒකයි ඔබේ ලෝකේ. ඔබේ අම්මා මට අම්මා නොවෙන්නේ ඒ නිසයි. ඔබේ අප්පච්චි මට අප්පච්චි නොවෙන්නේ, ඔබේ සහෝදරයා ඔබට විතරක් සහෝදරයා වෙන්නේ මට සහෝදරයා නොවෙන්නේ ඒ නිසයි. ඔබට අම්මෙක්, තාත්තෙක්, සහෝදරයෙක්, නෑදෑයෙක් කියල ඔබට වටිනා දේ මට නොවටිනවා, මට වටින දේ ඔබට නොවටිනා කියන මට්ටමකින් අපි කෙනා කෙනාට අවේනික වෙච්ච ලෝකයක් තියෙනවා නේද.

ඒ ලෝකෙට තමයි කාම ලෝකේ කියල කිවුවේ, ඒ කාම ලෝකෙට තමයි කාම භවය කියල කිවුවේ. ඔය කාම භවය, කාම ලෝකේ හැදුනේ කුමක් නිසාද? තණ්හා උපාදන කියන ගති ටික නිසා. ඒ තණ්හා උපාදන කියන ගති ටික ඇතිවුනේ ඇයි? ඇහූ ගැන ඇස් ඉදිරිපිටට ආපු රූපේ ගැන නොදන්න නොදකිනකම නිසයි ඔබ එහි ඇලීලා, බැඳීලා, සිහිමුලාව ආශ්වාදය අනුව බලමින් වාසය කරනවා කියන පැවැත්මකට ආවේ. ආශ්වාදය අනුව වාසය කරනවා කියන වැරද්ද ඔබට ඇතිවුනේ ඇස් ඉදිරිපිටට ආපු රූපේ ගැන, ඇහූ ගැන, සැබෑ ස්වභවය නොදක්ක නිසයි ඔබ ඇහේ රූපේ, ඇලුනේ, බැඳුනේ, සිහිමුලාවෙලා ආශ්වාදය අනුව බලමින් වාසය කලේ. ඒ වාසය කරපු එකේ ප්‍රතිඵලය තමයි "ආයතිං පඤ්චුපාදනක්ඛන්ධා උපවයං ගච්ඡන්ති". නැවත පංච උපාදනස්කන්ධය උපවයට යනවා කියල කිවුවේ භවය. පංච උපාදනස්කන්ධය උපවයට යනවා කියල කියන්නේ පංච උපාදන්ස්කන්ධය රැස්වුනා කියල කියන්නේ අර ඇහූ රූප වක්ඛු විඤ්ඤණය දුන් තමන්ට රැස්වෙලා. ඒ රැස්වෙච්ච එකට තමයි භවය කියල කිවුවේ.

එහෙම පංච උපාදනස්කන්ධය රැස්වුනොත්, භවය හැදුනොත් කරුණු දෙකක් වෙනවා. යම් තණ්හාවක් තියෙනවා නම් පුනර්භවය පිණිස පවතින ඒ ඒ තැන සතුටුවෙන ඒ තණ්හාවත් වැඩෙනවා, ඒ විතරක් නෙමෙයි කයේ දැවීම, සිතේ දැවීම, කයේ තැවීම, සිතේ තැවීම හිතෙන්ද කයෙන්ද දුක් විඳින්නෙක්ද වෙනවා කියල දුකකුත් තියෙනවා. මම ඕකට

උපමාවක් කලොත් මේ ලෝකේ තියෙන්නේ හේතුවල දහමක් කියල අපි කථා කරලා කියල තියෙනවා නේද, අඹ ඇටයට කියන්න වෙනවා හේතු කියල. අඹ ඇටයක් පොලවේ හිටෙව්වහම ඒ හේතුව නිසා හැදෙනවා අඹ ගහක් හැදිලා අතුඉති හැදෙනවා. ඔන්න අඹ ඇටේ හේතුව, ගහ එලය. ගහ එලයක්, ඒ එලය හේතුව කරගෙන හැදෙන හොඳට ඉදුණු අඹ ගෙඩියක් ගන්න. මේ අඹ ගෙඩියේ තියෙනවා අර්ථ දෙකක්. කන්න අඹත් තියෙනවා, හිටවන්න ඇටේකුත් තියෙනවා. දැන් කන අඹ අයිති ගහට ද? ඇටේටද?. නමුත් මේ හේතුවල දහම නිසා අඹ කන්න පුළුවන්කම හම්බවෙලා නම් තියෙනවා නේද.

ඉදුණු අඹ ගෙඩියක් ඇතුලේ තියෙනවා කරුණු දෙකක්. අඹ කන්න පුළුවන්කම හොඳට රහ කරමින් කර්ත - කොලොම්බන්, විලාඩ් කියල නම් කර කර කන්න පුළුවන් අඹ තියෙනවා නේද? ඒකෙම නැද්ද නැවත පැල කරන්න, හිටවන්න පුළුවන් අඹ ඇටයකුත්. ඒ වගේ මුලින්ම පොලවේ හිටෙව්ව අඹ ඇටේ වගේ දකින්න පෙර අවිද්‍යා කර්ම කියන හේතු ටික. ඒ නිසා හැදිව්ව එලය තමයි විඤ්ඤුණ, නාමරූප, සලයාතන, එස්ස, වේදනා කියන විඤ්ඤුණය රූපයකට බැසගෙන කය සවිඤ්ඤුණක වෙලා ආයතන ටික හැදිලා ඇස් ඉදිරිපිටට රූපයක් ජේනවා කියන ටික දකින්න විඤ්ඤුණ, නාමරූප, සලයාතන, එස්ස, වේදනා කියල. ඒ විපාකයට වර්තමාන තණ්හා උපාදන කියන හේතු ටික ඇති කරගත්තොත් හවය කියන්නේ විපාකයට තණ්හා උපාදන කියන හේතු ටික එකතු කලහම විපාකයයි හේතුවලයි එකතුවක එලයක් තමයි හවය කියල කියන්නේ.

හවය කියන තැන දකින්න ඉදුණු අඹ ගෙඩියක් වගේ කියල. ඔබ කෙනා කෙනාගේ ඉස්සරහ තියෙන මේ රූපේ ගත්තොත් ඔය රූපය පෙනෙන තැනට පටිච්ච සමුප්පාද ධර්මය ගත්තොත් විඤ්ඤුණ, නාමරූප, සලයාතන, එස්ස, වේදනා කියන තැන් ටික විතරක් දකින්න. ඔගොල්ලොන්ගේ ඇස් ඉදිරිපිටට එන රූපේ ඇත්ත ඇති හැටිය නොදන්නකොට නොදකිනකොට පෙනෙන රූපේ ඇලිලා, බැඳිලා, සිහිමුලාව ආශ්වාදය අනුව බැලුවොත්, එව්වරයි ඔගොල්ලෝ කරන්නේ.

ඒකේ ප්‍රතිඵලය තමයි ඔබ අහකට ගියත් ඒ දැකපු දේ අහවල් තැන තියෙනවා කියන ගතිය මනසේ හිටිනවාමයි. සමහරවිට ඔබ මේ ගොඩනැගිල්ල මතක තියාගෙන යන්න පුළුවන්, හෙට මේ ගොඩනැගිල්ල ඩෝසර් කරලා දල තියෙන්නත් පුළුවන්, ඔබ ගෙදර ඉඳගෙන මම බණ ඇහුවේ අහවල් ශාලාවේ, අහවල් තැනයි ඒක තියෙන්නේ කියල හිත හිතා ඉඳි. සමහරවිට මේක ඩෝසර් කරලත් ඇති එතකොට. මේ ආයතන ටිකේ බුදුරජාණන් වහන්සේ තණ්හාව ඇති කරගන්න එපා කියන්නේ මෙන්න මේ දෝෂය නිසයි.

රූපයට තණ්හා කරන්න එපා කියල කියන්නේ, රූපය උපාදන වශයෙන් ගන්න එපා කියල කියන්නේ පෙනෙන රූපේ තණ්හා උපාදන වශයෙන් පැවතුනහම ඒකේ දෝෂය තමයි අහකට ගියත් ඒක ඇති බවට මනසේ රැඳිලා පවතිනවා, භවය හැදෙනවා. ඇහෙන ශබ්දයේ තණ්හා උපාදන ඇති කරගන්න එපා කියල කියන්නේ තණ්හා උපාදන වශයෙන් පැවතුනොත් අහපු ශබ්දය ඕගොල්ලොන්ට ඉතුරු වෙනවා. නාසයට දූනෙන ගන්ධයේ තණ්හා උපාදන ඇතිවුනොත් "ආයතීං පඤ්චුපාදනක්ඛන්ධා උපවයං ගච්ඡන්ති" පංච උපාදනස්කන්ධය රැස්වෙනවා කියල කියන්නේ ඒ ගන්ධය ඔබට ඉතුරු වෙනවා. තව පැත්තකින් ගත්තොත් පෙනෙන, ඇහෙන, ගඳ සුවඳ දූනෙන, රස විඳින, ස්පර්ශවෙන, සිහි කරන අරමුණු වල ඔබ ඇත්ත ඇති හැටිය නොදන්නවා නොදකිනවා කියන කාරණාව විතරයි වුනේ. ඔබ දන්නෙම නැතුව එහි ඇලිල, බැඳිලා, සිහිමුලාව ආශ්වාදය අනුව බලමින් වාසය කරනවා කියන වර්තයක් ගොඩනැගිලා.

ඔය ටිකේ ප්‍රතිඵලය වුනා දැකපු අහපු හැම දෙයක්ම තියෙනවා ඉන්නවා කියල මී වදයක් වටකරගෙන මී මැස්සෝ ටිකක් වහගෙන ඉන්නවා වගේ දැකපු අහපු හැමදෙයක්ම ඇති බවට අපේ මනසේ නිමිති ගොන්නක් පිරිලා තියෙනවා ඔන්න ඕකට තමයි කාම භවය කියල කිවුවේ. කාම භවය කියන එක කෙනා කෙනාගේ මනස තුල ඇති හැම දෙයක්ම තියෙනවා ඉන්නවා කියන මේ ගතිය දකින්න, එහෙම නැතුව බාහිරයට ඇඟිල්ල දික් කරන්න එපා. අපි භව දුක විඳින්නේ. ඔබ මැරුණ

අම්මා වෙනුවෙන්, මැරුණ තාත්තා, සහෝදරයා වෙනුවෙන් දුක් විඳිනවා නම් ඒ හව දුක ඔබ විඳින්නේ. ඒ වගේම හැම දෙයක්ම අපිට තියෙනවා ඉන්නවා කියල හම්බවෙන හැම දෙයක්ම, ඒ තියෙනවා ඉන්නවා කියනකම හදන්න හේතු වෙච්ච ඒ හැමදේකම මුල් අවස්ථාව මැරීලාම තමයි, ඉපිද නිරුද්ධ වෙලා. ඔබ කණ්ණාඩියකට එබුනොත්, ඒ කණ්ණාඩිය මත පතිත වෙච්ච ඡායාව දැක්ක හැකි. පැත්තකට ගිහිල්ලා කණ්ණාඩියට වැටුණු ඡායාව ඔබට සිහිකල හැකියි.

ඔබ සිහිකරන කොටත් ඡායාව කණ්ණාඩියේ නැහැ. ඒ වගේ පොඩි කාලේ ඉඳලා මේ ඇස් ඉදිරිපිටට ජීවිව පෙනෙන මේ රූප නිමිත්ත විතරක් ඉතුරු කරලා, ඉතුරු හැම රූපයක්මත්, ඒ රූප දැකපු හැම ඇහැක්මත්, ඒ හැම හිතක්මත් මේ වෙනකොට හටගෙන නිරුද්ධ වෙලා ඉවරයි. නමුත් ඒ ආයතන ටිකේ රස විඳගැනීම් අනුව බලපු නිසා, ඇලිලා, බැඳිලා, සිහිමුලාවෙලා ආශ්වාදය අනුව බලමින් වාසය කරපු එකේ ප්‍රතිඵලයක් හැටියට දැකපු අහපු දේවල් රැස්වෙලා. ඕකට කියනවා පංච උපාදනස්කන්ධය උපවයට ගිහිල්ලා කියල. මම කිවුවේ පංච උපාදනස්කන්ධය උපවයට ගියා කියන එක අපේ ජීවිතෙන් දැක්ක යුත්තේ, පටිච්ච සමුප්පාද ධර්මයේ කොතැනින්ද දැක්ක යුත්තේ හවය කියන තැනින්. ඇත්ත ඇති හැටිය නොදකින රූප, ශබ්ද, ගන්ධ, රස, පොට්ඨබ්බ කියන තැන දකින්න සලායතන පච්චයා එස්ස කියල පටිච්ච සමුප්පාදයේ ඒ ටිකේ. ඒ ටිකේ ඇත්ත නොදන්නාකම නිසා ඇලිලා බැඳිලා, සිහිමුලා වෙලා ආශ්වාදය අනුව දකිමින් වාසය කරනවා කියන තැන දකින්න තණ්හා උපාදන කියන මේ ගති ටික.

එහෙම තණ්හා උපාදන වශයෙන් හිටියොත්, තණ්හා කරන්න එපා කියන්නේ කුමන හෝ ආදීනවයක් තියෙන හින්දනේ නේද. ඒ ආදීනව අපේ ජීවිතේ අපි හිතාගෙන ඉන්නේ තණ්හා කලොත් මරණෙන් පස්සේ ඉපදෙනවා කියලනේ. ඒ හින්දයි අපිට ලොකු ගැම්මක් එන්නේ නැත්තේ, හයියක් එන්නේ නෑ. තණ්හා කලොත් මරණෙන් පස්සේ උපදිනවා විතරයි කියන තැනකින් අපි හිතාගෙන ඉන්නේ. නමුත් තණ්හාව නිසා මේ ජීවිතයට ඇතිවෙන හානියක් අපිට පෙන්වන්න වුනොත් අපිට

සංවේගයක් ඇතිවෙනවා. තේරෙනවද මම මේ කියන එක. ඇහැට පෙනෙන රූපේ ඇලිලා, බැඳිලා තණ්හාවෙන් ඉන්න එපා කියන්නේ තථාගතයන් වහන්සේ ඒකෙ දෝෂය තමයි ඒ දෑකපු රූපේ නැතිවෙව්ව බව පෙන්වනේ නෑ ඕගොල්ලොන්ට. ඒ රූපේ පෙන්නපු ඇහැ නැතිවෙව්ව බව පෙන්වනේ නෑ ඕගොල්ලොන්ට. ඒ දෑකපු හිත නැතිවෙව්ව බව පෙන්වනේ නෑ ඕගොල්ලොන්ට. ඒ දෑකපු දේවල් ඇති බවට මනසේ රැස්වෙනවා. තණ්හා උපාදන ටිකේ ප්‍රතිඵලය තමයි භවය. තණ්හාව ප්‍රත්‍ය වෙනවා උපාදනයට, උපාදනය ප්‍රත්‍ය වෙනවා භවයට. භවය කියල කියන්නේ පංච උපාදනස්කන්ධය රැස්වෙනවා.

ඕගොල්ලෝ බලන්න පුංචි කාලේ මම මෙහෙම හිටියා, මට ගෙදරක් තිබුනා, මේ මේ විදිහට හිතන්න බැරිද? ඇත්තටම ඕගොල්ලොන්ට තිබුන ගෙවල් දෙරවල් අඩු නැතුවම දුන් සිහිකරන්න බැරිද? පුළුවන්. ඒවා තියෙනවද දුන්? නැහැ. නමුත් තමන්ගේ ලෝකේ මෙහෙම දේවල් තිබුනා නෙමෙයිද? තිබුනා කියල අද තියෙනවද නැද්ද? තිබුනා කියල තියෙනවා, තියෙනවා කියලත් තියෙනවා. තියේවි කියලත් තියෙනවා. හොඳට දකින්න මෙහෙම දේවල් මට තිබුනා කියල වර්තමානයක ඉන්න ඔබටයි තිබුනා කියල තියෙන්නේ කියල දකින්න. තේරෙනවද මම මේ කියන එක? තිබුනා කියල දුන් ඔබට තිබුනා නෙමෙයිද? ඒ කියන්නේ ඉස්සර අපේ ගෙදර මෙන්න මේ වගේ එකක් තිබුනේ කියල දැනුමක් ඔබට දුන් තියෙනවනේ. දුන් ඔබේ මනස තුල මේ වගේ ගතියක් තියෙනවා නේද? ඒක තමයි භවය. ඒ භවය තුලයි ඔබට අතීතයක් තියෙන්නේ. ඒ භවය තුලයි ඔබට වර්තමානයක් තියෙන්නේ. ඒ භවය තුලයි ඔබට අනාගතයක් තියෙන්නේ.

කාම භවය කියල කිවුවේ ඇස් ඉදිරිපිටට, කන ඉදිරිපිටට, නාසය ඉදිරිපිටට, දිව ඉදිරිපිටට, කය ඉදිරිපිටට එන අරමුණු වලට තණ්හා උපාදන වශයෙන් හැසිරුනොත් ඒකෙ ප්‍රතිඵලය තමයි භවය, එහෙම නැතිනම් පෙනෙන ඇහෙන හැම දෙයක්ම තියෙනවා ඉන්නවා ඇති බවට රැස්වෙනවා. මෙතන ඉන්න ඔක්කොමලා බලංගොඩ අළුතෙන් හදපු මේ සේනාසනයේ කාමර ඇතුලේ මොනවද තියෙන්නේ කියල සිහි කරන්න පුළුවන්ද ඕගොල්ලොන්ට? බැහැ. හොඳයි තව ටිකකින් මම

කිවුචෝත් හොඳයි දැන් ගිහිල්ලා බලන්න ඔය කාමර ටිකේ ඔක්කොම දෙරවල් ඇරලා පෙන්වලා මෙතැනින් ඉදගත්තොත් දැන් සිහි කරන්න පුළුවන් වෙයිද, බැරිවෙයිද? පුළුවන්. ඉතින් එතන තියෙන දේ නම් සිහි කරන්නේ, දැනුත් පුළුවන් වෙන්න ඕනෙන් සිහිකරන්න. දකින්න ඉස්සෙල්ලා සිහි කරන්න බැහැ. දැක්කට පස්සේ සිහි කරන්න පුළුවන් නම් දැකපු දේ රැස්වෙලා කියල තේරෙනවද? ඒ රැස්වීම පෙනෙන දේ අරඹයා ප්‍රමාදීව වාසය කිරීමේ ප්‍රතිඵලයක් තමයි මෙන් මේ දැකපු අහපු හැම දෙයක්ම තියෙනවා ඉන්නවා කියල මී වදය බැන්ද වගේ තියෙන භවය. ඊට පස්සේ භවය කියන තැන 'භව පච්චයා ජානි', භවය නිසා ජානි කියන කොට මම කිවුවනේ අර්ථ දෙකක් තියෙනවා කියල. සත්ව පුද්ගලභාවයේ ඉපදීමත් තියෙනවා, ස්කන්ධයන්ගේ ඉපදීමත් තියෙනවා කියල.

ඒ වගේ ඉදුණු අඹ ගෙඩියක් ඇතුලේ අර්ථ දෙකක් තියෙයි. හොඳට රහ කරලා අඹ කන්න පුළුවන්කමත් තියෙයි. නැවත ගහක් හදන්න පුළුවන් අඹ ඇටේත් තියෙයි. ඉදුණු අඹ ගෙඩියක් වගේ භවය කියන තැන. හොඳට දුක් විඳින්න පුළුවන් පුද්ගලයන් ඉන්නවා. අඹ කන්න පුළුවන් වගේ බැනුම් අහන්න, මම වගේ කාලකන්නි මිනිහෙක්, කාලකන්නි ගැණියෙක් නැහැ අප්පා, මටමයි මේ හැම දෙයක්ම වෙන්නේ කියල මේ දුක් විඳින්නේ අඹ ගෙඩිය කනවා රහ කරලා ඒ.

පංච උපාදනස්කන්ධය උපවයට ගියොත් මොකද වෙන්නේ අර්ථ දෙකක් බුදු භාමුදුරුවෝ පෙන්නවා පුනර්භවය පිණිස පවතින තණ්හාවත් වැඩෙනවා. හිතෙන්ද කයෙන්ද දුවිලා, තැවිලා මෙලොවම හිතෙන්ද කයෙන්ද දුක් විඳින්නෙක්ද වෙනවා කියල බුදුභාමුදුරුවෝ පෙන්නවා නේද? දුකත් පෙන්නවා, ඒ කියන්නේ අඹ කන්න පුළුවන්කම වගේම ඒකෙම පැලවෙන්න ඇටේ තියෙනවා කියල පෙන්නවා. ඉදුණු අඹ ගෙඩියක් ඇතුලේ නැද්ද ඔය ටික? තියෙනවා. භවය කියන තැන ඒ කියන්නේ පංච උපාදනස්කන්ධය රැස්වෙව්ව තැන පුද්ගලයන් ඉන්නවා, ඔය හැමදෙයක්ම සිහි කර කර හිතලා කියලා දුක් විඳින්න පුළුවන් පුද්ගලයන් නිර්මාණය වෙලා. මේ ආයතන ටික උපන්නා කියන්නේ පුද්ගලයා උපන්නා. ඔබ ඇහැට පෙනෙන රූපේ රස

විදගැනීම් අනුව බලනකොට ඒ ඇහැ, රූප, චක්ඛු විඤ්ඤාණය එකතු වූනා කියල කියන්නේ ඔබේ ඇහැ හැදුනා, රූපේ හැදුනා, චක්ඛු විඤ්ඤාණය හැදුනා

කනට ඇහෙන ශබ්දය රසවිදගැනීම් අනුව බලනවා කියන්නේ තණ්හා උපාදන වශයෙන් බලනවා කියන්නේ ඒ කන, ශබ්දය, සොත විඤ්ඤාණය ඔබට එකතු වෙනවා. මේ ආයතන ටික එකතු වුනහම ඔබව හැදෙනවා. 'හව පව්චයා ජාති' - මේ විදිහට තිබුනහම වෙන්නේ මොකක්ද? තමන්ව හැදෙනවා. ඒ විතරක් නෙමෙයි නැවත මේ වගේම කයක් සවිඤ්ඤාණක කරන්න පුළුවන් හේතුවත් ඒකේ තියෙනවා. අඹ ගෙඩිය ඇතුලේ අඹ කන්න පුළුවන් කමකුත් තියෙනවා, අඹ ඇටෙත් තියෙනවා වගේ හවය තියෙන තැන පුද්ගලභාවයෙන් දුක් විදින්න පුළුවන් කමත් තියෙනවා, නැවත ප්‍රතිසන්ධි වශයෙන්, විඤ්ඤාණය කයකට බැසගෙන කයක් සවිඤ්ඤාණක කරන්න පුළුවන් කමත් තියෙනවා. ඔන්න ආයතන ටිකේ ඇත්ත ඇති හැටිය නොදන්නාකම, නොදකිනකම නිසා ඒ නොදන්නාකම නොදකිනකම බලපෑවා ඒ පෙනෙන ඇහෙන අරමුණු ටිකේ ඇලිලා බැඳිලා සිහිමුලාවෙලා ආශ්වාදය අනුව බලමින් වාසය කරනවා කියල අපේ ජීවිතේ ඔය මට්ටමකට හදන්න හේතුවුනා පෙනෙන ඇහෙන දේවල් වල ඇත්ත නොදැකීම.

ඒ පෙනෙන ඇහෙන අරමුණු ටිකේ ඇලිලා බැඳිලා මගේ ගෙදර කියල, මගේ දරුවා කියල, මගේ රත්තරන්, රිදී කියල මේ විදිහට ඕගොල්ලෝ ඇලිලා බැඳිලා තියෙන්නේ පෙනෙන ඇහෙන අරමුණු වල. පෙනෙන ඇහෙන අරමුණුවල ඇලෙන්න බැඳෙන්න හේතුවුනා ඒ අරමුණු වල ඇත්ත නොදැකීම. ඇත්ත නොදැකීම නිසා ඇලිලා බැඳිලා සිහිමුලාව ආශ්වාදය අනුව බලමින් වාසය කරනවා කියන වැරද්ද ඇතිවුනා. ඒ පෙනෙන ඇහෙන දේට රූප තණ්හා, ශබ්ද තණ්හා කියලත් කියනවා. ඒකේ දෝෂය වුනා හවය. පංච උපාදනස්කන්ධය රැස්වුනා. දූකපු අහපු හැම දෙයක්ම ඇති බවට වදයක් වහගත්ත මී මැස්සෝ ටිකක් වගේ තමන්ගේ මනස අනුරාගෙන දූකපු අහපු හැමදෙයක්ම තියෙනවා ඉන්නවා කියන ගතියක් මනසේ

ගොඩනැගුණා. ඔකට තමයි භවය කියල කියන්නේ. ඔක තමයි ඔබේ කාම භවය. ඕගොල්ලෝ දැන් භවය හදගෙන ඉන්නේ.

මේ කාම භවයට තමයි කාම ලෝකේ කියල කියන්නේ. ඔක තමයි ඔබේ කාම ලෝකේ. ඔබේ කාම ලෝකේ හැදුනේ තණ්හා උපාදන කියන ගති ටිකත්. මේ කාම භවය හදගත්තේ තණ්හා උපාදන කියන ගති ටිකෙන්. ඒ ටික හැදුනේ පෙනෙන ඇහෙන අරමුණු ටිකේ ඇත්ත ඇති හැටිය නොදන්නාකමින්. ඇත්ත නොදකිනකමින් තණ්හා උපාදන වෙලා කාම භවය හදගත්තා පංච උපාදනස්කන්ධය උපවයට ගියා කියන්නේ තමන්ගේ මනස තුල මේ හැම දෙයක්ම දූකපු අහපු දේවල් තියෙනවා ඉන්නවා කියන මට්ටම. ආයේ චූට්ටක්වත්, දශමයක්වත් ඉඩ නැහැ මේක මනසේ ගතියක් මිසක බාහිර තියෙනවා නෙමෙයි කියන එක. අර ශීතකරණේ උපමාව ඉස්සර මම කියන්නේ ඒක සිහිකරගන්න හොඳම වෙලාව දෙර අර්ථ කොට ලයිට් එක පත්තු වෙනවා, දෙර වහන කොට ලයිට් එක නිවෙනවා. පැත්තකට ගිහිල්ලා අපිට දෙර අර්ථ වෙලාවේ ලයිට් එක පත්තු වෙලා තිබ්බ එක සිහිකල හැකියි, සිහි කරන කොට නුවණක් නැති වුනොත් අපිට හිතෙන්නේ තාමත් ලයිට් එක පත්තුවෙලා තියෙනවා කියල.

හා හොඳයි තියෙනවද නැද්ද කියල බලමු කියල දෙර ඇරලනේ ආයෙත් බලන්නේ. එහෙම බලනකොට මෝඩකමම ඔප්පු වෙනවා. ඒ වගේ දැන් ඕගොල්ලොන්ට ඇහැට පෙනුන වෙලාවේදී ඒ පෙනෙන රූපේ ඇලිලා බැඳිලා ප්‍රමාදීව වාසය කරපු එකේ ප්‍රතිඵලය වුණා භවය. දැන් ඕගොල්ලොන්ට ගෙදර තියෙනවා, අම්මා ඉන්නවා, තාත්තා ඉන්නවා, වාහනය තියෙනවා ගෙදර මේ මේ විදිහටයි තියෙන්නේ කියල මනසේ ගතියක් තියෙනවා. ඔය තණ්හා උපාදන නිසා ඇතිවෙච්ච භවයයි. ඕගොල්ලොන්ට සැප දුක් විදින්න පුළුවන් වෙන්නේ භවය ඇත්තවෙන නිසාමයි හොඳට මතක තියාගන්න. දැන් මේක මනසේ ගතියක් කියල හම්බ වුනොත් කාම ලෝකයක් නැහැ ඕගොල්ලොන්ට කාම භවයෙන් මිදෙනවා. මේක භවයයි කියල කිවුවහම ඔය භවය හේතුවෙනවා මේ පුද්ගලභාවය අරමුණු වල සැප දුක් විදින්නත් ආයේ ආයතන ටික හදන්නත්. මනසෙනේ

තියෙන්නේ ඇත්තටම බාහිර තියෙනවද නැද්ද කියල හොඳයි එහෙනම් බලමු කියල ආයේ බලන්න යනකොටම ශීතකරණයේ දෙර ඇරියා වගේ ආයෙත් ඇහැ හැදුන නිසා රූපය හැදුන නිසා වක්බු විඤ්ඤාණය උපන්න නිසාම අනාත්ම වූ රූපයක් පෙනෙනවා. නමුත් තමන් හිතාගෙන ඉන්නවා තමන්ගේ උපාදන වෙච්ච අර ගෙදර දැක්කා කියල.

මනස තුල තියෙන්නේ ඔබට රැස්වෙලා ගෙයක් දෙරක්. ඇස් ඉදිරිපිටට එන්නේ වර්ණ සටහනක්, වර්ණ රූපයක්. ඔච්චරයි වෙනස. මේ කියන එක තේරුම් ගන්න පුළුවන්ද කියන එක බලන්න. පෙනෙන ඇහෙන අරමුණු වල බුදුරජාණන් වහන්සේ තණ්හාව ඇති කරගන්න එපා උපාදන වෙන්න එපා කියල කියන්නේ වෙන මොකුත් හින්දා නෙමෙයි ඒකේ තණ්හා උපාදනව හැසිරීමේ ආදීනව ටික දිට්ඨධම්මව දකින්න හවය හැදෙන එක. හවය හැදෙනවා කියල කිවුවේ මී වදය වහගෙන මී මැස්සෝ ටිකක් ඉන්නවා වගේ මනස අහුරාගෙන දකපු අහපු අරමුණු රැස්වෙලා ඉන්නකම. හවය තිබුනොත් හව පච්චයා ජාති. දැන් අඹ කන්න පුළුවන් වගේ ජරාමරණ දුක් විඳින පුද්ගලයන් ඉන්නවා. පුනර්භවය පිණිස පවතින තණ්හාවක් තියෙනවා වගේ නැවත ගහක් හදන්න පුළුවන් ඇටේත් තියෙනවා වගේ අර්ථ දෙකම තියෙනවා.

ඔන්න ඔබට ජීවිතේ මේ තරම් දුක් විඳින්න පුළුවන් දුක හැදුනේ අම්මා, තාත්තා, අයියා, අක්කා, දුව, පුතා ඉන්න ඒ අයගේ වැඩ කටයුතු කරන්න වෙච්ච ඒ අයගේ සැප දුක් බලන්න වෙච්ච ණය තුරුස් වෙන්න වෙච්ච ගහ බැනගත්ත මේ ලෝකය ඔබට හැදුනේ, ඔය දුක් වූ ලෝකය ඔබ තුල පවතින්නේ ඔන්න ඔහොමයි කියලයි බුදුරජාණන් වහන්සේ පෙන්නුවේ. පින්වතුන් හිතාගෙන ඉන්නේ ණයතුරුස් වෙච්ච ලෝකේ, ඒ වගේම අසාධාරණකම් වෙන, අසාධාරණකම් කරන ලෝකේ, දෙමව්පියෝ, සහෝදරයෝ, ඥාති හිත මිත්‍රදින්ගේ ප්‍රිය විප්පයෝග, අප්‍රිය සම්පයෝග ආපු ලෝකේ බාහිරෙන් තිබුනේ කියල. එහෙම නෙමෙයි. අරමුණු වල රසවිඳගැනීම අනුව බලපු නිසා මේ හදගත්ත හවය තුලයි මේ ලෝකේ තියෙන්නේ. මේක ටිකක් සියුම් ගැඹුරු සිද්ධාන්තයක්.

බුදුරජාණන් වහන්සේ පෙන්වනවා අනික් පැත්ත “ජානං පස්සං යථාභුතං” ඔබට ඇහැ, රූප, චක්ඛු විඤ්ඤුණයේ ඇත්ත ඇති හැටිය බලන්න පුළුවන් නම්, කන ශබ්ද, සොත විඤ්ඤුණයේ කියන අරමුණු වල ඇත්ත ඇති හැටිය දකින්න පුළුවන් නම්, ඇත්ත ඇති හැටිය දන්නවා නම් දකිනවා නම් යම් කලෙක ඇත්ත ඇති හැටිය දන්නකොට දකිනකොට ඔබ පෙනෙන ඇහෙන අරමුණු වල ඇලීලා බැඳීලා සිහිමුලාවෙලා වාසය කරන්නේ නැහැ. ඇලෙන්නේ නැහැ, බැඳෙන්නේ නැහැ, සිහිමුලාව වාසය කරන්නේ නැහැ ඒවාගේ ආදීනවයන් දකිනවා. එතකොට තියෙන දේ තමයි පංච උපාදනස්කන්ධය “අපවයං ගව්ඡන්ති” මේ හැම දෙයක්ම තියෙනවා ඉන්නවා කියන මනසේ තියෙන ගතිය ටිකෙන් ටික ලෙහිලා යනවා ඕකට තමයි වේතෝ විමුක්ති කියල කියන්නේ.

මී වදයකට දුම් ගහනකොට මේ මැස්සෝ එකා දෙන්නා හෙමින් හෙමින් ඉගිල්ලිලා යනවා වගේ මේ දෑපු අහපු හැම දෙයක්ම තියෙනවා ඉන්නවා කියන මේ මනසේ තියෙන ගතිය එකින් එක, එකින් එක ටිකෙන් ටික ගැලවෙනවා.

මේ තණ්හාව නැතිවීමේ ආනිසංසය දකින්න “තණ්හා උපාදන නිරොධො භව නිරොධා” කාම භවයක් නැතිවෙනවා ඕගොල්ලොන්ට සැප දුක් විඳින්න, දුක එකතු කරලා තියාගන්න, මේ භවය කියන තැන හරියට තේ කොළ දැන ගොට්ටක් වගේ භවය කියන තැන දුකට ගොට්ටක්. දුක එකතු කරන තැනක්. ඔය ගොට්ට එකතු වෙන්නේ නැහැ. මේ තණ්හා කරන්න එපා කියන්නේ, තණ්හා නොකොළොත් ආනිසංසය තමයි ජරාමරණ දුක් විඳින්න ජීවිතයක් ඉතුරු කරන්නේ නැහැ, ඔබට ඔබව ඉතුරු කරන්නේ නැහැ. (ඒකටත් බයවෙයි එහෙම කිව්වොත්). ඔබට දුක කියන එක ඉතුරු වෙන්නේ නැහැ. ඇහැට දකින රූපේ, ඉස්සෙල්ලා ගත්ත පරියායම ගන්න ඇහැට දකින රූපේ කියන තැන ඇහැත් රූපයත් චක්ඛු විඤ්ඤුණයත්, චක්ඛු සම්ඵස්සයත්, එයින් උපන්න සුව හෝ නොසුව හෝ නොදුක්නොසුව වූ වෙදයිතය කියන ටික තියෙයි.

ඒ පෙනෙන රූපේ ඇත්ත ඇති හැටිය දන්නවා දකිනවා කියන ඔය කාරණාව වුනොත් විතරමයි ඔබ පෙනෙන අරමුණේ ඇලෙන්නේ නැතුව බැඳෙන්නේ නැතුව සිහිමුලා වෙන්නේ නැතුව අදිනව දකිමින් වාසය කරනවා කියන වරිතයක් හැඳෙන්නේ.

ඒ කියන්නේ වේදනාවේ ඇත්ත ඇති හැටිය දන්නවා දකිනවා වුනොත් විතරයි තණ්හා උපාදන කියන මේ ගති ටික නොවෙන්නේ. තණ්හා උපාදන ගති ටික නොවුනොත් භවය වෙන්නේ නැහැ. පෙනෙන අරමුණේ ඇත්ත ඇති හැටිය දැක්කොත් ඇලෙන්නේ නැහැ, බැඳෙන්නේ නැහැ, සිහිමුලා වෙන්නේ නැහැ අදිනව අනුව බලමින් වාසය කලොත් පංච උපාදනස්කන්ධය රැස්වෙන්නේ නැහැ අපවයට යනවා. දැකපු ඇහැ ඉතුරු වෙන්නේ නැහැ, රූපේ ඉතුරු වෙන්නේ නැහැ, කන ඉතුරු වෙන්නේ නැහැ, ශබ්දය ඉතුරු වෙන්නේ නැහැ, නාසය ඉතුරු වෙන්නේ නැහැ, ගන්ධය ඉතුරු වෙන්නේ නැහැ, දිව ඉතුරු වෙන්නේ නැහැ, සළායතන නිරෝධය කියන්නේ ඒකයි. මේ ස්පර්ශ ආයතන හය ඉතුරු වන්නේ නැහැ.

“හව නිරොධො ජාති නිරෝධා” ඔය ස්පර්ශ ආයතන ටික රැස් නොවුනොත් මේ මමයි කියල පනවගන්න යමක් තියෙයිද? ඔබට මේ මමයි කියල පනවගන්න ඕනේ නම් ඇහැ සිහි කලහැකියි, කන නාසය දිව ශරීරය අතපය මේවා සිහි කරගත හැකියි නේද මේ මම කියල?

ඔබට දැකපු අහපු අරමුණ නිරුද්ධ නම් භවය නිරුද්ධ වුනොත් ඒ නිරුද්ධ වෙලා තියෙන්නේ ඇහැයි - රූපයි, කනයි - ශබ්දයි, නාසය - ගන්ධයයි, දිවයි- රසයි නම් මේ මමයි කියල සිහි කරගන්න පෙන්වගන්න අර්ථ දැක්වන්න කෙනෙක් ඉතුරුවෙයිද ඕගොල්ලොන්ට? ජාති නිරොධො - අඹ කන්න හම්බවෙන්නේ නැහැ. අඹ ඇටෙන් නරක් වෙලා එතකොට. නැවත පැළවෙන්න තියෙන හේතුවත් නැහැ. ඔබට තේරෙන්න ඕනේ පින්වතුනි ආයතන හයේ ඇත්ත ඇති හැටිය නොදන්නවා නොදකිනවා කියන කාරණාව තිබුනොත් ඇලිලා, බැඳිලා, රැවටිලා, ආශ්වාදය අනුව බලනවා කියල මේ සුත්රයේ පෙන්වන

ටික පටිච්ච සමුප්පාදයේ ආදේශ කරගන්න වේදනාවට තණ්හා උපාදන වෙනවා කියන ටික.

මේ සූත්‍රයේ පෙන්නන කොට එහෙම ඇලිලා, බැඳිලා සිහිමුලා වෙලා ආශ්වාදය අනුව බලන කොට “පංච උපාදනස්කන්ධා උපචයං ගච්ඡන්ති” පංච උපාදනස්කන්ධය රැස්වෙනවා කියන තැන පටිච්ච සමුප්පාදයේ උපාදන පච්චයා හව කියන තැන දකින්න.

මේ සූත්‍රයේ හැටියට පංච උපාදනස්කන්ධය රැස්වුනොත් උපචයට ගියොත් පුනර්භවය පිණිස පවතින තණ්හාවත් තියෙනවා නම් ඒකත් වැඩෙනවා. කායික මානසික දූවිමෙන් තැවීමෙන් යුක්තව හිතීන්ද කයෙන්ද දුක් විඳින්නෙක් වෙනවා කියල පෙන්නපු ටික දකින්න පුද්ගලභාවයෙන් දුක් විඳින්නත් වෙනවා, පුද්ගලයාගේ ඉපදීම ‘ජාතිය’ සත්ව පුද්ගලභාවයේ ඉපදීමත් වෙනවා, මතු ස්කන්ධයන්ගේ ඉපදීමත් වෙනවා කියන අර්ථ දෙකම වෙනවා කියල දකින්න. පටිච්ච සමුප්පාදයේ ‘හව පච්චයා ජාති’ කියන සිද්ධාන්ත ටික තමයි පෙන්නුවේ දුක් විඳින්නෙක් ඇතිවෙනවා කියන ටික.

පෙනෙන ඇහෙන අරමුණවල ඇත්ත ඇති හැටිය දැක්කොත්, පෙනෙන ඇහෙන අරමුණු ටිකේ ඇලෙන්නේ බැඳෙන්නේ සිහිමුලා වෙන්නේ නැහැ ආදීනව අනුව බලමින් වාසය කරනවා. ඒ කියන්නේ පටිච්ච සමුප්පාදයේ එස්ස පච්චයා වේදනා කියන තැන ඇත්ත ඇති හැටිය දැක්කොත් ඔබ එහි තණ්හා උපාදන වශයෙන් පවතින්නේ නැහැ කියන එක කියනවා.

“ආදීනවානුපස්සිනො විහරතො” අදීනව අනුව බලමින් වාසය කරන කොට, තණ්හා උපාදන නොවෙන කොට “ආයතීං පඤ්චුපාදනක්ඛන්ධා අපචයං ගච්ඡන්ති” පංච උපාදනස්කන්ධය අපචයට යනවා කියන්නේ හවය රැස්වෙන්නේ නැහැ. හව නිරෝධයට හැඳෙනවා. තණ්හා උපාදනය අඩුවෙන්න අඩුවෙන්න හව නිරෝධයට යනවා. ඒක කොච්චර ඇත්තද කියන එක තමන්ටම බැලුව හැකියි ඕගොල්ලෝ කවදවත් දැකලා නැති

දේවල් තියෙනවා ඉන්නවා කියල, ඕගොල්ලොන්ගේ ඇස් ඉදිරිපිටට ආපු නැති දේවල් තියෙනවා ඉන්නවා කියල ඕගොල්ලොන්ගේ ලෝකෙට අයිතියද? තේරෙනවද? තියෙනවද? දැන් ලෝකේ තියෙන දේවල් නම් තියෙන්නේ අපිට හැම දෙයක්ම සිහිකළ හැකියිනේ නේද. ඕගොල්ලොන්ගේ ඇස් ඉදිරිපිටට ආපු දේවල් විතරක් තියෙනවා ඉන්නවා කියල ලෝකයක් හැදිලා තියෙයි. කවදවත් ඇහැට දැක්ක නැති අය, දැක්ක නැති තැන්, දේවල් ඕගොල්ලොන්ගේ ලෝකෙට අයිති නැහැ. එහෙනම් මේ ඇහෙන් දැකපු දේ රැස්වෙලා හදගත්ත ලෝකේ මිසක තණ්හා උපාදනයෙන් හදගත්ත කාම භවය මේ, කාම ලෝකේ මේ.

ඒකයි බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කලේ ලෝකයන්, ලෝක සමුදයන්, ලෝක නිරෝධයන්, ලෝක නිරෝධගාමිනි පටිපදාවත් මහණෙනි සංඥ සහිත බලයක් පමණ ශරීරයෙන් පෙන්වා වදළුම් කියල පැනවේවනේ. ආයතන ටිකේ ඇත්ත ඇති හැටිය දැක්කොත් ආදීනව අනුව බලමින් වාසය කරනවා. එතකොට පංච උපාදනස්කන්ධය අපවයට යනවා රැස්වෙන්නේ නැහැ. එතකොට වෙන්වේ අඹ කන්නත් නැහැ, පැළවෙන්න ඇටත් නැහැ. **“තණ්හා වස්ස පොනොබ්භවිකා නන්දිරාගසහගතා තනුනනුහිනන්දිනී, සා වස්ස පහීයනී”** යම් පුනර්භවය පිණිස තණ්හාවක් පවතිනා නම් ඒ තණ්හාව දුරුවෙලා යනවා. පංච උපාදනස්කන්ධය රැස් නොවුනොත් අපවයට ගියොත් තමයි තණ්හාව කියන එක අස්වෙන්නේ.

“කායිකාපි සන්තාපා පහීයන්ති, චෙතසිකාපි සන්තාපා පහීයන්ති; කායිකාපි පරිලාභා පහීයන්ති , චෙතසිකාපි පරිලාභා පහීයන්ති” සිතේ කයේ දූවීම තැවීම දුරුවෙනවා. **“කායසුඛම්පි චෙනොසුඛම්පි පටිසංවෙදෙති”** කායික සුවයක්ද මානසික සුවයක්ද දිට්ඨධම්මව විඳිනවා. එතකොට අර දුකත් නැතිවෙලා දුක ඇතිකරන හේතුවත් නැහැ, ඒ නිසා නිරාමිස ප්‍රීති සුඛයක් ඇතිවෙනවා.

මේ ටික පෙන්නලා බුදුරජාණන් වහන්සේ පෙන්නනවා ඇහැ රූප වක්ඛු විඤ්ඤුණ කියන ටිකේ **‘ජානං පස්සං**

යථාභුතං' ඇත්ත ඇති හැටිය දන්නවා දකිනවා නම් ඇලෙන්නේ බැඳෙන්නේ නැතුව සිහිමුලා වෙන්නේ නැතුව පංච උපාදනස්කන්ධය අපවයට ගිහිල්ලා තණ්හාව නැතිවෙලා දිට්ඨධම්මව සුව සොම්නස් බහුලව වාසය කරනවා. “යා නථාභුතස්ස දිට්ඨි සාස්ස හොති සම්මාදිට්ඨි” ඒ ඇහේ රූපේ යම් ඇත්ත ඇති හැටිය දැකීමක් වේ නම් ඒ ඔහුගේ සම්මා දිට්ඨියයි. “යො නථාභුතස්ස සඛිකප්පො ස්වාස්ස හොති සම්මාසඛිකප්පො”. එබඳු සංකප්පයක් වේ නම් ඒ ඔහුගේ සම්මා සංකප්පයයි. “යො නථාභුතස්ස වායාමො ස්වාස්ස හොති සම්මාවායාමො යා නථාභුතස්ස සති සාස්ස හොති සම්මාසති; යො නථාභුතස්ස සමාධි ස්වාස්ස හොති සම්මාසමාධි”. ආයතනයන්ගේ ඇත්ත ඇති හැටිය දැකීමක් තියේ නම්, දකින්න හිතන බවක් තියේ නම්, දකින්න උත්සාහවත් වන බවක් තියේ නම් දකින්න සිහිය යොමු කරන බවක් තියේ නම්, දකින්න යම් සමාධියක් උදව් කරගනී නම් ඒ දැකීමට සම්මා දිට්ඨිය කියල කියනවා, ඒ හිතන බවට සම්මා සංකප්පය කියනවා, ඒ උත්සාහයට සම්මා වායාම කියනවා, ඒ ඇත්ත දකින්න යොදන සිහිය සම්මා සති කියනවා, ඒ ඇත්ත දකින්න උදව් කරගන්න සමාධියට සම්මා සමාධිය කියනවා.

“පුබ්බෙව ඛො පනස්ස කායකම්මං වච්ඤාමම්මං ආජ්චො සුපරිසුද්ධො හොති” පෙරම කය, වචනය ආජ්චය පිරිසිදුයි. ගිහි කෙනෙක් නම් පන්සිල් හෝ අට සීලයක පිහිටලා, උපෝසථ සීලයක පිහිටලා ස්වාමීන් වහන්සේ නමක් නම් සාමණේර සීලයක් පිහිටලා, උපසම්පද සීලයක පිහිටලානේ කරන්නේ. **“එවමස්සායං අරියො අට්ඨඛිගිකො මග්ගො භාවනාපාරිජුරං ගච්ඡති”** එයාට මේ විදිහට ආර්ය අෂ්ටාංගික මාර්ගය වැඩිමට යනවා. **“තස්ස එවං ඉමං අරියං අට්ඨඛිගිකං මග්ගං භාවයනො චන්තාරොපි සතිපට්ඨානා භාවනාපාරිජුරං ගච්ඡන්ති,”** ආර්ය අෂ්ටාංගික මාර්ගය වඩන කල්හි සතර සතිපට්ඨානය භාවනා වගයෙන් පිරෙනවා. සතිපට්ඨානය පිරෙන කොට සමාසක් ප්‍රධානය පිරෙනවා. සමාසක් ප්‍රධාන පිරෙන කොට සතර ඍද්ධිපාද පිරෙනවා. සතර ඍද්ධිපාද පිරෙන කොට පංච ඉන්ද්‍රිය

පිරෙනවා. පංච ඉන්ද්‍රිය පිරෙන කොට පංච බල පිරෙනවා, පංච බල පිරෙන කොට සජ්ඣ බොධාසනාව පිරෙනවා.

මේ ආයතනයන්ගේ ඇත්ත ඇති හැටිය දැකින්න උත්සාහවත් වෙනකොට කෙලෙස් ටික නැතිවෙලා පුද්ගලභාවයෙන් එන දුකත් නැතිවෙලා බොධාසනා ධර්ම දක්වාම මේ ප්‍රතිපදාව ටිකෙන් ටික පිරෙනවා. මේ විදිහට ආර්ය අෂ්ටාංගික මාර්ගය වඩනකොට එයාට ධර්මතා දෙකක් යුගනද්ධව පවතිනවා. සමථ විදර්ශනා කියන ධර්මතා දෙක යුගනද්ධව පවතිනවා. යමක් අවබෝධයෙන් පිරිසිදු දැන යුතු නම් එයා ඒ දේ අවබෝධයෙන්ම පිරිසිදු දැකිනවා. අවබෝධයෙන් යමක් ප්‍රභාණය කල හැකියි නම් අවබෝධයෙන් ඒක ප්‍රභාණය කරනවා. අවබෝධයෙන් යමක් වැඩිය යුතු නම් ඒක අවබෝධයෙන් වඩනවා. අවබෝධයෙන් යමක් සාක්ෂාත් කටයුතු නම් අවබෝධයෙන්ම එය සාක්ෂාත් කරනවා. මහණෙනි කුමක්ද අවබෝධයෙන් පිරිසිදු දැන යුත්තේ? මේ පංච උපාදනස්කන්ධය.

මහණෙනි කුමක්ද අවබෝධයෙන් ප්‍රභාණය කටයුත්තේ? අවිජ්ජා හව තණ්හා කියන කෙලෙස්. කුමක්ද අවබෝධයෙන් යුක්තව වැඩිය යුත්තේ? සමථ විදර්ශනා. කුමක්ද අවබෝධයෙන්ම සාක්ෂාත් කටයුත්තේ? විජ්ජා විමුක්ති. මම දැන් ඕගොල්ලොන්ට මේ ඔක්කොම ටික කැටි කරලා කැටි කරලා අවශ්‍ය කරුණු ටිකක් පැහැදිලි කරලා දෙන්නම්.

තථාගතයන් වහන්සේ පෙන්නා වදලේ මේ ස්පර්ශ ආයතන හයේ සැබෑ ස්වභාවය දැක්කේ නැත්නම්, සැබෑ ස්වභාවය නොදකින කොට මේ ලෝකයා ඒ සැබෑ ස්වභාවය නොදැකීමේ ප්‍රතිඵලයක් හැටියට, ස්පර්ශ ආයතන හයේ ඇලිලා බැඳිලා සිහිමුලාව ආශ්වාදය අනුව දකිමින් වාසය කරනවා කියන තැනකට පත්වෙනවා. ඒකේ තියෙන ප්‍රධාන දෝෂය, එකෙන් වෙන පාඩුව, ඒකෙන් ඇතිවෙන අවාසිය, ප්‍රතිඵලය තමයි පංච උපාදන ස්කන්ධය උපවයට යනවා. දූකපු අහපු හැම දෙයක්ම ඇහැ රැස්වෙනවා, රූපේ රැස්වෙනවා. දැන් මේකට කියන්න එපා ඔක්කොම හිතේ කියලා, ඔක්කොම හිතේ නෙමෙයි. ඔබට මිය පරලොව ගියත් තමන්ගේ අම්මා, තාත්තාට සිහි කරන්න බැරිද?

අම්මාගේ තාත්තාගේ රූපයක් නැද්ද? තියෙනවා. ඔබගේ පැත්තෙන් කියන්නේ ඔබට රූප උපාදනස්කන්ධයක් තියෙයි,

ඒ රූපයක් නිසා ආපු වේදනාවක් ඔබට තියෙයි, සංඥාවක් තියෙයි, සංඛාරයක් තියෙයි, විඤ්ඤාණයක් තියෙයි. ඔක්කොම හිතේ කියල ගන්න එක උත්තරයක්, ඒක වැරදි. මේ පංච උපාදනස්කන්ධ ලෝකය කියලයි මේකට බුදුරාණන් වහන්සේ දේශනා කරන්නේ. තමන් හදගත්ත හවය.

ස්පර්ශ ආයතන හයේ වරදවා පිළිපැදීම නිසා, තණ්හා උපාදන වශයෙන් හැසිරීම නිසා සකස් කරගත්ත මේ හවයට ‘වේනනා හවො’ - හිතේ තියෙන වේදනා, සංඥා, සංඛාර කියන චෛතසික හරහායි මේ හවය හැදිලා තියෙන්නේ තමන්ට. හැබැයි එතන ස්කන්ධ පංචකයකින්ම පංච උපාදනස්කන්ධයක්ම ගනුදෙනු කරනවා. ආයතන දෙළහක්ම එයා ඇසුරු කරනවා. අටළොස් ධාතුවක්ම (ධාතු දහඅටක්) එයා ඇසුරු කරනවා. එක්බු ධාතු, රූප ධාතු, එක්බු විඤ්ඤාණ ධාතු එයාට තියෙනවා. ඇහැත් රූපයත් එයාට තියෙනවා. කනත් ශබ්දයත් තියෙනවා. ඔබට මේ ස්පර්ශ ආයතන හයම අඩු නැතුවම තියෙනවා මේ හවය කියන නැත. ඒ නිසයි ඔබට කාම ලෝකයක් පවත්වන්න පුළුවන්.

මේ හවය නිසයි ලෝකයක් පෙනෙන්නේ. ඒ නිසයි විපාකයක් පෙනෙන්නේ. ඊට පස්සේ ස්පර්ශ ආයතන හයේ ඇත්ත ඇති හැටිය දැකීමේ වටිනාකම කුමක්ද, ස්පර්ශ ආයතන හයේ ඇත්ත ඇති හැටිය දන්නවා නම් දකිනවා නම් ඒ ස්පර්ශ ආයතන හයේ ඇලෙන්නේ නැහැ, බැඳෙන්නේ නැහැ, සිහිමුලාව වාසය කරන්නේ නැහැ, අදිනව පෙනෙනවා. ඒ කියන්නේ පටිච්ච සමුප්පාදයේ තණ්හා උපාදන කියන ගති ටික වෙන්නේ නැහැ.

එහෙම අදිනව අනුව බලමින් වාසය කලොත් ලැබෙන ලාභය කුමක්ද? මෙලොවම හවය නැතිවෙනවා. ‘හව නිරොධො’ මේ රට, පිටරටවල්, ගොඩනැගිලි කියල යම්තාක් ඔබට සිහි කරන්න පුළුවන් ගති ටිකක් තියේ නේද? බලන්නකෝ ඔබ කොච්චර දක්ෂද කියල, මෙතැන ඉදන් සිහි කරන්න පුළුවන්නේ කොළඹ, මුහුද, ගොඩනැගිලි මේ ඔක්කොම සිහි කරන්න

පුළුවන්කම තියෙයි. ඕකටයි භවය කියන්නේ. නමුත් ඇත්තටම ඔබට මුහුදක් නැද්ද, මුහුද සිහි කරන්න බැරිද? පුළුවන්. ඔය සිහිකිරීමම මුහුද නිසා මුහුදු ගිය එක සිහි කරලා මුහුදු ගියහම වෙච්ච අනතුරු සිහිකරලා සතුටු වෙන්න දුක්වෙන්නත් පුළුවන් දැන්. ආපහු මුහුද බලන්න යන්න ඕනේ කියල ඕකම හේතුවෙනවා ඇහැ හදගෙන ඇත්තටම සතර මහා ධාතු රූපය ඇස් ඉදිරිපිටට ගන්නත් ඔය නිමිත්තම හේතුවෙනවා. අඹ ගෙඩිය ඇතුලේ අඹ කන්න පුළුවන්කම වගේම, ඇටේකුත් තියෙනවා වගේ. ඒ කාම භවයට තමයි කාම ලෝකේ කියල කිවුවේ.

. එතකොට පුද්ගලයා ඉබේමයි නිර්මාණය වෙලා තියෙන්නේ. “**ඡස්සු ලොකො සමුප්පන්නො**” මේ ආයතන හය උපන්න කල්හි ලෝකේ උපන්නේ, “**ඡස්සු කුබ්බති සන්ඵචං**” මේ ආයතන හය ඇති කල්හිම රාග ද්වේශ මෝහ කෙලෙස් සන්නව වෙනවා, රැස්වෙනවා. “**ඡන්නමෙව උපාදය**” ආයතන හය ඇසුරු කරගෙනම ලෝකය පවතිනවා. හොඳට දකින්න ඔය ආයතන හය ඔබට ඉතුරු වුනේ ඇහැට පෙනෙන රූපේ තණ්හා උපාදන වශයෙන් පැවතුන හින්දයි ඔබට ඔය ඇහැ ඉතුරු වුනේ, කනට ඇහෙන ශබ්දේ තණ්හා උපාදන වශයෙන් හැසිරුණ නිසයි ඔබට ඔය සද්දයතනය උපන්නේ, සොනායතනය උපන්නේ. ඒකටයි පංච උපාදනස්කන්ධ ලෝකේ කියල කිවුවේ. ඕකෙයි ජරාමරණ දුක තියෙන්නේ.

අපි තණ්හාව නිසා භව දුක විඳිනවා. අපි හැම කෙනෙක්ම ලෝකයක දුක් විඳින්නෝ වෙලා තණ්හාව නිසා. දකින අහන අරමුණේ තණ්හා උපාදන නැතිවුනොත් මේ ලෝකය හෙමින් හෙමින් අස්වෙනවා. මේ භවය නිරුද්ධ වෙනවා. හරියට ගැරඬියෙක් පරණ හැව ගලවලා දනවා වගේ එයා මේ කාම භවය සම්පූර්ණයෙන්ම ගලවලා දලා කාම ලෝකෙන් මිදිලා යනවා.

හැබැයි එදාට ඇස් ඉදිරිපිටට කන ඉදිරිපිටට පහල වෙන අරමුණු වල ඇත්ත ඇති හැටිය නොදකින නිසා තණ්හා උපාදනයෙන් රූප භවය කියන එක හැඳෙනවා. එදාට තමන් ඒ මට්ටමේ ඉපදෙනවා. එතකොට තමන් එබදු මට්ටමේ කෙනෙක්

වෙනවා බුහිම ලෝකේ, එතකොට කියනවා රූප හවයේ. ඒ මට්ටමේත් ඇත්ත ඇති හැටිය දැක්කොත් තණ්හා උපාදන නැතිවුනොත් රූප හවය අතහැරෙනවා ඊට පස්සේ අරූප හවය කියන මට්ටම උපදිනවා. මේ කෙනා කෙනා තුල එකම ආයතන ටික පිරිසිඳ දැකලා මේ එකම ඇහැ, කන, නාසය, දිව, ශරීරය, මනස කියන ටිකේ ඇත්ත ටිකෙන් ටික දකින්න දකින්න ඒ අරඹයා ඒ ඒ මට්ටමේ තණ්හා උපාදන කියන කෙලෙස් ටික ගෙවෙන්න ගෙවෙන්න ඔබට හවය අයිත් කරලා ලෝකය අයිත් කරලා ඉපදීම අයිත් කල හැකියි.

ඔබට මනුස්සයෙක් වෙලා ඉපදෙන එක තියෙන්නේ මනුස්ස ලෝකේ එක්ක කාම හවය එක්ක. ඒ ඔබට ඇස් ඉදිරිපිටට එන වස්තූන් කෙරෙහි කාම තණ්හාව තිබුන නිසයි, කාම ආසුවය තියෙන නිසයි. ඇහැට පෙනෙන රූපයේ කාම මට්ටම ගෙවුනොත්, කාම ආසුවය ගෙවුනොත් ඔබට කාම හවය හිටින්නේ නැහැ, කාම ලෝකේ නැහැ. කාම ලෝකේ නැතිවුනහම කාම ලෝකේ ඉපදීමත් නැතිවෙනවා. ඒ විදිහට මිඳෙන්න පුළුවන්. මේ හැම එකකින්ම අපිට දැන් පෙන්නුවේ එක දෙයක්. මේ ආයතන ටිකේ ඇත්ත ඇති හැටිය නොදන්නාකම නිසා, තණ්හා උපාදනයෙන් වාසය කරපු නිසා, හවය හදගෙන, ලෝකය හදගෙන, හව දුක විඳිනවා. ලෝකෙක දුක් විඳින්නෙක් නිර්මාණය කරගෙන දුක් විඳිනවා කියන සිද්ධිය තමයි බුදුරජාණන් වහන්සේ පෙන්නුවේ.

අපි කෙනා කෙනාට දුක ඇවිල්ලා තියෙන හැටි. ස්පර්ශ ආයතන හයේ ඇත්ත ඇති හැටිය දැක්කොත් අදිනව අනුව බලමින් වාසය කලොත් පංච උපාදන්ස්කන්ධය අපවයට යනවා, හව නිරෝධයට යනවා. එහෙම වුනොත් පුනර්භවය පිණිස පවතින තණ්හාවත් නැතිවෙනවා. කායික මානසික දුකද නැතිවෙලා, කායික මානසික සුවයකින් යුක්ත වෙනවා. එහෙනම් මේ දුක ඇතිවෙන හැටිත්, දුක නැතිවෙන හැටිත් දෙක බුදුරජාණන් වහන්සේ පෙන්නුවා මෙතැනදී. දුක පෙන්නුවා, ඒ දුක ඇතිවෙන හැටිත්, ඒ දුක නැතිවෙන හැටිත් පෙන්නුවා.

ඒ දුක නැති කරන මග මොකක්ද? මේ ස්පර්ශ ආයතන හයේ ඇත්ත ඇති හැටිය “ජානං පස්සං යථාභුතං” දකින්න ඕනේ. කොහොමද දකින්නේ? ඒ ස්පර්ශ ආයතන හයේ ඇත්ත ඇති හැටිය දකින එකට තමයි පින්වතුනි පංච උපාදනස්කන්ධයේ උදය-ව්‍ය බලනවා කියල කියන්නේ, ඔබ යම් වෙලාවක ඇස් ඉදිරිපිටට එන රූපයේ සැබෑ තත්වය දැක්කොත් එබඳු වූ රූපයක් ඇස් ඉදිරිපිටට එනකොට, ඒ අරඹයා තමන්ට ඇතිවෙන දැනගැනිල්ල ගැන දැනගත්තොත්, ඔබ කවදවත් ප්‍රපංචව කවදවත් මේ ආයතන ටික ඇසුරු කරන්නේ නැහැ, ඇසුරු වෙන්නේ නැහැ. අපි පොඩ්ඩක් ඒ ගැන මතක් කරලා බලමු. අපි එදත් කථා කළා ඇහැට පෙනෙන අරමුණක් අරමුණක් ගානේ බලන්න යන්න බැහැ , බලන්න අපහසුයි, ඒක වෙහෙසක්.

ඒ නිසා සමස්ථයක්ම රූප ගැන ඔබ අවබෝධයක් ඇති කරගන්න. ඇහැට රූපයක් පෙනෙන ගානේ, කන ශබ්ද ඇහෙන ගානේ, නාසයට ගන්ධයක් දූනෙන ගානේ, දිවට රසක්, කයට ස්පර්ශයක් ගැටෙන ගානේ වර්ණ රූප, ශබ්ද රූප, ගන්ධ රූප, රස රූප, පොට්ඨබ්බ රූප කියල මේ හැම රූපයක්ම ස්පර්ශ වෙන ගානේ සිහි නුවණ පවත්වන්න තරම් ඔබ තාම දක්ෂ නැහැ, ඔබට බැහැ. නමුත් ඔබට පුළුවන් එක දෙයක් කරන්න. ඇහැට, කනට, නාසයට, දිවට, කයට කියන කුමන ආයතනයකට කුමන මට්ටමේ රූපයක් ගැටුනත්, ගැටුනා නම් ගැටුනේ මෙන්න මෙබඳු වූ රූප නේද කියල සමස්තයක්ම රූප ගැන මිම්මක් ඔබට ඇතිකරගත හැකියි. ඒ මිම්ම ඔබට හේතුවෙනවා එකක් තුලින් සියල්ල දකින්න. ඒක පෙන්වන්නයි පංච උපාදනස්කන්ධයේ උදය- ව්‍ය පෙන්නුවේ.

“ඉති රූපං ඉති රූපස්ස සමුදයො ඉති රූපස්ස අන්ඵඛගමො” මේ රූපයයි, මේ රූපයේ ඇතිවීමයි, මේ රූපයේ නැතිවීමයි කියල ඔබ හොඳට දන්නවා නම් ඔබ රූපත්, රූප ටිකේ ඇතිවීමත්, නැතිවීමත් දන්නවා නම්, ඇහැ ගැන, ඇහැට ගැටෙන රූප ගැන, කන ගැන, කනට එන ශබ්ද ගැන, නාසය ගැන, නාසයට දූනෙන ගන්ධ ගැන අමුතුවෙන් වෙන වෙන තීරණ ඕනේ නැහැ. කොයි රූපයක් ආවත් මෙහෙම දෙයක්

මිසක මෙතැනින් එහා දෙයක් නැහැ කියල ඔබට මිම්මක් තියෙයි. රූපය අරඹයා දැක්මක් තියෙයි. ස්පර්ශ වුනොත් ස්පර්ශ වෙන්නේ මෙන්න මේ වගේ රූප මිසක වෙන දෙයක් නම් නැහැ කියල ඔබට නුවණක් තියෙයි.

ඒ රූපේ ගැන ඔබට අවබෝධය නැති නිසයි ලස්සන මල් පඳුරක් දැක්ක හැකි, ලස්සන මල් වත්තක් දැක්ක හැකි, ගංගාවක් දැක්ක හැකි, චිත්‍රපටයක් දැක්ක හැකි, දරුවෙක්ගේ මූණක් බැලුව හැකි කියල ඔබට බොහෝ බොහෝ ලස්සන අරමුණු බලන්න පුළුවන් බොහෝ බොහෝ රූප ඔබට ඉතුරු වෙලා තියෙන්නේ ඔබ රූපයේ යථාභූත ස්වභාවය නොදන්නා නිසයි. බොහෝ බොහෝ ලස්සන ශබ්ද, ගායක ගායිකාවන්ගේ, කුරුල්ලන්ගේ, බඩු භාණ්ඩ වල මිහිරි හඬවල් ඔබට ලැබෙන්නේ ඔබ ශබ්දය කියන රූපය හඳුනා නොගන්නාකම නිසයි.

ඔබ සමස්තයක් වශයෙන්ම රූපය කියා යමක් තියේ නම් ඒ හැම රූපයක්ම මෙන්න මෙබඳු වූ ධර්මතාවයකින් යුක්තයි කියල එක මිම්මක් ඇතිවුනොත් ඔබට ප්‍රශ්නයක් නැහැ. ඔබ දන්නවා කොයි තැනක කොයි විදිහට රූපයක් ආවා නම් එන්නේ මෙබඳු රූපයක් මිසක එයින් එහා දෙයක් නෙමෙයි කියල. අපි කෙටියෙන් කිවුවොත් උපමාවක් අපි ගනිමු. හොඳට බලන්න. අපි හුඹහක් ගාවට ගිහිල්ලා පස් ටිකක් කොටලා අරගෙන මැටි ටිකක් හදනවා. මැටි කියන එක සත්වයෙක් හෝ පුද්ගලයෙක් වෙනවද? නැහැ. ඒ මැටි ටික ගෙනල්ලා හොඳට පොඩි කරලා කුඩු කරලා වතුර ටිකක් දලා දියවෙලා වැක්කෙරෙන්නේත් නැහැ දියෙන් නොතෙමිලත් නැහැ කියන මට්ටමට පත්කරගන්නවා.

ඒ කියන්නේ අනලා ගුලි කරගන්න පුළුවන් මට්ටමට. ඒකෙන් එක එක විදිහට හැඩතලවල් විදිහට රූප රාශියක් අපි හදලා අවකාශ ධාතුව තුල තියෙනවා. ඇස් ඉදිරිපිටට මැටියෙන් කල රූපයක හැඩයක් එනකොට අපිට පෙනෙයි එක හැඩයක්. ඒ හැඩයට අපි කියනවා ඇතිලිය කියල.

ඒ වගේම මැටියෙන් කල තව රූපයක හැඩයක් අපිට පෙනෙයි. මේ වගේ මැටියෙන් කල රූප දහයක් වගේ අවකාශ

ධාතුචේ රාශිවෙලා තිබුනොත් මේ රූප දහයම හැඳිලා තියෙන්නේ මැටි වලින්. ඔන්න එක රූපයක් අවකාශ ධාතුවට සාපේක්ෂව හැඩය අපිට පෙනෙනවා. ඇහැට ස්පර්ශ වෙන්නේ ඒ මැටියෙන් කල රූපයයි. එබඳු වූ රූප ස්පර්ශයකුයි අපි විඳින්නේ. එබඳු රූපයක හැඩයයි හඳුනා ගන්නේ. ඒ හැඩයට අපි හිතනවා 'කළය' කියල. හිතුවහම, ඇස් ඉදිරිපිටට ආපු මැටි රූපයත්, මැටි ටික අවකාශ ධාතුචේ රාශිවෙලා තියෙන රූපය තමයි ඇස් ඉදිරිපිටට එන්නේ. ඒ හැඩය හිතෙන් විඳලා, හිතින් හඳුනලා, ඒ හඳුනාගත්ත දේට අපිමයි කළය කියල හිතන්නේ. ඒ රූපයයි හිතේ තියෙන නාම ධර්මයි දෙකම එකතු කරලා කළය කියල අපි දැනගන්නවා. නමුත් මේ ස්කන්ධ පංචකය ඇතිවෙච්ච හැටි, දැනගැනිලේක් ඇතිවෙච්ච හැටි අපි නොදන්නා නිසා **“චක්ඛුස්මිං සාරජ්ජති, රූපෙසු සාරජ්ජති”** අපි අර රූපය කළය කියල හිතනකොටම අපි ඒකේ ඇලිලා.

ඇලිලා, ඊට පස්සේ බැඳිලා, කළය මගතොටේ තියල යන්නෙන් නැහැ හොරු ගෙනියයි කියල. ඉතින් ඒක දිහා බලාගෙන ඉන්නත් වෙනවා. සිහිමුලාව වාසය කරනකොට ආස්වාදය අනුවත් බලමින් වාසය කරනවා කැඩෙන්න එහෙම දෙන්නේ නැහැ. ඔන්න ඔය විදිහට තිබුනහම තියෙන දෝෂය තමයි ඔබ වටුමට ගියත් ඔය කළය සිහිකළ හැකියි ඔබට. ඔබ පිටරටකට ගියත් ඔබට ඔය කළය ගෙදර තියෙනවා කියන හැඟීම තියෙයි. සමහරවිට ළමෙක්ගේ අතින් හෝ පොල්ලක් වැඳිලා ඒ රූපේ කුඩුවෙලා තියෙන්නත් පුළුවන්. නමුත් ගෙදර කළය තියෙනවා කියන හැඟීමෙන් ඔබ ඉන්නවා. ඔබේ මනස තුල ඒ ගතිය ඇතිවුනේ ඔබ ඇලිලා බැඳිලා වාසය කල නිසා. ඇලිලා බැඳිලා සිහිමුලාව වාසය කලේ ඇස් ඉදිරිපිටට ආපු රූපේ ඇත්ත ඇති හැටිය දැක්කේ නැති නිසා.

ඒ කියන්නේ ස්කන්ධයන්ගේ උද්‍ය - ව්‍ය දැක්කේ නැති නිසා. ඒ වගේමයි ඇස් ඉදිරිපිටට ආපු තව රූපයක් ඒකත් මැටිමයි, මැටි රූපේ ආවේ, ඒකයි වින්දේ ඔබ, ඒක හැඳිනුවා, මේ මනුස්ස රූපයක් කියල ඔබම හිතනවා. මැටි රූපය ඇස් ඉදිරිපිටට එනකොට මනුස්ස රූපයක් කියල හිතලා අපිම දැනගන්නවා නේද කියල ඔබ මේ පෙනෙන දේ අරඹයා

දැනගැනීම ඇතිවෙව්ව හැටි නොදන්නකොට, පෙනෙන රූපේ විතරක් නෙමෙයි, ඒ ස්පර්ශය, එයින් උපන් වේදනාව, ආදී නාම ධර්ම ටිකක් පෙන්වන්නේ බුදුරජාණන් වහන්සේ. මැටි රූපයක් ඇස් ඉදිරිපිටට ආවේ, ඒ රූප ස්පර්ශයයි වින්දේ. ඒ රූපයේ හැඩයයි හැඳිනුවේ. ඒ හැඩයට අපි මනුස්ස රූපයක් කියල හිතුවේ. අර රූපයයි නාම ධර්ම ටිකයි එකතු කරලයි “නාමරූප පච්චයා විඤ්ඤාණං” මනුස්ස රූපයක් කියල දැනගැනීම ඇතිවුනේ, මේ නාම ධර්මයි, මේ රූපයයි කියන දෙක නිසා දැනගැනීම ඇතිවුනේ කියල නොදන්නා කොට අපි දැනගැනිල්ල කෙලින්ම ගැටගහනවා රූපයට ඒ රූපය මනුස්ස රූපයක් කියල. එකම මැටි වලින් හැඳුන රූප අපේ විඤ්ඤාණයේ අන්දකීමට අනුවනාට පස්සේ කළයක් වූ රූප, මනුස්සයන්ගේ රූප, ස්ත්‍රීන්ගේ රූප, අශ්වයන්ගේ රූප, බල්ලන්ගේ රූප, පුසන්ගේ රූප කියල ගොඩාක් රූප තියෙයි. තියෙනවද නැද්ද? තියෙනවා. බාහිර රූප වල මනුස්ස රූප, ස්ත්‍රී රූප තියෙනවා කියල රූප ගොඩාක් ඇති බවට එබඳු වූ රූප උපාදනස්කන්ධයක් අපි හදගෙන තියෙනවා මේකටයි අපේ පංච උපාදනස්කන්ධ ලෝකේ කියල කිවුවේ.

නමුත් හොඳට බලන්න මම කළය කිවුවට, ස්ත්‍රී රූපේ කිවුවට, අශ්ව රූපේ කිවුවට, ඇත් රූපේ කිවුවට මැටි ටික මැටිම මිසක වෙනස් වෙනවද කියල? නැහැ. ඒ වගේ හොඳට සිහි ඇතුව හොඳට නුවණ ඇතුව මෙන්න මේ ටික ඔබ හොඳට බලන්න. මෙන්න මේ ටිකට විතරක් හොඳට සිහිය ශුද්ධාව පිහිටුවා ගන්න. “ඉති රූපං” සවිඤ්ඤාණක හැම රූපයක් දිහාම බලන්නකෝ. කෙස්, ලොම්, නිය, දත්, සම්, මස්, නහර, ඇට, ඇට මිදුළු කියල පටවී කොටස් විස්සක් තියෙයි. කෙස් කියල ලොම් නිය දත් කියල කියන මේ කොටස් බාහිර කළුගලක්, හුඹහෙන් කොටලා ගත්ත මැටි ටික සත්වයෙක් පුද්ගලයෙක් නෙමෙයි නේද? ඒ වගේම කෙස්, ලොම් කියන මේ ටිකත් කළුගලකට සමනාමයි, මැටි ටිකකට සමානමයි, ගහවැලකට සමානමමයි. පුද්ගලයෙක්ගේ සත්වයෙක්ගේ නෙමේමයි. එබඳු වූ කොටස් විස්සක් තියෙනවා. පිත්, සෙම්, සැරව, ලේ, දහඩිය කියල ගලන වැගිරෙන ආපෝ ස්වභාව කොටස් දෙළහයි. ලිඳේ වැවේ

පොකුණක තියෙන ජලය පුද්ගලයෙක් නෙමෙයි වගේ පින් සෙම් සැරව කියන මේ කොටස් ටික අපේ ස්වභාවමයි කෙනෙක් නෙමෙයි.

කනබොන ආහාරයෙන් හැදෙන මෙබඳු වූ කොටස් තිස්දෙකක් තමයි හැම රූපෙකම තියෙන්නේ. කර්මජ ගතිය විතරයි බලපාලා තියෙන්නේ ඔය කොටස් තිස්දෙක එක එක හැඩතල වලට රාශිවෙන්න. අර මැටි ටික එක එක හැඩවලට රාශිවෙලා තියෙනවනේ. හැඩතල අල්ලන්න පුළුවන්ද ඕගොල්ලොන්ට මැටි අහුවෙන්නේ නැතිවෙන්න? බැහැ. මැටි වලින් එක එක විදිහේ හැඩතල වල රූප කරලා තියෙනවා. එක එක රූපවල හැඩ ඕගොල්ලොන්ට පෙනෙනවා. හැබැයි පෙනෙන හැඩ අල්ලන්න පුළුවන්ද මැටි අහුනොවී? බැහැ. ඒ නිසයි ඒ පෙනෙන හැඩතල "මහභුතානං උපාදය රූපං" කියල කියන්නේ. මහා භූතයන්ගේම උපාදය රූපයක් මිසක මහ භූතයන්ගෙන් වෙන් කරලා දකින්න එපා. මැටි ටිකේම හැඩය මිසක මැටි ටිකෙන් වෙන් කරලා දකින්න එපා මේ හැඩය.

යම් රූපයක් පෙනෙනවා නම් ඒ පෙනෙන රූපේ හැඩය අල්ලන්න බැහැනේ අපිට මැටි අහුනොවී නේද. මැටි සහ අවකාශ ධාතුවයි විතරයි ඔතැන තියෙන්නේ. අවකාශ ධාතුවට සාපේක්ෂව මැටි ටික රාශිවෙලා තියෙන හැඩයක් පෙනෙයි. ඒ වගේ ආහාර ප්‍රත්‍යයෙන් රාශිවෙච්ච සතර මහා ධාතු රූප මිටිය අවකාශ ධාතුවට සාපේක්ෂව හැඩ සටහන් පෙනෙයි, වර්ණ සටහන් පෙනෙයි. ඒකද මහභූත ටික දෑත් රාශිවෙලා තියෙන්නේ මෙහෙමයි කියන්න පෙන්වනවා මිසක ඔය හැඩ සටහන් අයිති මහා භූතයන්ගේම හැඩ මිසක මේ තියෙන්නේ වෙන දෙයක් නෙමෙයි.

අර එකම මැටි ටිකෙන් හැදුන රූප ඇස් ඉදිරිපිටට ආවා වගේ එකම ආහාර ප්‍රත්‍යයෙන් හටගත්ත කුණුප කොටස් තිස් දෙකමයි, ඒවගේ හැඩතල කර්ම, සෘතු කියන ප්‍රත්‍යයන්ගේ වෙනස ලබලා විතරයි තියෙන්නේ ඒ හැඩතල මහ භූතයන්ටමයි අයිති ඒක ඔසවලා ගන්න බැහැ. කුණුප කොටස් ටික එක එක ආකාරයට අවකාශ ධාතුව තුල රාශිවෙලා. එබඳු වූ රූපයක්මයි

ඇස් ඉදිරිපිටට එන්නේ. අර මැටි වලින් කරපු රූප ඇස් ඉදිරිපිටට ආවා වගේ. ඔන්න එබඳු වූ කුණුප කොටස් තිස් දෙකකින් යුක්ත රූපයක් ඇස් ඉදිරිපිටට එනකොට, එබඳු වූ ආහාර ප්‍රත්‍යයෙන් හටගත්ත කුණුප කොටස් තිස් දෙකකින් යුක්ත අනාත්ම වූ රූප ස්පර්ශයක් නිසාමයි වේදනාව එන්නේ. ඒ රූපයයි හඳුනන්නේ. ඒ රූප හැඩයයි අපිට පෙනෙන්නේ.

අපි මේ 'පුංචි අම්මා' කියල හිතන්නේ. හිතලා අපි දැනගන්නවා. ඇස් ඉදිරිපිටට අපු ඒ රූපයත් ඒ නිසා හටගත්ත නාම ධර්මත් නිසා මේ නාම ධර්මයි රූපයි කියන දෙකම නිසා දැනගැනිල්ලක් ඇතිවුනා නේද කියල නොදන්නාකම නිසා අර රූපේ පුංචි අම්මා වගේ දැකලා තියෙන්නේ. **“රූපෙසු සාරජ්ජනි”** ඇත්ත ඇති හැටිය නොදන්නකොට රූපේ ඇලිලා අපි. දන් ඒ රූපේ දකින්නේ පුංචි අම්මා කියල. ඔය වගේම කුණුප කොටස් ටිකක් තමයි එන්නේ ඒ රූප ස්පර්ශයකුයි වෙන්නේ, ඒ ස්පර්ශයයි විඳින්නේ, ඒ වින්ද අරමුණ හඳුනනවා. හඳුනන අරමුණට මේ අපේ ලොකු අම්මානේ කියල හිතනවා.

අර කුණුප කොටස් තිස් දෙකෙන් යුක්ත රූපයත්, හිත හැසිරුණු නාම ධර්ම ටිකත් මේ නාමරූප දෙක නිසා අපිටම දැනගැනිල්ලක් ඇතිවුනා ලොකු අම්මා කියල. මේ ස්කන්ධ පංචකයේ ඇතිවීම දන්නේ නැති නිසා, ලොකු අම්මා කියන දැනගැනිල්ල ඇතිවුනේ මෙහෙම නේද කියල දන්නේ නැතිකම නිසා, ඇහැ රූපේ ඇත්ත ඇති හැටිය නොදන්න කොට නොදකින කොට **“චක්ඛුස්මිං සාරජ්ජනි, රූපෙසු සාරජ්ජනි”** කියල කිවුවේ අර රූපේ ඇලෙනවා මේ ලොකු අම්මානේ, මේ ඇහෙන් තමයි ලොකු අම්මාව දැක්කේ මේ ලොකු අම්මාව දකින්නේ චක්ඛු විඤ්ඤුණ සිතෙන්නේ කියල.

ඊට පස්සේ අර විඳිනටම පය්වි කොටස් විස්සකින් හා ආපෝ කොටස් දෙලොහකින් යුක්ත කනබොන ආහාරයෙන් හැදෙන තව කුණුප කොටස් තිස් දෙකකින් යුක්ත රූප මිටියක්මයි ඇස් ඉදිරිපිටට එන්නේ. එබඳු රූප ස්පර්ශයකුයි විඳින්නේ, එබඳු රූපයයි හඳුනන්නේ මේ මගේ පුතානේ කියල හිතනවා. හිතුවහම ඇස් ඉදිරිපිටට ආපු රූපයත් හිත හැසිරිව්ව

විදීම, හැඳිනීම, කල්පනා කිරීම කියන නාම ධර්මත් මේ නාමරූප දෙක නිසා පුතා, දරුවා කියල දැනගැනිල්ලක් මට ඇතිවුනා නේද කියල නොදන්නකොට, නොදකිනකොට තමන්ගේ විතර්කයෙන්ම තමන්ව යට කරනවා අර දැනගැනිල්ල බඳිනවා රූපෙට අර රූපේ දරුවා වගේ පෙනෙන්නේ.

ඇහේ, රූපේ ඇත්ත ඇති හැටිය නොදන්නකොට “වක්ඛුස්මිං සාරජ්ජති, රූපෙසු සාරජ්ජති” දැන් දරුවා කියල ඇලිලා. හොඳට බලන්න එකම මැටි ටික ආවේ අපේ හිතේ ගති ටික එකතු වුනහම අශ්ව රූප, මිනිස් රූප, ස්ත්‍රී රූප කියල රූප නානත්වයක් අපිට සාපේක්ෂව පෙනෙයි නේද? නමුත් එයින් ඔබ්බට නැහැ.

ආහාර ප්‍රත්‍යයෙන් හටගන්න එකම කුණුප කොටස් ටිකක්, ධාතු මාත්‍රයක් වූ රූප ටිකක් එද්දී අපේ මනසිකාර සංස්කාරයන්ගේ නානත්වයට එකතුවෙලා අම්මා, තාත්තා, අයියා, අක්කා, දුවා, පුතා, පුංචි අම්මා, ලොකු අම්මා, නැන්ද, මාමා, අයියා කියල රූප ටිකක් අපිට හම්බවෙලා තියෙයි. ඒකට තමයි ඇලිලා ඉන්නවා කියන්නේ. ඒ විදිහට ඇසුරු කරපු එකේ ප්‍රතිඵලය තමයි ඒ දැකපු අහපු දේවල් ඇති බවට අපේ මනසේ රැඳෙන්න හේතුව. ඒකයි අපේ ලෝකය ගොඩනගන්න හේතුව. රූපයක් ඇස් ඉදිරිපිටට ඇවිල්ලා, ස්පර්ශ වෙලා, විඳලා හඳුනලා ඒකට හිතලා දැනගන්නවා කියල මෙහෙමයි ස්කන්ධයන්ගේ ඇතිවීම වෙන්නේ කියල ඔබ බැලිය යුතුයි. ස්කන්ධයන්ගේ ඇත්ත නොදන්නාකම නිසා අවිද්‍යා තණ්හා කර්ම කියන ටික හේතුවෙලයි පංච උපාදනස්කන්ධය, මනසේ තියෙන රූප උපාදනස්කන්ධය හැඳෙන්නේ කියලත් ඔබ දන්නවා.

ඇස් ඉදිරිපිටට ආපු රූපය දැනගන්නවා කියන එක ආහාර ප්‍රත්‍යයකින් හටගෙන ආහාර නැතිවෙන කොට නැතිවෙනවා කියල ස්කන්ධයන්ගේ උද්‍ය ව්‍යය ඔබ දැකපු දවසටයි ඇලෙන්නේ බැඳෙන්නේ නැහැ. එහෙම වුනොත් ආදීනව දකිනවා. පංච උපාදනස්කන්ධය උපවයට යන්නේ නැහැ. තණ්හාවත් නැතිවෙනවා. සියළු දුකත් නැතිවෙනවා වෙනවා. ඒ ඇත්ත ඇති හැටිය දකින අහන අරමුණු වල

දැක්කොත්තේ, ඇත්ත ඇති හැටිය දැකිනවා කියල කියන්නේ ස්කන්ධයන්ගේ උද්‍ය ව්‍යය දැකීම. ස්කන්ධයන්ගේ උද්‍ය ව්‍යය දැකින්න ඔබට තාම බැරුව ඇති, ඔබ දක්ෂ නැහැ. මෙබඳු රූපයක් ස්පර්ශ වෙනකොට විඳලා, හඳුනලා ඒකට අපි හිතන්නේ, අපි දැනගන්නේ කියල හිතන්න විත්ත සමාධියක් ඕනේ වෙනවා. ඒක බාහිර වැඩ කටයුතු කරමින් කරන ඕගොල්ලොන්ට ලෙහෙසි වෙන්නේ නැහැ, අපහසුයි. ඒ නිසා පුළුවන් කෙනා ඒ විදිහට කරනවා. ඒක අපහසු කෙනා තව ටිකක් පල්ලෙනා පඩියට බහිනවා.

“එකායනො අයං, හික්ඛවෙ, මග්ගො සන්නානං විසුද්ධියා, සොකපරිදෙවානං සමතික්කමාය දුක්ඛදෙමනස්සානං අත්ථචගමාය ඤයස්ස අධිගමාය නිබ්බානස්ස සච්ඡිකිරියාය, යදිදං චන්තාරො සනිපට්ඨානා”. දැන් ඔබ ස්කන්ධයන්ගේ උද්‍ය ව්‍යය බලන්නේ නැහැ. ඔබ කායගතාසනිය වඩනවා. සියළුම රූප ටිකට කායගතාසනිය වඩන කොට *“ඉති රූපං ඉති රූපස්ස සමුදයො ඉති රූපස්ස අත්ථචගමො”* කියල මේ රූපයත්, මේ රූපයේ ඇතිවීමත්, නැතිවෙන හැටිත් *“අජ්ඣත්තං වා, බහිද්ධා වා”* ආධ්‍යාත්මික, බාහිර සියළුම රූප ටිකේ ඇත්ත වෙනමම පෙන්වනවා. ඔබ කායගතාසනිය වඩන කොට, කායානුපස්සනාව වඩන කොට යම්තාක් රූප කියල යමක් තියෙනවා නම් හැම රූපයක්ම මෙන්න මෙහෙම ධර්මතාවයකින් යුක්තයි නේද කියන නුවණ ඔබට එනවා. වේදනානුපස්සනාව වඩන කොට කුමන හෝ වේදනාවක් ඇතිවුනා නම් මේ ස්පර්ශය නිසාමයි කියන නුවණක් ඔබට එනවා.

චිත්තානුපස්සනාවක් වඩනවා නම් මේ යම් දැනගැනීමක් ඇතිවෙනවා නම්, යම් සිතක් උපදිනවා නම්, සිත් කියන්නේ මොනවද කියන එකක් දන්නවා. හිත කියන්නේ මොකක්ද, විඤ්ඤුණය කියන්නේ මොකක්ද, මෙන්න මේ මේ ගති මේ මේ වෙලාවට යෙදෙන ඒ වෙලාවට ඒ ඒ ගති දැනගන්නා කමටයි සිත කියල කියන්නේ. ඒ සිත් කියන ගති ඇතිවෙන්නේ මෙන්න මෙහෙම නේද කියල විඤ්ඤුණය කියන්නේ මොකක්ද, සිත කියන්නේ මොකක්ද කියන එක ඔබට තේරෙනවා

විත්තානුපස්සනාව වඩනවා නම්. මේ මේ වෙලාවට යෙදෙන මේ මේ ගති වලටයි හිත කියන්නේ. මේ ගතියෙන්ම ඒ හිත කියන එක නම් කරනවා. ඒ හිතෙන්ම මේ ගතිය, ඒ ගතියෙන් මේ හිත දහහැකිසි කියල නුවණක් ඔබට එනවා.

සරාග සිත කිවුවේ මෙන්න මේ ගතිය නිසයි, මේ ගතිය තියෙන්නේ මේ සිතෙයි. මේ සිත හඳුන්වන්නේ මේ ගතියෙන්, මේ ගතිය හඳුන්වන්නේ මේ සිතෙන් කියල ඔබ ඒ වෙලාවේදී සිත හඳුනනවා. ඔය සිත උපන්නේ මෙන්න මේ නිසයි කියල ඔබට සිත ගැන කෙසේද කෙසේද කියල විමති නැතිවෙනවා. ඊගාවට ධම්මානුපස්සනාව වඩන කොට සංඥව කියන්නේ මේක, සංඛාරය කියන්නේ මේක, සංඥ සංඛාරය කියන්නේ මෙන්න මේ ධර්මයන්ට නේද කියල ඔබට නුවණ එනවා.

ස්කන්ධයන් ගැන වෙන වෙනම නුවණක් ඔබට තිබුනොත් කිසිදු අපහසුවක් නැතුව ස්කන්ධයන්ගේ උදා-ව්‍යා ඛලන්ත පුළුවන් මට්ටමට එනවා. ස්කන්ධයන්ගේ උදා-ව්‍යා ඛලන්ත පුළුවන් මට්ටමට එනකොට කිසිදු අපහසුවක් නැතුව පෙනෙන ඇහෙන අරමුණු වල ඇලෙන්නේ බැඳෙන්නේ, සිහිමුලා වෙන්නේ නැතුව ඉන්න පුළුවනි. ඇලෙන්නේ, බැඳෙන්නේ, සිහිමුලා වෙන්නේ නැතුව වාසය කරන කොට පංච උපාදානස්කන්ධය අපවයට යනවා. මී වදය අතහැරලා මී මැස්සෝ එකා දෙන්නා අයිත්වෙලා යනවා වගේ මේ හැම දෙයක්ම තියෙනවා ඉන්නවා මේ මුළු ලෝකයක්ම ඇති බවට මනස පුරවාගෙන වටවෙලා තියෙන මේ අරමුණු ටිකෙන් ටික ටිකෙන් ටික ගැලවිලා යන එකට තමයි වේතෝ විමුක්ති කියල කියන්නේ, සිතේ මිදීම කියල කියන්නේ.

ආසුවයන්ගේ මනස මිදෙනවා කියල කියන්නේ, කෙලෙසුන්ගෙන් මනස මිදෙනවා කියන්නේ මේ ලෝකය ඔබට දුක ඇති කරලා තියෙන හේතුව, ජාතිය ඇති කරන හේතුව එකින් එක ගැලවිලා යන එකට. ඒ නිසා හොඳට මතක තබාගන්න මේ ස්පර්ශ ආයතන හයේ ඇත්ත ඇති හැටිය නොදැන නොදැක වෙන කෙටි ක්‍රම නැහැ පින්වතුනි මේ නිවන් දකින්න කියන එක පෙන්වන්නයි මම මේ දේශනාව ගත්තේ. මේකට සම්බන්ධ කරගන්න ඊයේ (2017.10.05) ලබුනොරුව

ආරණ්‍ය සේනාසනයේ කරපු චතුරාර්ය සත්‍යය දේශනාව, ඒ දේශනාව ඕගොල්ලොන්ට තහවුරු වෙන්නයි මම අද මේ දේශනාව ගත්තේ මේක ඒකට ගැලපෙයි, ඒක මේකට ගැලපෙයි. මේ දේශනා දෙක එකතු කරගත්තහම ඕගොල්ලොන්ට පැහැදිලි වෙයි මොන තරම් මේක සහේතුකද, දුක හදගෙන, දුක වාචාගෙන දුක් විඳින්න තරම් අපි කාලකන්නි වෙලා. අනේ මෙව්වර කාලයක් මේක පෙනුනේ නැති හැටි මේක පෙන්වන්න කෙනෙක් හිටිය නැති හැටි කියල තේරෙයි ඕගොල්ලොන්ට.

මේ දුක හදගන්නේ නැතුව වඩාගන්නේ නැතුව දුක අස්කරගන්න පුළුවන් මට. ඒකට මේ ටිකයි කරන්න තියෙන්නේ, අනේ ඒ ටික කලේ නැති නිසා, කරන හැටි අහගන්න බැරි වෙච්ච නිසා නේද තාම බැරිවුනේ කියලත් තේරෙයි. මේකට උත්සාහවත් වුනොත් ඕගොල්ලොන්ට ඔයිට වඩා ලොකු ධේරුයක් එනවා. ඇහේ රූපේ අලුතොත් ඒකේ තියෙන ආදීනව පෙනෙනවා. මේ වදය අතහැරලා යන්නේ නැති මේ මැස්සෝ ටික වගේ, හැම අරමුණක්ම මනසේ බැඳිලා මනස තුලම සිහිකර සිහිකර වද දෙන වදයට, තමන්ට අහවල් කෙනා මෙහෙම කිවුවා, අහවල් කෙනාට මෙහෙම කිවුවා, අහවල් දේ මෙහෙම වුනා කිය කියා නැවත නැවත මතක් කර කර විඳින මේ දුකට තමයි ඔබ හව දුක විඳිනවා කියන්නේ.

ඔය හව දුක පෙර ජීවිතයේ ඉඳන් ආවේ නැහැ, හව දුක අනාගතයට අරන් යන්නේ නැහැ. අද ඔබේ තණ්හා උපාදන කියන වැරද්ද නිසයි ඔය ගතිය ඇවිල්ලා තියෙන්නේ. ඔය හව දුකෙන් මිඳෙන්න පුළුවන්. සත් හට වන හව දුකට වෙදුණත්, බුදුරජාණන් වහන්සේට ගුණ නාමයක් කියනවා සත්වයන්ට වෙන හව දුකට වෙදුරා කියල.

පැහැදිලිවම පෙන්වනවනේ තණ්හා උපාදනය නිසයි හවය, තණ්හා උපාදනය නිරුද්ධ වුනොත් හවය නිරුද්ධ වෙනවා. ඔතන තියෙන වැරද්දක් තියෙයි. අපි මෙව්වර කාලයක් හිතාගෙන ඉන්නේ ඇහැට ඔබ්බෙන් ඇස් ඉදිරිපිටට එන රූප තියෙන පැත්තෙයි කියලයි හිතුවේ. ඒකයි වැරද්ද. ආයතන ඉදිරිපිටට එන රූප ශබ්ද කියන්නේ අද මේ ජීවිතයේ වගේම

පෙර ජීවිතවල වැරද්දෙන් අඹ කාලා ඒ අඹ ගෙඩිය ඇතුලේ තිබීම ඇවේ පැලවෙලා වගේ තමයි අද මේ ජීවිතය ඇහැට රූප පෙනෙනවා කනට ශබ්ද ඇහෙනවා කියන්නේ. ඒ පෙනෙන ඇහෙන දේට තණ්හා උපාදන වුනොත් තමයි අද අපිට මේ හවය හැදෙන්නේ. මේ හවය කියන එක පංච උපාදනස්කන්ධ ලෝකය කෙනා කෙනා තුලයි තියෙන්නේ. පැත්තකට ගිහින් ඉඳගන්න. ඔබට කිසිම අඩුවකින් තොරව රූප උපාදනස්කන්ධයක්, වේදනා උපාදනස්කන්ධයක්, සංඥා උපාදනස්කන්ධයක්, සංඛාර උපාදනස්කන්ධයක්, විඤ්ඤාණ උපාදනස්කන්ධයක්, පරිහරණය කරන්න බැරිද කියලා, පරිහරණය නොකරනවද කියලා බලන්න.

පංච උපාදනස්කන්ධය උපවයට යනවා අපවයට යනවා කියන දේ කරන්න පුළුවන් වෙන්නේ කුමක් නිසාද කියන එක බලන්න. පංච උපාදන ස්කන්ධය රැස්වෙන්න හෝ අස්වෙන්න තණ්හාව තිබුනොත් රැස්වෙනවා, තණ්හාව නැතිවුනොත් අස්වෙනවා කියන එක කළහැකිද භෞතිකව සකස් වෙව්ව සිද්ධියක් ගැන කියනවා නම්? කනබොන ආහාර ප්‍රත්‍යයෙන් හැදිව්ව ඇහැ ,රූප, කන ශබ්ද ගැන කියනවා නම් තණ්හාව නිසා එන්න එන්න මේවා රැස්වෙනවා, තණ්හාව අඩුවෙනකොට අස්වෙනවා කියලා කිවුව හැකිද? නමුත් පෙනෙන ඇහෙන දේ අරඹයා වරදවා පිළිපදින කොට, පෙනෙන ඇහෙන දේ එකතු වෙන හැටිත්, වරදවා පිළිනොපැද්දෙන් පෙනෙන ඇහෙන දේ එකතු නොවෙන හැටිත් ගැනයි පෙන්වන්නේ තථාගතයන් වහන්සේ කියන එක මනාව පැහැදිලි වෙයි ඕගොල්ලොන්ට ඇලෙන්නේ බැඳෙන්නේ, රැවටෙන්නේ නැතුව ආදීනව අනුව බලනකොට පංච උපාදනස්කන්ධය අපවයට යනවා, රැස්වෙන්නේ නැහැ කියන වචනේ එනවා.

පෙනෙන ඇහෙන දේට අලුනොත්, බැඳුනොත් සිහිමුලාව ආශ්වාදය අනුව බැලුවොත් පංච උපාදනස්කන්ධය උපවයට යනවා, රැස්වෙනවා කියන වචනය එනවා. මේ පෙනෙන ඇහෙන දේවල් එකතු කරන්න හෝ එකතු නොකරන්න පුළුවන්කම තියෙනවා කියන එක නේද? පින්වතුනි මම මේ පෙන්වන අර්ථ මම දන්නේ නැහැ ඕගොල්ලොන්ට

කොච්චරක් දුරට තේරෙයිද, තේරුම් ගන්නවද කියල. හැබැයි එක දෙයක් මතක් කරන්න පුළුවනි බුදු දහම කියල කියන්නේ බාහිර ලෝකේ ගැන කරන කථාවක්වත්, විශ්වය ගැන කථා කරන කථාවක් නෙමෙයි. කෙනා කෙනාගේ ජීවිතයට, කෙනා කෙනාට දුක හැදිවිච හැටි පෙන්නුවේ. ඕක පින්වතුන්ගේ ජීවිතයට ආදේශ කරගෙන බලන්න. නුවණින් බැලුවොත් මොන තරම් ඇත්තද කියල ඕගොල්ලොන්ට තේරෙයි, ඕගොල්ලොන්ට ප්‍රයෝගිකත් වෙන්න පුළුවන්. හොඳට බලන්න මිය පරලොව ගිය ඥාති එහෙම ඉන්නවා නම් ඇස් ඉදිරිපිටට යම් රූපයක් ආවා නම් ඒ රූපයේ ඇත්ත නොදන ඇලිලා බැඳිලා සිහිමුලාවෙලා ආශ්වාදය අනුව බලමින් වාසය කල නිසා ඒ රූපේ මනසේ රැස්වීමට ආවා, ඇස් ඉදිරිපිටට ආපු රැස්වෙන්න හේතු වෙච්ච රූපේ නිරුද්ධම වෙලා ගිහිල්ලා. නමුත් රැස්වෙච්ච රූපේ අපි ගාව තියෙනවා.

ඒක හරියට අර කලින් කිවුව උපමාවේ අඹ කන්නත් පුළුවන් හිටවන්න පුළුවන් ඇටේකුත් තියෙනවා වගේ පුද්ගලභාවයෙන් දුක් විඳින්නත් පුළුවන්, මතු ප්‍රතිසන්ධියට යන්න හේතුවත් තියෙයි. ඒ මැරිවිච එක වගේම තමයි ඔබට දැන් මේ මොහොතේ ගෙදර ඉන්න දරු පැටියා සිහි කරන්න පුළුවන්, අම්මා, අප්පච්චි සිහි කරන්න පුළුවන්, රන්, රිදී, මුතු, මැණික් ටික සිහි කරන්න පුළුවන් කියන ටිකත් ඔය වගේමයි. ‘සප්නූපමා කාමා’ බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කලේ කාමය හීනයක් වගේ කියල. ඉතින් මේ කාමය හීනයක් වගේ කියන එක අපිට තේරෙන්නේ නැහැ මේ ආයතන ටිකේ ඇත්ත ඇති හැටිය නොදකිනකන්.

ආයතන ටිකේ ඇත්ත ඇති හැටිය දකින්න නම් ස්කන්ධයන්ගේ උද්‍ය ව්‍යය බැලිය යුතුමයි ඔය පෙන්නපු ආකාරයට. ස්කන්ධයන්ගේ උද්‍ය ව්‍යය බලන කොට හොඳ රහසක් හෙළිකරනවා. ඇස් ඉදිරිපිටට එන්නේ මෙබඳු රූපයක්, දැනගන්නේ මෙබඳු දෙයක්. ඒ කියන්නේ රූපය අරඹයා දැනගැනිල්ලක්, ඇහැට එපිටින් තියෙන වස්තුවක් දැනගන්නේ මෙන්න මෙහෙමයි.

ඇස් ඉදිරිපිටට ආපු රූපයක් නිසා දැනගන්නවා කියන සිද්ධිය ඇතිවෙන්නේ මෙන්න මෙහෙමයි කියන කාරණාව නොදන්නාකම හේතුවෙලා ඒ ඇහේම රැවටීමෙන් බැඳෙනවා. ඒ රූපෙම රැවටීමෙන් බැඳෙනවා කියන කාරණාව පෙන්වනවා. අපි හැම කෙනෙක්ම අනන්ත ජාති සංසාරේ ආවේ පින්වතුනි මෙන්න මේ ස්වභාවය නොදන්නා නිසයි නොදකින නිසයි. ඉතින් හැම දෙනාටම මතක් කරනවා ගොඩාක් දෙනෙක් මෙතරම ඉපදිලා මෙතරම ජීවත්වෙලා මෙතරම මියයන ලෝකයක් තුළ බොහෝ ටික දෙනෙක් සසර පරතෙරක් හොයන්නේ. මේ බුද්ධෝත්පාද කාලයේ සද්ධර්මය තියෙන වටපිටාවේ මනුස්සයෙක් වෙච්ච මේ මොහොතේ මේ ධර්මය ප්‍රයෝජනයට ගෙන මේ සංසාර දුකෙන් අතමිදීමට හැමදෙනාම උත්සාහවත් වෙන්න කියන කාරණාවක් මතක් කරනවා. ඒ සඳහා මේ දේශනාව හේතු උපනිශ්‍රයම වේවා.

සාදු !!! සාදු !!! සාදු!!!

මහණෙනි මේ කය උඹලාගේ නෙමෙයි. තම තමන්, මේ මම මම, මගේ මගේ කියලා කයට නැඹුරු වෙලා කය ගැන හිතහිතා නේ ඉන්නේ. ඒ එහෙම හිතහිතා ඉන්න ඔගොල්ලන්ට බුදුරජාණන් වහන්සේ කියනවා 'මහණෙනි ඔය කය ඔයාගේ නෙමෙයි. "නායං භික්ඛවෙ කායො තුම්භාකං", ඔය කය ඔයාගේ නෙමෙයි; "නාපි අඤ්ඤාසං" තව කෙනෙකුගෙන් නෙමෙයි. ඔයාගේ නෙමෙයි නම් පිට කෙනෙක්ගේද? නෑ... පිට කෙනෙකුගෙන් නෙමෙයි.

"පුරාණමිදං භික්ඛවෙ කම්මං" මහණෙනි මේ පුරාණ කර්ම ප්‍රත්‍යයෙන් හටගන්නේ; "අභිසඤ්චෙනයිතං" නිතරම චේතනාවෙන් පිළියෙල කරගන්නවා; ඉඳගන්නවා, හිටගන්නවා, නිදගන්නවා, ඇවිදිනවා කියලා මේ තමන්ගේ නොවෙන කය එක එක ඉරියව් වලට හදන්නේ මොකෙන්ද? සිතේ තියෙන චේතනාවෙන්. නැගිටිමි, ඉඳගමි, යමි, කමි, බොමි කියන චේතනාවෙන් තමයි මේ කය පිළියෙල කරගන්නේ. "වෙදයිතං දට්ඨබ්බං" වේදනාවට වස්තුවක් කොට දකින්න කියලා පෙන්නුවා.